

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

**MEZINÁRODNÍ OBCHODNÍ
VZTAHY ČESKÉ REPUBLIKY SE
ZEMĚMI ESVO**

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Lucie Tichá, Ph.D.

Autor bakalářské práce: Karolína Tlapáková

2010

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně. Použitá literatura a podkladové materiály jsou uvedeny v příloženém seznamu literatury.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním mé bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou na veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucí práce paní Ing. Lucii Tiché, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, podněty a připomínky při zpracování bakalářské práce.

Obsah:

1	Úvod	- 6 -
2	Cíl práce a metodika.....	- 8 -
2.1	Cíl práce	- 8 -
2.2	Metodika práce	- 8 -
3	Literární rešerše.....	- 10 -
3.1	Česká republika a Evropská unie.....	- 10 -
3.1.1	Evropské dohody	- 12 -
3.1.2	Zahraničněobchodní politika ČR v procesu asociace k EU.....	- 13 -
3.1.3	Změny v zahraničněobchodní politice po vstupu do EU	- 14 -
3.2	Společná obchodní politika.....	- 15 -
3.2.1	Zásady a cíle společné obchodní politiky	- 18 -
3.2.2	Nástroje společné obchodní politiky.....	- 18 -
3.3	Evropské sdružení volného obchodu	- 20 -
3.4	Evropský hospodářský prostor.....	- 23 -
3.4.1	Cíle a principy.....	- 24 -
3.5	Ekonomická charakteristika ESVO a jeho členských zemí.....	- 25 -
3.6	Zahraniční obchod České republiky	- 28 -
3.7	Možnosti vstupu firem na zahraniční trhy	- 30 -
3.7.1	Přímé zahraniční investice	- 31 -
4	Vlastní práce.....	- 35 -
4.1	Analýza vzájemných obchodních vztahů zemí ESVO a České republiky - 35 -	
4.1.1	Zahraniční obchod České republiky a Švýcarska	- 36 -
4.1.2	Zahraniční obchod České republiky a Islandu.....	- 43 -
4.1.3	Zahraniční obchod České republiky a Lichtenštejnska	- 50 -
4.1.4	Zahraniční obchod České republiky a Norska.....	- 57 -
4.1.5	Zahraniční obchod České republiky a ESVO	- 64 -
4.2	Přímé zahraniční investice plynoucí do České republiky ze členských zemí ESVO - 73 -	
5	Diskuze.....	- 77 -
6	Závěr	- 83 -

7	Summary.....	- 85 -
8	Přehled použité literatury	- 86 -
	Seznam tabulek, grafů a obrázků.....	- 89 -
	Přílohy.....	- 92 -

1 Úvod

Zahraniční obchod je nejstarší forma mezinárodních vztahů a sehrává velkou roli i nyní, zvláště pak pro malou otevřenou ekonomiku, jakou je i Česká republika. Mezinárodní obchod je obchod, během kterého probíhá výměna zboží, služeb či práv (licence, technologie, autorská práva) mezi účastníky, kteří jsou z odlišných států. Hlavní význam mezinárodního obchodu spočívá v benefitu pro obě obchodující strany. Také se dá hovořit o významu ekonomickém, který znamená úsporu výrobních faktorů, díky které dojde k úspoře nákladů, ale také o významu politickém a kulturním. Politický význam má za následek navázání přátelských vztahů mezi jednotlivými státy, nebo také může sloužit jako politický nástroj (např. ropa). Kulturní význam tkví v šíření určité kultury mezi jednotlivými státy.

Mezinárodní obchod se začal dynamicky rozvíjet v období po 2.sv. válce, kdy se setkáváme s novým fenoménem mezinárodní hospodářské spolupráce. V této době začalo vznikat mnoho nových integračních uskupení. Jejich cílem bylo udržení míru a stabilního prostředí pro postupný vývoj ekonomik členských států, ke kterému měla přispět liberalizace mezinárodního obchodu prostřednictvím odstraňování překážek volného obchodu. Jedním z těchto uskupení bylo i Evropské sdružení volného obchodu (ESVO).

Těžištěm bakalářské práce je tedy analýza mezinárodních obchodních vztahů České republiky a uskupení ESVO na základě forem zahraničního obchodu se zbožím. Téma zahraničního obchodu mne zaujalo vzhledem ke své aktuálnosti a důležitosti, neboť zapojení do mezinárodního obchodu je v dnešním světě globalizace a integrace prakticky nevyhnutelné. Obchodní vztahy s různými uskupeními jsou pro Českou republiku a její ekonomiku velmi přínosné, obzvláště v době krize, kdy partnerství mezi uskupeními může přinášet pozitiva. Seskupení ESVO jsem si vybrala z důvodu jeho nečlenství v Evropské unii, abych mohla provést komparativní analýzu zahraniční obchodní výměny v době před vstupem České republiky do Evropské unie s následným

porovnáním zahraničního obchodu po vstupu České republiky do Evropské unie v rámci mimounijního obchodu. Obchod České republiky se počínaje rokem 2004 řídí pravidly Evropské unie. Ve vztahu k zemím ESVO se jedná o obchod vůči třetím zemím, které státy ESVO vzhledem k nepřistoupení k Evropským společenstvím představují.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce bude analýza a vyhodnocení vzájemných obchodních vztahů České republiky se zeměmi ESVO (Evropské sdružení volného obchodu), dále bude zjišťován vlivu vstupu České republiky do Evropské unie na vzájemné obchodní vztahy ČR a ESVO. S hlavním cílem bude mít spojitost i potvrzení či vyvrácení první stanovené hypotézy, která souvisí se zahraničním obchodem České republiky a uskupením ESVO i konkrétně s jeho jednotlivými členy v rámci výměny zboží na základě ukazatelů importu a exportu.

Dílčí cíl bude zaměřen na kapitálové účasti vybraných zemí ESVO v České republice, a sice prostřednictvím přímých zahraničních investic. Pomůže vyvrátit či potvrdit druhou stanovenou hypotézu.

Pracovní hypotézy

- Celkový dopad vstupu České republiky do Evropské unie z globálního hlediska lze označit ve vztahu k ESVO za neutrální, nicméně zahraniční obchod ČR se zeměmi ESVO v rámci komparace komoditních struktur a obchodní bilance má klesavou tendenci.
- Nejvíce přímých zahraničních investic do České republiky plyne v rámci ESVO ze Švýcarska.

2.2 Metodika práce

Literární rešerše se bude věnovat analýze obchodních vztahů České republiky s ESVO a Evropskou unií, jejich vývoji a vzniku těchto uskupení, dále popisuje formy vstupu firem na zahraniční trhy, podrobněji pak přímé zahraniční investice. Bude zde použita analýza sekundárních zdrojů odborné literatury.

V praktické části budou především použity komparativní analýzy komoditní a teritoriální struktury z hlediska vývozu, dovozu a obchodní bilance, které pomohou

vyhodnotit cíle práce a hypotézy. Jako indikátor bude použit systém SITC (Standard International Classification), který nám podrobněji napomůže analyzovat vzájemný zahraniční obchod České republiky se zeměmi ESVO a vyhodnotí nejobchodovanější komoditní skupiny. Tato část se rovněž bude věnovat přímým zahraničním investicím plynoucím ze zemí ESVO, jejich přílivem a odlivem ve vztahu k České republice, přičemž se bude pokoušet vyhodnotit druhou stanovenou hypotézu. K vyhodnocování cílů a hypotéz bude také potřeba grafické a statistické zpracování dat.

3 Literární rešerše

3.1 Česká republika a Evropská unie

Členství v Evropské unii je vedle členství v NATO jedním z největších naplněných cílů novodobé zahraniční politiky České republiky. Česká republika začala o vstup do Evropské unie usilovat na samém začátku 90. let. Do ekonomické a společenské transformace ze socialisticky řízené společnosti ke společnosti demokratické proto byly průběžně zapojovány také reformy vyžadované k budoucímu členství v Unii. (www.czech.cz)

Rozvoj vzájemných vztahů mezi ČR a ES (EU) – Evropské dohody

Otázka potřeby navázání nových vztahů mezi Českou republikou (ČSSR, ČSFR) a Evropskou unií (ES) se objevila v podstatě hned ihned po změnách, ke kterým došlo v roce 1989. Uvolnění politického napětí mezi do té doby existujícími seskupeními a zároveň odstranění tzv. železné opony mezi západní a východní Evropou vytvořilo naprosto novou situaci pro obě části kontinentu. V podstatě najednou bylo možné rozvíjet do té doby velmi omezené ekonomické, ale i politické, kulturní či sociální vztahy mezi jednotlivými zeměmi napříč evropským kontinentem. (Plchová a kol., 2002: 5)

V roce 1988, bezprostředně po prohlášení o spolupráci mezi Radou vzájemné hospodářské pomoci a Evropským společenstvím, došlo k navázání diplomatických vztahů mezi Československem a Evropským společenstvími. V prosinci roku 1988 byla v Bruselu podepsána dohoda mezi Československou socialistickou republikou a Evropským hospodářským společenstvím o obchodu s průmyslovými výrobky, ovšem díky vývoji ve střední Evropě neměla dlouhé trvání. (Černoch a kol., 2000: 161)

Již v prosinci 1989 zaslal předseda vlády Marián Čalfa předsedovi komise ES Jacquesovi Delorovi dopis, ve kterém vyjádřil zájem ČSSR o členství v ES. První polistopadová diplomacie v čele s Jiřím Dienstbierem se řídila linií stanovenou již

v průběhu revolučních listopadových dnů. V Programových zásadách Občanského fóra z 26. listopadu 1989 se objevila zmínka o tom, že "počítáme se začleněním do evropské integrace". Heslo „Zpátky do Evropy“ jasně stanovilo cíl budoucího československého zahraničně-politického směřování.

Nástrojem, který měl umožnit zemím bývalého východního bloku integraci do evropského společenství, se staly tzv. asociační dohody, navržené Komisí ES. Československo zahájilo rozhovory s Evropskými společenstvími o uzavření asociační dohody 20. prosince 1990. Na konci následujícího roku 1991 byla podepsána Evropská dohoda o přidružení ČSFR, Maďarska a Polska k Evropským společenstvím. (www.mzv.cz)

O členství požádala Česká republika v roce 1996, o rok později se dočkala prvního hodnocení Evropské komise týkající se připravenosti zapojit se do fungování Evropské unie. Dokument pozitivně hodnotil stabilní instituce, právní stát, úroveň lidských práv a fungující tržní ekonomiku včetně připravenosti odolávat tlakům evropského trhu. Na základě hodnocení byla Česká republika společně s 10 dalšími kandidáty oficiálně přizvána ke vstupu do Unie.

Od roku 1998 začal probíhat tzv. screening (porovnávání dosažené kompatibility českého práva s právem evropským) a také samotná přístupová jednání. Ta probíhala až do prosince 2002, kdy byly na zasedání v Kodani všechny vyjednávací kapitoly uzavřeny a nastavena přechodná období, která měla novým členům umožnit hladší začlenění v prvních letech. (www.czech.cz)

Dne 16. dubna 2003 došlo tedy k významné události v dějinách Evropy, kdy v Aténách byla slavnostně podepsána Smlouva o přistoupení České republiky a dalších devíti evropských zemí k Evropské unii. Smlouva o přistoupení vstoupila v platnost 1. května 2004 a od tohoto dne je Česká republika plnoprávným členským státem Evropské unie. (Had, Stach, Urban, 2006: 11)

3.1.1 Evropské dohody

Země střední a východní Evropy vykročily na počátku 90. let cestou politických a ekonomických reforem a vyjadřovaly své naděje zapojit se do integračního procesu. Na podporu transformace a reformy sehrála důležitou roli pomoc, ke které se členské státy ES zavázaly a Rada ji odsouhlasila 18. prosince 1989 vytvořením programu PHARE. Finanční prostředky na pomoc transformujícím se ekonomikám plynuly nejen z rozpočtu Evropského společenství v rámci projektu PHARE, ale také z jednotlivých členských zemí. (Plchová a kol., 2002: 9)

Mimořádně významná byla pro Českou republiku (tehdy ČSFR) jednání s oběma integračními seskupeními západní Evropy – Evropským společenstvím a Evropským sdružením volného obchodu. V zahraničně obchodní politice ČSFR po r. 1989 a při jejím pokračování v ČR do r. 1993 bylo výraznou charakteristikou úsilí o zvětšování obchodně politického prostoru v regionu vyspělých tržních ekonomik, zejména v regionu evropském. Šlo především o otevírání československé a posléze české ekonomiky vůči ES, a dále vůči zemím seskupení ESVO. (Plchová, 2001: 100)

Významný pokrok ve spolupráci mezi zeměmi SVE a ES zaznamenal postupný proces uzavírání tzv. Evropských dohod. Evropské nebo-li asociační dohody představují základní právní rámec vztahů mezi EU a přidruženými zeměmi střední a východní Evropy. Hlavní zásady Evropských dohod spočívají v respektování demokratických principů - lidských práv a tržní ekonomiky. Každá Evropská dohoda předpokládá určité přechodné období, které dovolí přidružené zemi přiblížit se právním normám Evropského společenství. (Plchová a kol., 2002: 10)

Klíčové prvky Eurodohod:

- postupné vytvoření zóny volného obchodu průmyslovými výrobky a odstranění kvantitativních omezení pro obchod ze zemědělskou produkcí,
- zavedení tzv. normálního režimu v obchodu se službami,
- tvorba podmínek pro volný pohyb kapitálu a pracovní síly,
- harmonizace právních norem a technických standardů,

- rozvoj široké spolupráce v rozsáhlé škále oblastní ekonomiky.

Česká republika podepsala Asociační dohodu dne 4.10.1993 a v platnost vstoupila 1.2.1995. (Cihelková, 2003: 571)

Naplnění Evropských dohod, zvaných též Asociačními dohodami znamenalo postupné naplnění podmínek volného trhu. (Plchová a kol., 2007: 120)

Česká republika společně s 9 dalšími kandidátskými zeměmi vstoupila do Evropské unie k 1. květnu 2004. Od té doby se účastní na fungování všech institucí Evropské unie – v Evropském parlamentu má 24 volených poslanců, má také vyslance u Evropského soudního dvora, u Evropské centrální banky aj. Čech se může také stát evropským komisařem, v takové roli ovšem nesmí v žádném smyslu přijímat instrukce české vlády ani zastupovat výhradně české zájmy. (www.czech.cz)

3.1.2 Zahraničněobchodní politika ČR v procesu asociace k EU

Ekonomická transformace v ČR prováděná od r. 1991 zásadním způsobem změnila systém fungování zahraničního obchodu (cestou radikální liberalizace zahraničního obchodu a liberalizace kurzovní politiky). Zároveň došlo k podstatným změnám v prostoru i formách použití klasických nástrojů zahraničněobchodní politiky. V systému netržní, centrálně regulované ekonomiky byl prostor pro působení těchto nástrojů minimalizován, soustředil se na negociační působení ve vztahu k partnerským zemím. Zrušení státního monopolu zahraničního obchodu a státního devizového monopolu se v novém systému tržní ekonomiky staly klasické nástroje zahraničně obchodní politiky jedinými či hlavními nástroji, jimiž v tržní ekonomice může stát do určité míry ovlivnit vývoj zahraničního obchodu.

Obchodně politické otázky se staly v posledních desetiletích důležitým bodem řady mezinárodních mnohostranných i dvoustranných jednání. Na jejich základě došlo k odbourání řady tarifních a netarifních obchodních překážek, k významnému uvolnění

obchodních toků celosvětovém měřítku. Kromě GATT přispěly k výrazné liberalizaci světového obchodu i integrační tendence v Evropě.

EU jakožto prototyp seskupení zemí na zatím nejvyšším stupni integrace vytvořily podmínky pro vnitřní trh bez jakýchkoli překážek, a to nejen v oblasti obchodu se zbožím, ale i v oblasti pohybu pracovních sil a kapitálu. (Plchová a kol., 2002: 54)

Česká republika byla v den vstupu Eurodohody v platnost připravena okamžitě liberalizovat zhruba 70 % českého dovozu. U dovozů z ES do ČR tento podíl činil cca 20-25 %. Zbývajících 30-40 % hodnoty dovozu do EU měla liberalizovat do 5-6 let od platnosti dohody. ČR si pro liberalizaci nejcitlivějších výrobků z EU (zejména textilních a ocelářských) zajistila časový horizont 9 let.“ (Cihelková, 2003: 573)

3.1.3 Změny v zahraničněobchodní politice po vstupu do EU

Připojením k Evropské unii se Česká republika stala součástí celní unie a vůči třetím zemím uplatňuje společnou obchodní politiku EU. Tato politika spadá do výlučné kompetence Společenství, a proto ke stejnému datu ČR ztratila svoji suverenitu při tvorbě obchodní politiky, podílí se na formování společné obchodní politiky EU a v souladu se zakládajícími smlouvami:

- přenesla část zákonodárné iniciativy vlády na Evropskou komisi a zákonodárné rozhodovací pravomoci z parlamentu na Radu EU a Evropský parlament,
- převzala a provádí komunitární obchodně politické právní předpisy a ukončila platnost všech relevantních národních právních předpisů,
- stala se smluvní stranou mezinárodních dohod uzavřených ES se třetími zeměmi a ukončila aplikaci dohod s ES a jakýchkoli dalších mezinárodních dohod se třetími státy, které nejsou kompatibilní se členstvím v EU,
- zachovala si své členství ve WTO, ale respektuje skutečnost, že členem WTO je současně s členskými státy EU též ES. (Plchová a kol., 2007: 125)

V následující tabulce se jedná o komparaci podmínek EU s obchodně politickým zacházením ČR se třetími zeměmi před naším vstupem do EU a dopadu těchto rozdílů na stupeň liberálnosti českého zahraničního obchodu vůči třetím zemím po vstupu ČR do EU.

Tabulka 1: Preferenční smluvní vztahy

Obchodní partner	Obchodní vztah s EU	Obchodní vztah s ČR před vstupem do EU	Změna pro ČR po vstupu do EU
ESVO (bez Švýcarska)	Evropský hospodářský prostor	Oblast volného obchodu	Zlepšení podmínek pro vzájemný obchod
Slovensko	Oblast volného obchodu	Celní unie	Obchodní vztahy dle zásad JVT ²⁾
Švýcarsko	Oblast volného obchodu	Oblast volného obchodu	Podmínky nezměněny
Polsko Maďarsko Slovensko Estonsko Litva Lotyšsko	Oblast volného obchodu	Oblast volného obchodu	Obchodní vztahy dle JVT ²⁾ → zlepšení podmínek
Kypr Malta	Postup k celní unii (jen průmyslové výrobky jinak oblast volného obchodu)	Nepreferenční vztahy na bázi DNV ¹⁾	Obchodní vztahy dle JVT ²⁾ → zlepšení podmínek
Izrael	Oblast volného obchodu	Oblast volného obchodu	Nezměněné podmínky
Turecko	Celní unie (jen pro průmyslové výrobky)	Nepreferenční vztahy na bázi DNV ¹⁾	Zlepšení podmínek pro vzájemný obchod
Bulharsko Rumunsko	Oblast volného obchodu	Oblast volného obchodu	Obchodní vztahy dle JVT ²⁾ → zlepšení podmínek
Chorvatsko	Oblast volného obchodu	Oblast volného obchodu	Nezměněné podmínky případně větší ochrana při dovozu zeměd. produktů
Ostatní země Středomoří	Do 2010 oblast volného obchodu	Nepreferenční vztahy	Zlepšení podmínek pro vzájemný obchod
Mexiko	Oblast volného obchodu	Nepreferenční vztahy	Zlepšení podmínek
JAR	Oblast volného obchodu	Nepreferenční vztahy	Zlepšení podmínek
Argentina Brazílie Uruguay Paraguay Chile	Snaha o Dohody o volném obchodu	Nepreferenční vztahy	Pokud přijaty a naplňovány Dohody o volném obchodu mezi těmito zeměmi a ES → zlepšení podmínek

Zdroj: Materiály MPO ČR.

1) DNV = Doložka nejvyšších výhod

2) JVT = Jednotný vnitřní trh

Zdroj: PLCHOVÁ, B., a kol. *Zahraničně ekonomické vztahy ČR*. Praha : Oeconomica, 2007

3.2 Společná obchodní politika

Společná obchodní politika je jedním z hlavních pilířů, na němž jsou postaveny obchodní vztahy Evropské unie se světem. Hlavním cílem této politiky je otevření světových trhů pomocí progresivního zrušení omezení v mezinárodním obchodu, snižování celních bariér a prosazování vícestranných obchodních pravidel. Společná obchodní politika má nadnárodní charakter, patří ke společně prováděným politikám vůči třetím zemím a pokrývá tak všechny důležité aspekty obchodu se zbožím

a službami. Evropská unie si její pomocí vytvořila dominantní postavení ve světovém obchodě. (Tichá, 2007: 57)

Cesta k současné společné obchodní politice EU vedla od Římské smlouvy, formování celní unie přes režim společného trhu, jednotný vnitřní trh až k zahájení první etapy měnové unie. SOP je charakterizována jako cesta k dosažení cílů EU: harmonický rozvoj všech ekonomických aktivit při respektování životního prostředí, ekonomické a sociální kohese členských zemí, zvyšování životní úrovně a dodržování solidarity členských států.

Pokud jde o základní principy společné obchodní politiky EU vůči třetím zemím vycházejí především ze všeobecného liberalizačního procesu v rámci GATT/WTO. Současně je jasné, že dosažený stupeň liberalizace uvnitř EU představuje prvek diskriminace vůči třetím zemím. Jako principy společné externí obchodní politiky lze označit:

- standardizaci liberačních opatření
- standardizaci exportních politik
- snižování úrovně celních tarifů (v duchu jednání GATT/WTO) a tarifní ochrany
- zvyšování transparentnosti netarifní ochrany (včetně antidumpingových opatření)

(Plchová a kol., 2002: 57)

Společná obchodní politika spoluvytváří podnikatelské prostředí jak v Evropské unii, tak za jejími hranicemi. Otevírá v rámci spravedlivé soutěže přístup na trh EU pro konkurenci. Zároveň zajišťuje další prostor pro expanzi podniků z EU na zahraniční (třetí) trhy. Je vytvářena jednotně, podle jednotných zásad, a je založena na principech volného vývozu a spravedlivého dovozu. (Kalínská a kol., 2007: 84)

Klíčovým stimulem ekonomické dynamiky EU je obchod, což se odráží v pozici, kterou EU zaujímá v mezinárodním obchodě. Vzhledem ke stupni integrace dosaženému v Evropském společenství je zapotřebí rozlišovat tzv. vnitrooblastní

obchod, tj. obchod mezi členskými státy EU (Intra-Community Trade) a obchod s třetími nečlenskými zeměmi, tedy vnější obchod (External-Community Trade). Vnitrooblastní obchod je realizován v souladu s principy a pravidly vnitřního trhu EU. De facto nejde o zahraniční obchod, ale o dodávky (vývoz) a zásilky (dovoz) uvnitř evropské ekonomiky, jejichž hodnota se zjišťuje vnitřním statistickým systémem (INFRASTAT) přímo v jednotlivých firmách.

Obchod se třetími zeměmi se realizuje v rámci společné obchodní politiky a na základě dohod různého typu uzavíraných ES s jedním státem či skupinou států. Údaje o výměně se třetími zeměmi se získávají tradiční formou z celních dokumentů, jelikož jde o klasický dovoz a vývoz zboží. Tyto toky sleduje a podchycuje statistický úřad ES – EUROSTAT. (Cihelková, Jakš a kol., 2004: 77)

Volný vývoz bez množstevních omezení je zakotven ve společné obchodní politice od roku 1993. Do té doby z volného vývozu existovaly výjimky pro vývoz kůží, kožešin, ropy a zemního plynu a výrobků z nich. Volný dovoz je založen na zásadě dovozu bez množstevních omezení. Tato zásada je doplněna právně zakotvenou množností ochrany před nekalými obchodními praktikami a ochrany proti takovému objemu dovozu, který by znamenal újmu hospodářství. Volný dovoz je však v souladu s ekonomickými záměry obchodní politiky regulován tarifními protekcionistickými opatřeními (cla) a výjimkami z neexistence množstevních omezení (kvóty na některý zemědělský dovoz).

Podpora pronikání subjektů EU na zahraniční trhy je založena na prosazení liberalizace, na sjednání preferenčního přístupu a na odstraňování zahraničních obchodních překážek. Na základě výše uvedených principů je společná obchodní politika vymezena v oblasti společné ochrany vnitřního trhu a společného postupu vůči třetím zemím. Společná ochrana vnitřního trhu se opírá o jednotný celní sazebník a o soubor nástrojů na ochranu trhu; společný postup navenek znamená uzavírání obchodních smluv nebo smluv s obchodními částmi na nadnárodní úrovni. (Kalínská, Štěrbová a kol., 2007: 85)

3.2.1 Zásady a cíle společné obchodní politiky

Podle Eeckhouta (2005: 348) jsou obvykle uváděny dvě základní zásady společné obchodní politiky, a sice zásada jednotnosti (uniformity) a zásada asimilace. Projevem zásady jednotnosti jsou jednotná pravidla pro vnější obchod Společenství, celní unie může plně fungovat jen tehdy, podléhají-li vnější obchodní vztahy členských států jednotnému režimu. Zásada asimilace se týká režimu zboží dovezeného ze třetího státu. (Rožehnalová, Týč, 2006: 62)

Zásady společné obchodní politiky tedy zahrnují společný celní sazebník, uzavírání celních a obchodních dohod se třetími zeměmi, sjednocování liberalizační a vývozní politiky a ochranná antidumpingová opatření vůči nim. Společný celní sazebník a preferenční zacházení tvoří základní kámen společné obchodní politiky a vylučuje, aby členská země upravovala svůj obchodní režim vůči třetím zemím samostatně. Zvýhodnění v oblasti obchodu a otevření trhů poskytuje Unie velké skupině zemí, mezi které patří i země ESVO. (Vintrová a kol., 2001: 92)

Cíle společné obchodní politiky byly upřesněny v roce 2004, při příležitosti zformování nového složení Evropské komise. Jedná se o podporu prosperity, sociální spravedlnosti a udržitelného rozvoje prostřednictvím otevřeného obchodu založeného na pravidlech, včetně smírného řešení obchodních sporů. Základním principem vývoje a řízení SOP je otevírání zahraničních trhů pro podniky ze zemí EU. Optimální cestou je postupná mnohostranná liberalizace obchodu se zbožím a službami mezi 151 členskými státy WTO, mezi nimiž se odehrává více jak 95% světového obchodu. (Kalínská, Štěrbová a kol., 2007: 85)

3.2.2 Nástroje společné obchodní politiky

Společná obchodní politika disponuje čtyřmi nástroji, a sice cly, kvótami, dobrovolnými exportními omezeními (Voluntary Export Restriction) a protidumpingovými opatřeními, mezi další nástroje patří obchodní sankce z politických nebo bezpečnostních důvodů (embargo nebo bojkot), pravidla o původu

zboží a ochranná opatření v případě, že prudce roste dovoz určitých výrobků do Unie. (Tichá, 2007: 61-62)

Základním nástrojem SOP je celní kodex (nařízení ES 2913/92, v novelizovaném znění) a na něj navazující jednotný celní sazebník. Celní kodex obsahuje celní předpisy, které jsou jednotné používány na celním území ES. Celní předpisy se týkají práv a povinností osob v souvislosti s celním řízením, pravidel pro jednotný celní sazebník, stanovení preferenčního původu, celní ohodnocení a celní určení zboží a podmínek pro celní režim. Celní sazebník EU vychází z Harmonizovaného systému Světové celní organizace. Celní nomenklatura je v něm doplněna o statistickou nomenklaturu. Jedná se zde o integrovaný celní sazebník, který se nazývá TARIC (TARif Intégré Communautaire), obsahuje kombinovanou nomenklaturu zboží, celní sazby a další podklady pro vyměřování cel (kvóty), preferenční sazby obsažené v dohodách, které ES uzavřelo s některými zeměmi nebo skupinami zemí. (Kalínská, Štěrbová a kol., 2007: 87-88)

Další skupinou nástrojů společné obchodní politiky jsou nástroje na jinou než celní ochranu vnitřního trhu, tzv. „trade defence instruments“. Jedná se o ochranu proti nepoctivému obchodu nebo proti negativním dopadům velkého množství dovozu určité položky. Nejvýznamnější jsou antidumping a vyrovnávací opatření. Uvalením antidumpingových a vyrovnávacích cel dochází k dočasnému zhoršení přístupu dovozu na trh EU, a to pouze určitého dovozu z určité země nebo od určitého dodavatele.

V rámci SOP může být také aplikováno ochranné opatření, avšak pouze v případě, kdy je z důvodu dramaticky rostoucího dovozu ohroženo domácí hospodářství. Do této skupiny patří také systém automatických dovozních licencí, které se týkají především výrobků z oceli a jejich vydávání je v souladu s příslušnou dohodou WTO. Další skupinou jsou nástroje podporující vstup na třetí trhy. Patří k nim smluvní nástroje a sledování a odstraňování překážek a ochranných opatření na trzích třetích. (Kalínská, Štěrbová a kol., 2007: 90)

3.3 Evropské sdružení volného obchodu

Evropské sdružení volného obchodu ESVO, EFTA (European Free Trade Association) je společenství čtyř evropských států, které vzniklo 3. května 1960 jako alternativa pro ty státy, kterým nebylo dovoleno (zejména ty „chudší“), nebo které si nepřály (zejména ty „bohatší“) připojit se k Evropskému společenství, jako například Dánsko, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Švédsko, Švýcarsko a Velká Británie. (Tichá, 2007: 20)

V průběhu poválečných snah o spolupráci západoevropských zemí se postupně vytvořily dvě skupiny zemí. Velká Británie, skandinávské země, Rakousko a Švýcarsko, které byly proti nadstátně řízené integraci, proti federativnímu uspořádání západní Evropy, které by vyžadovalo přenesení podstatné část národní suverenity na nadstátní orgány. Tyto země později vytvořily Evropské sdružení volného obchodu. (Adámková a kol., 2003: 43)

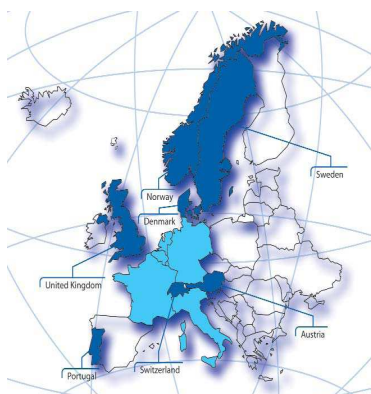
Vyhlášení záměru šesti členských zemí ESUO (Evropské sdružení uhlí a oceli) na konferenci v Mesině o celkové ekonomické integraci vyvolalo obavy ostatních západoevropských zemí. Projekt EHS (Evropské hospodářské společenství) předpokládal realizaci společného trhu s určitými náznaky hospodářské unie, jehož základem byla celní unie, uvolňující pohyb zboží uvnitř společenství a zavádějící společný celní tarif vůči třetím zemím. Vytvářené integrační uskupení ohrožovalo dosavadní toky zboží a přístup ostatních zemí na důležité a dynamické trhy. Západoevropské země, preferující spolupráci bez vytváření nadstátních řídicích institucí, se po neúspěšném pokusu o vytvoření široké oblasti volného obchodu, zahrnující jak země EHS, tak ostatní západoevropské země, shodly na vytvoření oblasti volného obchodu s průmyslovými výrobky. (Adámková a kol., 2003: 46)

Konvence o založení ESVO (Convention Establishing the European Free Trade Association) byla podepsána ve Stockholmu 4. ledna a vstoupila v platnost 3. května 1960. Dle místa popisu je často nazývána Stockholmskou konvencí. (Cihelková, 2003: 96)

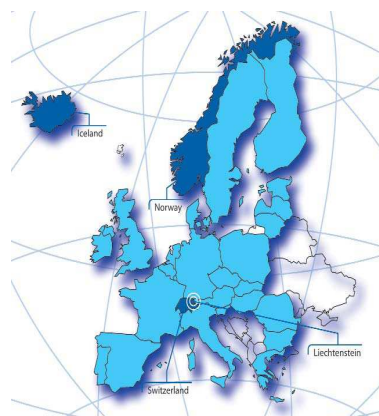
Následující státy vstoupily v dalších desetiletích, šlo o Finsko, Island a Lichtenštejnsko. ESVO poté postupně opustily státy, které vstoupily do Evropského hospodářského společenství, respektive Evropské unie (Dánsko, Finsko, Irsko, Portugalsko, Rakousko, Švédsko a Velká Británie. Dnes jsou členy asociace Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko. (Tichá, 2007: 20)

První obrázek názorně demonstruje území EU a ESVO v roce 1960, kdy ESVO vzniklo. Druhý obrázek znázorňuje nynější stav, tedy rok 2010 a současné členy obou uskupení.

Obrázek 1: EU a ESVO 1960

Obrázek 2: EU a ESVO 2010

Zdroj: <http://secretariat.efta.int/publications/this-is-efta/this-is-efta-2009.pdf>, 12.3.2010

Z hlediska formy integrace bylo záměrem ESVO vybudovat pásmo volného obchodu průmyslovými výrobky odstraněním tarifů a kvantitativních omezení ve vzájemném obchodu členských zemí, rozvíjet obchod zemědělskými výrobky mezi členy a přispívat k liberalizaci a rozvoji světového obchodu.

Postupné odstraňování cel bylo načasováno na dobu šesti let. Při odbourávání cel mohou, dle Konvence, signatářské státy postupovat rychleji, pokud jim to dovolí ekonomická a finanční situace. Vnější obchodní politika a vnější celní tarify zůstaly i nadále v kompetenci členů. Členské země ani neusilovaly o zavedení volného pohybu kapitálu či pracovní síly, ani o harmonizace své obchodní politiky. Záměrem sdružení

bylo podporovat obchod bez omezování svrchovanosti zemí a zakládání institucí s oprávněním vyvíjet zákonodárnou činnost. (Cihelková, 2003: 97)

ESVO bylo pojato jako oblast volného obchodu, nikoli celní unie. Již v druhé polovině 60. let byla mezi členy v zásadě odbourána cla a kvantitativní omezení. Z věcné působnosti organizace byly vyňaty oblasti zemědělství a rybolovu. Společná obchodní politika ESVO ve vztahu k nečlenským zemím proto nikdy nevznikla. (Rozehnalová, Týč, 2006: 156)

Již od počátku se ESVO vyznačovalo určitými omezeními. Ta nevyplývala jen ze zvolené integrační formy, ale i ze složení Sdružení. Za prvé, šlo o celek územně nekompaktní, tvořící jakýsi polokruh kolem EHS. Přirozený útvar představovaly pouze skandinávské země. Územní nekompaktnost se odrážela v relativně nízkém vzájemném obchodu. Za druhé, šlo o celek nesourodý, jak z hlediska ekonomické úrovně tak ekonomického rozměru a národohospodářské struktury. Vysoký stupeň komplementarity ekonomik v důsledku neúplných struktur malých zemí nezajišťoval tlak na zvýšení efektivnosti a rozvoj horizontální dělby práce. Z toho důvodu bylo od samého počátku ESVO považováno za pragmatické seskupení, které svým členům nabízelo určitou alternativu členství v Evropských společenstvích. Mnohé země jej proto začaly považovat jen za přechodné a dočasné. Pro většinu z nich lepší příležitost představovala právě Evropská společenství. Důsledky vyplývající z výše uvedených omezení ESVO a pocit zemí, že členství v ESVO nenaplňuje jejich očekávání, vedly většinu členských zemí (zakládajících a později i přistoupivších) k podání přihlášky do ES. ESVO tak bylo jejich vstupem do ES v několika etapách oslabováno. (Cihelková, 2003: 97)

V současné době je původní úprava Stockholmské úmluvy z roku 1960 nahrazena novou Úmluvou z Vaduzu, která byla podepsaná v roce 2001. Tato úmluva podstatně rozšiřuje působnost ESVO na nové oblasti, jimiž jsou pohyb osob, služeb, investic, státních zakázek a ochrany duševního vlastnictví. (Rozehnalová, Týč, 2006: 156)

Země ESVO patří mezi vyspělé země a velmi intenzivní je i jeho zapojení do mezinárodního obchodu. Po třetí vlně oslabení ESVO v roce 1995, kdy se Finsko, Rakousko a Švédsko staly členy EU, začalo spekulovat, zda ESVO neztratilo pro své stávající členy ekonomický význam. Nicméně převážily názory, že ESVO má pro své členy nezastupitelnou roli jako rámec pro konzultace o otázkách společného zájmu. Je platformou pro rozvíjení hospodářské a jiné spolupráce členských zemí. Zajišťuje fungování systému volného obchodu v západní Evropě. Je bází pro realizaci úsilí za rozšíření spolupráce s Evropskými společenstvími jako prostředku boje s nezaměstnaností, inflací, měnovou nestabilitou apod. (Cihelková, 2003: 99)

3.4 Evropský hospodářský prostor

Vztahy mezi Evropským společenstvím byly vždy ambivalentní, a zatímco na počátku se zakladatelé ESVO domnívali, že by tato organizace mohla být druhým koncentračním polem RTE v Evropě, s postupujícími desetiletími bylo zjevné, že tuto funkci definitivně na sebe vzalo ES. A byly to naopak státy ESVO, které – nejprve jako celek – později jako jednotlivé subjekty, hledaly své vazby na ES. Dříve než došlo k radikálním politickým změnám v Evropě po r. 1989, které otevřely nepřímou cestu k dalším rozšířením ES-EU, stojí však za pozornost připomenutí procesu, který v 2. pol. 80 let charakterizoval vztahy mezi ES a ESVO. Pod tlakem připravovaného jednotného vnitřního trhu to byly státy ESVO, které usilovaly o takovou úpravu vztahů k ES, která by umožnila maximální participaci na výhodách vnitřního trhu ES při setrvání mimo ES jako takového. Nešlo však jen o přípravu na vnitřní trh, ale o celý komplex opatření, sbližující ekonomiky obou seskupení v rámci koncepce tzv. Evropského ekonomického prostoru. (Cihelková a kol., 2003: 119)

I když tedy většina původních členů ESVO přešla do ES (později EU), spolupráce mezi oběma seskupeními se přesto prohlubovala. Byly uzavřeny dohody o volném obchodu mezi členskými státy tohoto sdružení a ES. V souvislosti s budováním jednotného vnitřního trhu EU došlo mezi oběma uskupeními k dalšímu prohlubování vzájemných vztahů. V roce 1994 byl mezi nimi vytvořen tzv. Evropský

hospodářský prostor – EHP (European Economic Area), v němž se uskutečňuje volný pohyb zboží, služeb, kapitálu a osob, realizuje se svoboda usídlení, platí v něm společná pravidla a rovné podmínky hospodářské soutěže. (Kalínská, Štěrbová a kol., 2007: 125)

Dohoda o EHP se nevztahuje na zemědělství, neboť ve státech ESVO se zemědělcům vyplácí vyšší subvence než ve státech EU. Státy ESVO přejímají právní předpisy EU, týkající se čtyř základních svobod, i když s řadou výjimek pro určité sektory. Pro zemědělství, rybolov a dopravu byly uzavřeny zvláštní bilaterální dohody. (Cihelková, 2003: 113)

Dohoda o Evropském hospodářském prostoru (podepsaná 1992, platnost 1994) je v současnosti základem vztahů mezi EU a ESVO. Je dohodou o přidružení a vyznačuje se asymetrickým charakterem, tj. poskytuje zemím ESVO možnost podílet se na integračním procesu EU cestou přizpůsobování se jejím podmínkám. Přitom nezaručuje úplné začlenění zemí ESVO do EU. EHP je tedy jakousi „vylepšenou zónou volného obchodu“, ale nejedná se o celní unii, ve které by byla zahrnuta společná obchodní politika se společnými cly, harmonizace daní či společná zemědělská politika. V těchto oblastech mají i nadále státy ESVO výlučné kompetence.

Zajímavý je též institucionální rámec pro spolupráci mezi EU a zeměmi ESVO, jak je upravuje Dohoda o EHP. Dohoda zavádí Společnou parlamentní komisi a Konzultativní komisi EHP s reprezentanti sociálních skupin. Naplňování dohody o EHP leží v rukou Společné parlamentní komise, jejíž rozhodnutí by měla být podložena souhlasem jak Komise ES/EU na jedné straně, tak reprezentací ESVO na straně druhé (the „EFTA pillar“ speaks with one voice). (Plchová a kol., 2002: 64-65)

3.4.1 Cíle a principy

Cílem Dohody o EHP je podporovat dlouhodobé a vybilancované posilování obchodních a ekonomických vztahů mezi zeměmi ESVO a EU za shodných podmínek

soutěže a respektovat tato pravidla se záměrem vytvořit homogenní EHP. Aby bylo dosaženo těchto cílů, dohoda zavádí:

- volný pohyb zboží,
- volný pohyb osob,
- volný pohyb služeb,
- volný pohyb kapitálu,
- společná pravidla pro soutěžní politiku,
- užší spolupráci v jiných oblastech, jako je výzkum a rozvoj, životní prostředí, vzdělávání a sociální politika. (Cihelková, 2003: 114)

Pozornost se soustřeďuje i na snižování hospodářských a sociálních rozdílů mezi regiony. Státy ESVO zavedly mechanismus financování pro zaostávající regiony, obdobný v EU. V současném období se na činnosti EHP za seskupení ESVO podílejí pouze Island, Lichtenštejnsko a Norsko, Švýcarsko se k projektu nepřipojilo. (Kalínská, Štěrbová a kol., 2007: 125)

Vnitřní trh EU sice již řadu let funguje, ale jde o postupný a dlouhodobý proces jeho výstavby. Stále ještě nebyly plně zrealizovány všechny jeho čtyři ekonomické svobody a při rozšiřování členské základny EU jsou zpravidla uplatňována přechodná období, která některé svobody dočasně omezují. Týkají se například volného pohybu pracovních sil nebo volného pohybu služeb. (Svatoš a kol., 2009: 94)

3.5 Ekonomická charakteristika ESVO a jeho členských zemí

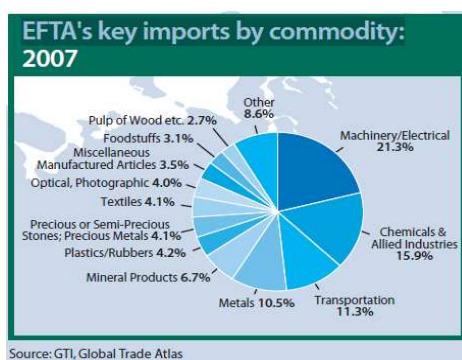
Ačkoliv jsou země ESVO (Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko) malé, představují světové představitele v několika odvětvích a mají zásadní význam pro světové hospodářství. Dvě alpské země ESVO - Lichtenštejnsko a Švýcarsko - jsou mezinárodně uznávané finanční střediska majitelé velkých a nadnárodních společností. Švýcarská ekonomika je založena na vysoce kvalitních výrobcích velících vysokým cenám na světových trzích. Švýcarsko je světovým vůdcem v oblasti léčiv, biotechnologie, strojírenství, hodinářství, bankovníctví a pojišťovnictví. Navzdory své

malé velikosti a omezenosti národních zdrojů je Lichtenštejnsko vysoce industrializováno a specializuje se na high-tech produkty.

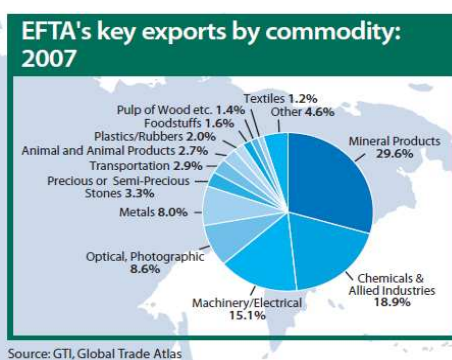
Dvě severské země ESVO – Island a Norsko, vynikají v produkci ryb, železářském průmyslu a námořní dopravě. Islandská ekonomika těží z obnovitelných přírodních zdrojů, zejména bohatá loviště ryb a hydro-geotermální energie. Zatímco je stále islandská ekonomika závislá na rybolovu a zpracování ryb, vyniká přesto v posledních dvou desetiletích ve stále různorodějších odvětvích jako například v hliníkovém průmyslu a službách. Norský hospodářský růst byl velmi podporován množstvím přírodních zdrojů, včetně ropných průzkumů a těžby, vodní energie a rybolovu. Mezi další důležitá odvětví patří služby, zejména služby námořní dopravy a průmysl související s olejem.

Následující obrázky znázorňují klíčové vývozní a dovozní komoditní oblasti zemí ESVO. Co se týče importu vévodí zde oblast strojů a elektroniky, další významnou dovozní komoditou jsou chemikálie a jim příbuzné průmyslové výrobky a třetí místo zauímají stroje a dopravní prostředky. Mezi nejvyváženější komodity se řadí komodity z oblasti těžby a nerostného bohatství, chemikálie a jim příbuzné produkty, dále pak stroje a dopravní prostředky.

Obrázek 3: Klíčové dovozní komodity ESVO

Obrázek 4: Klíčové vývozní komodity ESVO

Zdroj: <http://secretariat.efta.int/publications/this-is-efta/this-is-efta-2009.pdf>, 12.3.2010

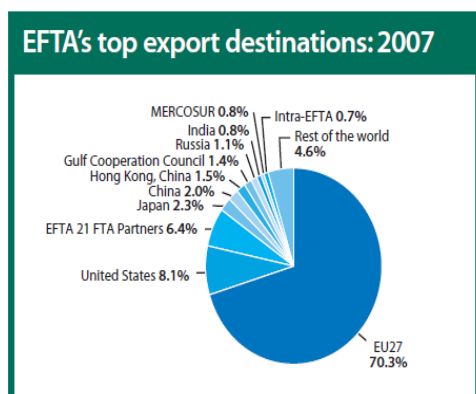
Státy ESVO jsou tradičně závislé na a otevřeném mezinárodním obchodu. V důsledku toho obchod tvoří významný podíl států ESVO. Navzdory skromné

velikosti uskupení států ESVO, se podařilo dosáhnout v roce 2007 jedenácté příčky světových obchodníků se zbožím a páté místo v obchodě se službami, kdy tedy Evropská unie vystupovala jako celek, tedy jako jeden člen.

Státy ESVO představují významný trh vyznačující se vysokou kupní silou. Ekonomiky států ESVO jsou rovněž velmi konkurenceschopné a patří k top dvaceti nejvíce konkurenceschopných ekonomik ve světě. Země ESVO jsou klíčovými investory v zahraničí, a to jak z hlediska přímých investic, tak portfoliových investic. Jejich kombinované zásoby přímých zahraničních investic (PZI) ven v roce 2007 činily 762 miliard USD. Státy ESVO jsou také významnými investory v řadě významných nadnárodních společností, jako například Nestlé, Roche, Novartis, UBS, Credit Suisse nebo Statoil Hydro.

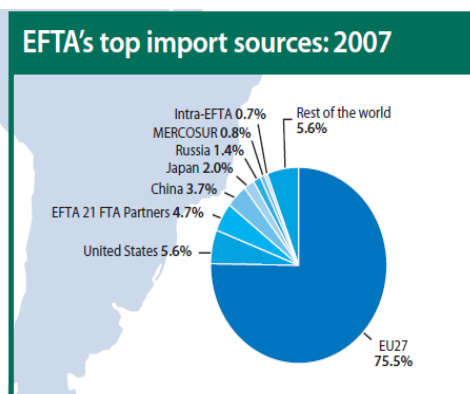
EU-27 jsou hlavním obchodním partnerem ESVO, tvoří 75% dovozu zboží ESVO a 70% jeho vývozu (údaje za rok 2007).

Obrázek 5: Přehled export. destinací ESVO

Source: GTI, Global Trade Atlas

Obrázek 6: Přehled import. destinací ESVO

Source: GTI, Global Trade Atlas

Zdroj: <http://secretariat.efta.int/publications/this-is-efta/this-is-efta-2009.pdf>, 12.3.2010

Co se týče partnerství EU 27 a ESVO v zahraničním obchodě ze zbožím, zaujímá ESVO třetí místo v obchodním partnerství hned po Spojených státech a Číně. ESVO realizuje 11,2% zahraničního obchodu Evropské unie, viz následující tabulka.¹

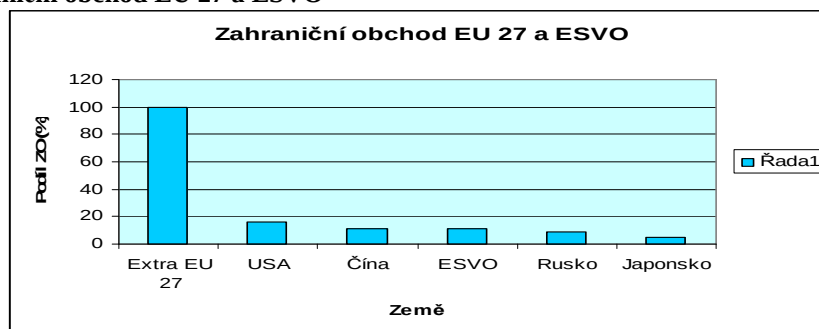
Tabulka 2: Největší partneři EU27 v zahraničním obchodě

Pořadí	Země	Obchod	EU Export	EU Import	Balance	ZO EU v %
0	Extra EU 27	2665800	1239850	1425950	-186100	100
1	USA	442530	261430	181100	80330	16,6
2	Čína	303270	71760	231510	159750	11,4
3	ESVO	297700	140430	157270	-16840	11,2
4	Rusko	232980	43750	143880	-54780	8,7
5	Japonsko	121850	43750	78100	-34350	4,6

(v milionech EUR)

Zdroj: <http://secretariat.efta.int/publications/this-is-efta/this-is-efta-2009.pdf>, 12.3.2010

Graf 1: Zahraniční obchod EU 27 a ESVO

Zdroj: <http://secretariat.efta.int/publications/this-is-efta/this-is-efta-2009.pdf>, 12.3.2010

3.6 Zahraniční obchod České republiky

Vzhledem k typu ekonomiky České republiky, tj. ekonomiky relativně malé s relativně vysokou mírou industriálního rozvoje, lze teoreticky předpokládat vysokou intenzitu zahraničního obchodu především z důvodu vysokých nároků na jeho transformační působení (nekomplexní vybavenost surovinami, palivy, limitující rozměr vnitřního trhu, pracovních sil, atd.) Zahraniční obchod je v České republice jedním

¹ Překlad autorky z: <http://secretariat.efta.int/publications/this-is-efta/this-is-efta-2009.pdf>, 12.3.2010

z dominantních faktorů dosahování vnitřní ekonomické rovnováhy. (Plchová a kol., 2003: 14)

Vnější ekonomické vztahy jsou pro českou ekonomiku determinující. Již historicky patřila Česká republika jako malá středoevropská země mezi ekonomicky a průmyslově vyspělé části světa. Po vyhlášení nezávislosti v roce 1918 se tehdejší Československo zařadilo mezi dvacet nejvyspělejších států světa. V období před druhou světovou válkou se domácí ekonomika orientovala především na trhy západních států. Po válce pak tehdejší Československo připadlo do mocensko-politické sféry SSSR a zařadilo se do sovětského bloku zemí (RVHP). Více než 70% exportů bylo určeno pro trhy těchto zemí a rozvoj ekonomiky byl postaven na systému pětiletých plánů, a to i v případě zahraniční směny.

Hodnota zahraničního obchodu ČR neustále dynamicky roste, od roku 1993 (rok vzniku samostatné ČR) se zvýšila téměř trojnásobně. Přitom hodnota obchodu se zeměmi EU, které jsou našimi nejvýznamnějšími obchodními partnery, narostla téměř o 300 %. Pozitivní vývojový trend zahraničního obchodu ČR představuje vyšší tempo růstu hodnoty tuzemských exportů v porovnání s tempem růstu hodnoty zahraničních importů. Teprve od roku 2005 – tedy rok po vstupu ČR do EU, se výsledná bilance obchodu změnila v aktivní. (Svatoš a kol., 2009: 99)

Komoditní struktura českého zahraničního obchodu

Tradičním přístupem k analýze komoditní struktury zahraničního obchodu je sledování vývozu, dovozu v komoditní klasifikaci dle mezinárodně užívané Standard International Trade Classification (SITC). (Plchová a kol., 2007: 18) Komoditní struktura československého, ale i českého vývozu byla tradičně velmi široká, což svědčilo o nedostatečné specializaci české výroby. Součástí českého vývozu byl rozsáhlý sortiment, postupně však dochází k oslabování pozice spotřebního zboží, neboť není konkurenčně schopné. Hlavní podíl na hodnotě realizované zahraničně obchodní směny mají zejména stoje a dopravní prostředky, dále průmyslové výrobky, a samozřejmě velmi významné postavení má dovoz zejména palivo-energetického

charakteru. Struktura importů je velmi podobná struktuře exportů, neboť v ní dominují taktéž zpracované průmyslové produkty. (Svatoš a kol., 2009: 100-101)

Teritoriální struktura českého zahraničního obchodu

Hlavní podíl na hodnotě realizovaných obchodů ČR mají vyspělé průmyslové státy (více než 80%), především členské země EU, se kterými ČR realizuje přibližně 75% hodnoty zahraničněobchodní směny. Nejvýznamnějšími obchodními partnery ČR jsou Německo a Slovensko. S těmito zeměmi ČR realizuje asi 40% hodnoty veškerého zahraničního obchodu. Teritoriální struktura českého zahraničního obchodu (zejména exportu) není příliš široká. Přibližně 50% hodnoty obratu zahraničněobchodní směny se uskutečňuje v rámci obchodu se sousedními zeměmi, kterými jsou Německo, Rakousko, Polsko, Slovensko a Maďarsko. Jakýkoli negativní vývoj ekonomiky těchto států, může potom znamenat i obrovské problémy pro vývoj ekonomiky a obchodu v ČR. Proto je prioritou teritoriální diverzifikace českého vývozu, stejně jako zvyšování vývozu do zemí, se kterými má ČR pasivní obchodní bilanci (ČLR a Rusko). Hlavním charakteristickým rysem současného vývoje teritoriální struktury zahraničního obchodu je neustále rostoucí závislost ČR na obchodu se zeměmi EU, zatímco význam obchodu s ostatními teritorii světa se postupně snižuje. ČR má pozitivní bilanci zahraničního obchodu pouze se zeměmi EU 15, velmi výrazný podíl na tomto stavu má kladná bilance obchodu s Německem, a dále pak ze zeměmi ESVO. Největší hodnoty záporného salda je u zahraničněobchodní směny s novými členskými státy EU, ČLR a se zeměmi SNS, zejména pak s Ruskem. (Svatoš a kol., 2009: 102-103)

3.7 Možnosti vstupu firem na zahraniční trhy

Hlavními kritérii jsou kapitálová náročnost, tedy výše kapitálu, tzn. kolik je firma ochotná investovat a kolik skutečně investuje do svého podnikání, druhým kritériem je marketingová komunikace. Existují tři základní způsoby vstupu na zahraniční trh: přímý a nepřímý export a import, mezinárodní pohyb know-how, kapitálový vstup na zahraniční trh formou přímé zahraniční investice.

Přímý a nepřímý export a import

Jde o zboží či službu, kterou na zahraniční trh vyvážíme (dovážíme) my sami, využiji-li k vývozu či dovozu svého zboží (statku, služby) jiného článku – tzv. nepřímý export. Formy nepřímého exportu jsou:

- Smlouva o výhradním prodeji, kdy se dodavatel zavazuje, že v určité oblasti nebude dodávat zboží jiné osobě než odběrateli.
- Obchodní zastoupení, kdy obchodní zástupce sám neuzavírá kupní smlouvy, ale zajišťuje příležitosti k uzavření kupní smlouvy.
- Piggybacking, zde se jedná o spolupráci více firem stejného oboru v oblasti vývozu, kdy velká firma dává k dispozici menším firmám za úplatu své zahraniční distribuční kanály.

Mezinárodní pohyb know-how

Zde existují čtyři základní formy. Licenční smlouva, která se vztahuje k předmětům průmyslového vlastnictví. Franšíza, jedná se o smluvní vztah, kdy poskytovatel franšízy umožňuje příjemci používat při vedení podniku např. logo, obchodní značku atd. Smlouva o řízení je poskytnutí řídicích znalostí a špičkových manažerů. (Machková a kol., 2002)

3.7.1 Přímé zahraniční investice

Přímé zahraniční investice (PZI) jsou obvykle definovány jako takové vlastnictví majetku v jedné zemi rezidenty druhé země, které jim umožňuje kontrolu a rozhodování nad podnikem na základě dostatečného podílu na celkovém majetku. Většinou je za přímou investici považován již podíl převyšující 10% akcií společnosti, neboť akcie bývají často rozptýleny mezi velké množství malých investorů. Desetiprocentní podíl na základním jmění společnosti je tudíž dostačující pro získání kontrolního vlivu nad podnikem. Pokud jde o českou zákonnou úpravu, devizový zákon hovoří o 10 % jako minimálním podílu, který musí investor získat, aby jeho investice byla považována za přímé zahraniční investice. Devizový zákon (č. 219/95 Sb.) definuje přímé zahraniční investice jako „takové vynaložení peněžních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných majetkových hodnot nebo majetkových práv, jehož účelem je založení,

získání nebo rozšíření trvalých ekonomických vztahů investujícího cizince na podnikání v tuzemsku a to některou z těchto forem:

- 1) vznik nebo získání výlučného podílu na podnikání včetně jeho rozšíření,
- 2) účast na nově vzniklém nebo existujícím podnikání, jestliže investor vlastní nebo získá nejméně 10 % podílu na základním jmění obchodní společnosti nebo nejméně 10 % podílu na obchodním jmění nebo nejméně 10% hlasovacích práv,
- 3) finanční úvěr na pět nebo více let poskytnutý investorem na podnikání, na němž má investor účast podle bodu 1 a 2, nebo úvěr spojený s dohodou o podílu na rozdělení zisku,
- 4) užití zisku ze stávající přímé investice (reinvestice zisku).“
(Plchová a kol., 2002: 99)

Musí být splněna alespoň jedna z podmínek:

- založení dceřiné společnosti,
- akvizice (převzetí již existující zahraniční firmy),
- uzavření dohody o joint-venture (společný podnik s domácím subjektem – kapitálový vstup do domácí firmy). (Machková a kol., 2002)

3.7.1.1 Druhy přímých zahraničních investic

Akvizice (takeover)

Může být charakterizována jako převzetí fungujícího podniku nebo jeho části. Ve firemní praxi se můžeme setkat buď s tzv. přátelským převzetím, jehož cílem je posílení pozice firmy a využití synergického efektu, anebo s tzv. převzetím nepřátelským, jehož cílem může být likvidace konkurence.

Fúze (merger)

Může mít formu sloučení nebo splynutí. Sloučení znamená spojení obchodních společností, při kterém zaniká slučovaná společnost bez likvidace aktiv a pasiv, protože aktiva i pasiva přecházejí na společnost, se kterou se zanikající společnost slučuje.

Splynutím se rozumí spojení obchodních společností, při kterém splývající společnosti zanikají a vzniká nový právní subjekt.

Investice na zelené louce (greenfield investment)

Jsou nově založené a nově postavené podniky. Investice na zelené louce mohou mít oproti akvizicím pro hostitelskou zemi určité výhody. Obvykle přinášejí do země více kapitálu, více nových moderních technologií, zvyšují konkurenci na trhu a jsou větším přínosem z hlediska tvorby pracovních míst.

Společné podnikání (joint venture)

Je spojení prostředků dvou nebo více subjektů do společného vlastnictví. Jedná se o formu podnikání, jejímž cílem je realizace společného podnikatelského záměru, podílení se na vytvořeném zisku, podstupování podnikatelských rizik a krytí případných ztrát. V mezinárodním prostředí se obvykle setkáváme s dvěma formami společného podnikání. Jedná se o tzv. smluvní společné podniky (contractual joint ventures) a společné podniky založené na kapitálových investicích (equity joint ventures). Smluvní společné podniky nemají de facto charakter společného podnikání. Podstatou je dohoda mezi ekonomicky a právně nezávislými partnery o spolupráci v určité oblasti bez kapitálových vkladů.

Strategické aliance

Začaly působit ve světové ekonomice počátkem osmdesátých let. Jejich podstata je obdobou společného podnikání, ale motivace jejich vzniku jsou odlišné. U strategických aliancí jsou partnery velké, kapitálově silné firmy z vyspělých zemí. Původně byly strategické aliance vytvářeny zejména v odvětvích spojených s vědecko-technickým pokrokem, například v telekomunikacích, informatice, leteckém průmyslu či automobilovém průmyslu. (www.businessinfo.cz)

Tabulka 3: Taxonomie PZI

Hledisko vymezení	Druhy PZI	Hlavní znaky	Příklad
Míra kontroly	Podnik s menšinovým zahraničním podílem (<i>associate</i>)	podíl od 10 do cca 50 % na vlastním jmění či hlasovacích právech	Podíl Boeingu v Aero Vodochody
	Podnik pod zahraniční kontrolou (<i>subsidiary</i>)	kontrolní vlastnický podíl	Privatizace Rakony Rakovník do rukou Procter & Gamble
Motiv vstupu	Trhy vyhledávající (<i>market-seeking</i>)	Cílem je růst podílu na trhu a pokles nákladů na jeho zásobování Vytlačují domácí produkci nebo nahrazují dovoz	Investice Coca-Coly v Praze
	Faktory vyhledávající (<i>efficiency-seeking</i>)	Cílem je optimalizace výroby (pokles výrobních nákladů) Vývozně orientované	Investice Audi do motorárny v Győru
	Aktiva vyhledávající (<i>asset-seeking</i>)	Cílem je získání specifických aktiv (patent, obchodní značka)	Vstup SABMiller do Plzeňského Prazdroje
Způsob vstupu	Investice na zelené louce (<i>greenfield</i>)	Investice do nových aktiv	Investice Philipsu v Hranicích na Moravě
	Investice na hnědé louce (<i>brownfield</i>)	Změna vlastnické struktury i investice do restrukturalizace (většina privatizačních PZI)	Investice Volkswagenu do Škoda Auto
	M&A (<i>mergers and acquisitions</i>)	Ovládnutí již existujících aktiv	Převzetí ČSOB finanční skupinou KBC
Specializace mateřské firmy	Vertikální PZI	Produktová specializace (třetí kvadrant na Obr. 2) Rozdílné fáze produkčního řetězce v jednotlivých pobočkách	Ovládnutí BorsodChem ruským Gazpromem
	Horizontální PZI	Procesní specializace (čtvrtý kvadrant na Obr. 2) Podobné fáze produkčního řetězce v jednotlivých pobočkách	Investice PWC v Praze

Pramen: Vlastní zpracování na základě Dunning (1993 a 1994), Markusen (1995), Caves (1996), Estrin, Meyer (1998), OECD (1999b, s. 9 – 12) a UNCTAD (2000, s. 99 – 209).

Zdroj: SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice : teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. Praha : Linde, 2004.

Tato tabulka č. 3 demonstruje taxonomii PZI, tedy dělení z hlediska vymezení, podrobně dle druhů PZI, hlavních znaků a uvádí příklad z praxe u každého druhu PZI. (Srholec, 2004: 13)

4 Vlastní práce

4.1 Analýza vzájemných obchodních vztahů zemí ESVO a České republiky

Tato kapitola se zaměří na analýzu zahraničních obchodních vztahů jednotlivých zemí ESVO s Českou republikou. Každá členská země ESVO bude komparována s Českou republikou v oblasti importu, exportu a obchodní bilance na základě vypočítaných dat a sestrojených grafů. Jako indikátor použiji systém SITC (Standard International Trade Classification), který dělí zboží do deseti tříd, jež jsou označeny čísly 0 – 9. Pod těmito deseti kódy se nachází tyto komoditní skupiny:

- SITC 0 – Potraviny a živá zvířata
- SITC 1 – Nápoje a tabák
- SITC 2 – Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv
- SITC 3 – Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály
- SITC 4 – Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky
- SITC 5 – Chemikálie a příbuzné výrobky
- SITC 6 – Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu
- SITC 7 – Stroje a dopravní prostředky
- SITC 8 – Průmyslové spotřební zboží
- SITC 9 – Ostatní

Podrobněji bude analýza věnována třem nejzastoupenějším komoditním skupinám v dané oblasti (import, export) u jednotlivých zemí v daném časovém intervalu. Analýza bude vyhodnocována během osmiletého časového období, a sice od roku 2000 po rok 2008, kdy budou zpracovaná data porovnávána mezi jednotlivými časovými (ročními) úseky.

4.1.1 Zahraniční obchod České republiky a Švýcarska

Škála zboží, se kterým Česká republika obchoduje se Švýcarskem je relativně vysoká a zasahuje prakticky do všech výrobních odvětví. Z pohledu zahraničního obchodu je švýcarský trh jedním z nejnáročnějších v Evropě. Je téměř celý obsazen a na trhu je již prakticky většina komodit, umístění na trhu je tedy velmi složité. V zahraničním obchodě se Švýcarskem je často jeden výrobek či komodita předmětem jak dovozu, tak vývozu. (www.businessinfo.cz)

4.1.1.1 Import zboží ze Švýcarska z pohledu České republiky

Tabulka 4: Podíl importu zboží na celkovém importu ze Švýcarska

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v procentech								
0	0,75%	0,93%	1,62%	2,36%	1,70%	0,99%	1,47%	1,15%	1,49%
1	0,65%	0,30%	0,32%	0,08%	0,05%	0,02%	0,05%	0,06%	0,09%
2	0,80%	0,86%	1,07%	1,05%	1,14%	1,16%	1,32%	1,01%	1,75%
3	3,27%	2,84%	0,91%	0,07%	0,15%	0,18%	0,23%	0,14%	0,37%
4	0,07%	0,01%	0,00%	0,02%	0,01%	0,00%	0,00%	0,01%	0,00%
5	25,61%	25,34%	28,07%	30,21%	28,20%	32,23%	29,47%	37,96%	34,41%
6	18,84%	19,07%	19,05%	19,96%	19,64%	16,36%	16,01%	13,58%	14,10%
7	36,50%	37,52%	35,04%	33,84%	34,90%	35,37%	38,24%	36,05%	34,48%
8	13,42%	13,12%	13,91%	12,40%	13,85%	12,98%	12,48%	9,65%	12,60%
9	0,09%	0,01%	0,00%	0,01%	0,36%	0,71%	0,72%	0,39%	0,70%
CELKEM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

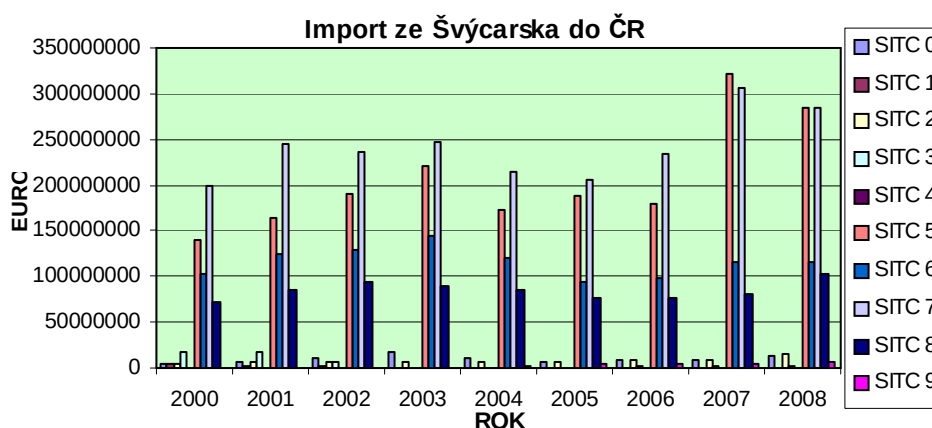
Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Z následující tabulky č. 4 vyplývá, že rozhodující komodity a položky dovozu ze Švýcarska jsou stroje a přepravní zařízení (SITC 7), dále pak chemikálie a příbuzné výrobky (SITC 5), třetí místo zaujímají tržní výrobky tříděné podle materiálu (SITC 6). Podíl skupiny SITC 7 dlouhodobě převažuje nad ostatními skupinami nomenklatury, pouze v roce 2007 byl předstihnut skupinou SITC 5, ovšem v minimální míře o 1,91%, v následujícím roce (2008) se obě skupiny dostaly na stejnou úroveň.

Podíl SITC 7 na celkovém dovozu se pohybuje přibližně od 34 % do 38 %, svého maxima dosáhl v roce 2006 hodnotou podílu 38,24 % a má relativně stálou tendenci vývoje během tohoto osmiletého sledovaného období. Podíl skupiny SITC 7 kopíruje vývoj skupiny SITC 5, a sice když se u SITC 7 podíl snížil, u SITC 5 se podíl

zvyšuje a naopak. Můžeme vidět, že v roce 2001 je SITC 7 na svém skoro maximu a podíl SITC 5 oproti tomu na svém minimu. V roce 2006 můžeme vidět podobnou tendenci. Hodnota podílu skupiny SITC 5 se pohybuje v rozmezí přibližně od 25 % do 38 %. Podíl skupiny SITC 6 má dlouhodobě od roku 2003 klesavou tendenci, kdy se ze svého maxima 20% podílu dostává v posledních letech na své 14% minimum.

Graf 2: Import zboží ze Švýcarska dle SITC

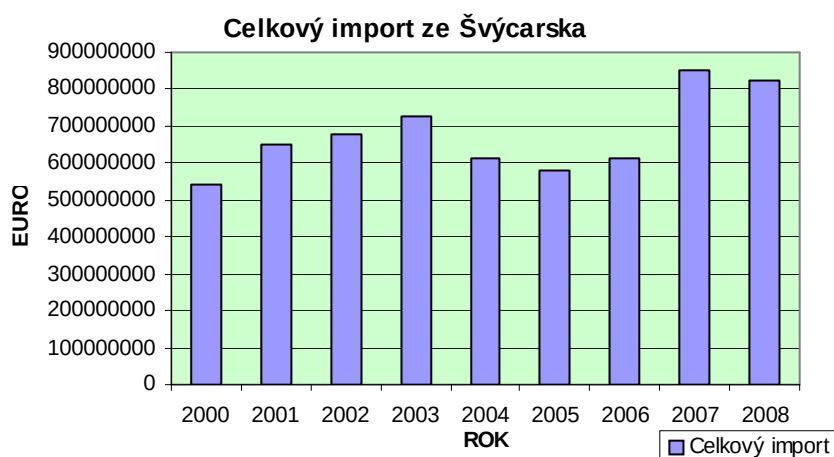
Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Z grafu č. 2 je možné vypočítat, že všechny tři hlavní komoditní skupiny byly zpočátku, tedy od roku 2000, dováženy ve větším množství a jejich dovoz stoupal, ovšem od roku 2004, vstupem České republiky do Evropské unie, dovoz mírně klesá, v roce 2007 začíná opět stoupající tendence a rok 2007 a 2008 můžeme označit za dynamické roky v rámci dovozu zboží ze Švýcarska.

V rámci komoditní skupiny SITC 7 mají největší podíl na dovozu podskupiny 731 (Stroje kovoobráběcí třískové), 772 (Přístroje elektrické ke spínání apod. obvodů elek., odpory aj.) a 728 (Stroje, zařízení ostat. pro určité odvětví v průmyslu a díly). U skupiny SITC 5 jsou nejvíce obchodované skupiny 542 (Léčiva včetně veterinárních léčiv), což je pro dovoz ze Švýcarska velmi příznačné vzhledem k jeho vyspělému farmaceutickému průmyslu, dále skupina 582 (Pláty, desky, blány, fólie a pásy z plastických hmot) a 541 (Léčiva, farmaceut.výrobky, ne antibiotika a hormony).

U SITC 6 jsou nečastěji obchodované skupiny 694 (Hřebíky, šrouby, matice, svorníky), 641 (Papír a lepenka), 699 (Výrobky ze základních kovů).

Graf 3: Celkový import zboží ze Švýcarska do ČR

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Následující graf č. 3 je přehledem celkového dovozu zboží ze Švýcarska v osmiletém horizontu, je zde vidět evidentní pokles od roku 2004 a následná dynamika růstu v roce 2007 (850 mil. EUR), přesto jsou jeho hodnoty relativně vysoké v celém období ve srovnání s ostatními státy.

4.1.1.2 Export zboží do Švýcarska z pohledu České republiky

Tabulka 5: Podíl exportu zboží na celkovém exportu do Švýcarska

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v procentech								
0	1,41%	1,05%	0,87%	1,44%	1,18%	0,98%	0,85%	1,00%	0,85%
1	0,32%	0,15%	0,15%	0,19%	0,12%	0,11%	0,18%	0,09%	0,07%
2	2,06%	1,03%	1,12%	1,49%	1,11%	1,11%	0,88%	0,79%	1,04%
3	6,37%	5,66%	4,01%	0,66%	1,04%	0,85%	0,43%	0,49%	1,25%
4	0,05%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5	10,38%	6,82%	6,69%	7,21%	6,82%	7,32%	5,38%	5,01%	5,46%
6	23,51%	21,03%	19,01%	18,44%	20,93%	18,86%	16,07%	15,71%	15,48%
7	36,15%	47,71%	53,38%	55,71%	52,32%	54,96%	61,07%	63,05%	63,69%
8	18,41%	15,34%	13,39%	14,32%	15,45%	14,25%	14,18%	13,10%	11,85%
9	1,35%	1,21%	1,38%	0,53%	1,03%	1,56%	0,98%	0,76%	0,32%
CELKEM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

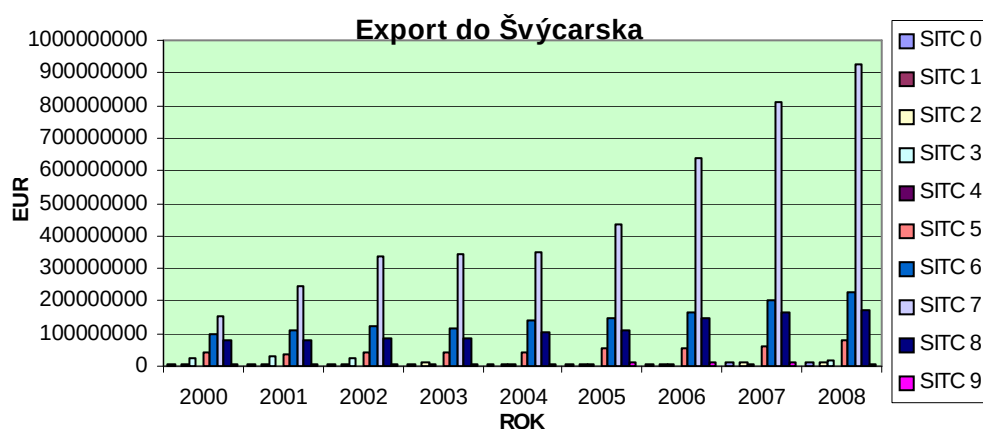
Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Z tabulky č. 5 i grafu exportu č. 4 je patrná převaha komoditní skupiny SITC 7, tedy stroje a přepravní zařízení jsou nejvyváženější komoditou ČR do Švýcarska. Druhé místo zaujímá skupina SITC 6 - tržní výrobky a třetí nejvýznamnější dovozní komoditní skupinou jsou různé průmyslové výrobky SITC 8.

Hodnota podílu SITC 7 na vývozu stále roste, během osmiletého sledovaného období má stále rostoucí tendenci, pouze v roce 2004 a 2005 je zaznamenán mírný pokles, poté se vývozní hodnoty už jen zvyšují. Za nejdynamičtější období je považován rok 2001, kdy meziroční růst dosáhl skoro 11,56 % a dále pak rok 2006 s meziročním růstem přes 6 %. Dosavadní maximální podíl vývozu byl tedy realizován v roce 2008 v hodnotě 63,69 % a minimální podíl v roce 2002, který dosahoval pouze 36,15 %.

Druhá nejzastoupenější komoditní skupina SITC 6 se podílově pohybuje mezi cca 16 % až 23,5 % a její podíl na vývozu zboží opět od roku 2004 klesá. Skupina SITC 8 zaznamenává až na malé niance sestupnou tendenci, ovšem absolutní hodnoty generují mírný růst.

Graf 4: Export zboží do Švýcarska dle SITC

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Graf č. 4 nám rovněž znázorňuje viditelný růst komoditní skupiny SITC 7. Jeho nejdynamičtějším obdobím je prozatím rok 2008, kdy vývoz dosáhl asi 925 mil. EUR.

Co se týče absolutních hodnot, tak i skupina SITC 6, umístěná na druhém místě, má ryze vzrůstající tendenci, tedy až na výjimku v roce 2003, kdy se vývoz nepatrně snížil. Stejně tak skupina SITC 8 v absolutních hodnotách přímoúměrně během osmiletého období roste.

U exportu komoditní skupiny SITC 7 vévodí největším podílem skupina 781 (Osobní automobily) a skupina 752 (Zařízení k automatickému zpracování dat), které po roce 2004 zaznamenávají obrovský růst a vlastně se i z největší části se podílí na evidentním vzestupu celkového exportu, který trvá až do současnosti. Mají i velký vliv na obchodní bilanci s celým uskupením ESVO, neboť tyto dvě podskupiny z velké části přispívají ke kladné bilanci vzájemného obchodu právě od roku 2004. Relativně značný podíl na vývozu SITC 7 má i skupina 724 (Stroje textilní a kožedělné a jejich díly), která se již ale pohybuje v mnohem nižších vývozních hodnotách.

Graf 5: Celkový export zboží do Švýcarska

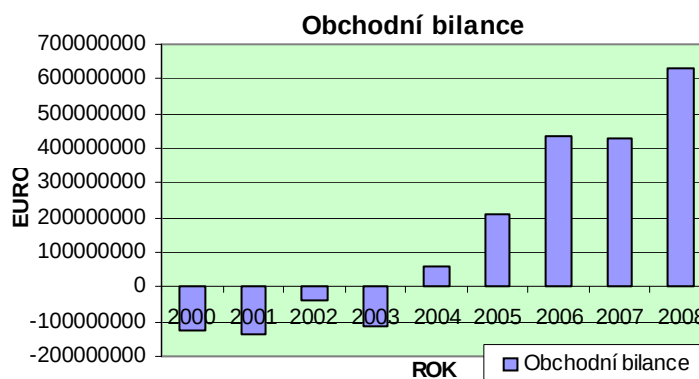

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Pokud se zaměříme na graf celkového vývozu č. 5 v daném časovém horizontu, můžeme si povšimnout určitého snížení během roku 2003 a 2004. Od roku 2005 již můžeme pozorovat relativně evidentní růst, dosahující 1,45 miliardy EUR v roce 2008, kdy dosahuje export svého maxima.

4.1.1.3 Obchodní bilance ČR a Švýcarska

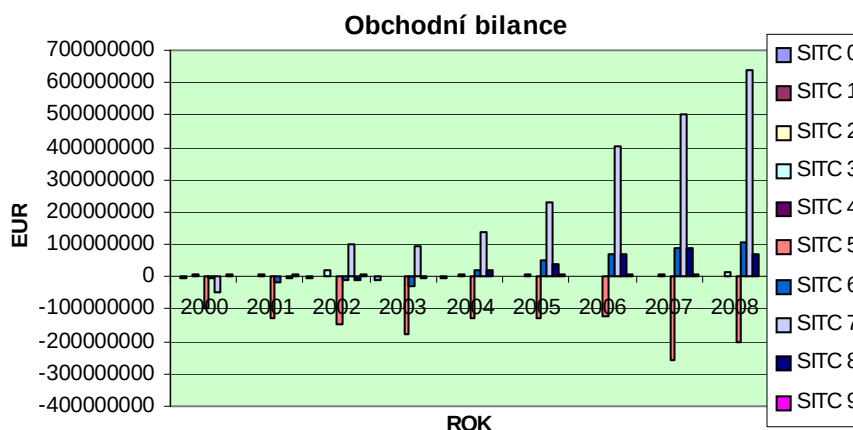
Graf 6: Obchodní bilance ČR a Švýcarska

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Následující graf č. 6 demonstruje obchodní bilanci absolutních hodnot celkového vzájemného obchodu České republiky a Švýcarska. Od roku 2000 do roku 2003 vykazuje obchodní bilance záporné saldo, jehož hodnota byla nejvyšší v roce 2001 a sice až cca 138 mil. Euro, v roce 2003 činila asi 111 mil. EUR. V následujícím roce se negativní tendence zastavují a saldo obchodní bilance se opět zlepšuje vstupem do kladných hodnot. Prozatím nejvyšší kladnou obchodní bilanci ČR vykazovala v roce 2008 628,5 mil. EUR. Vzájemný obchod ČR a Švýcarska tedy v posledních letech zaznamenává trend dlouhodobého růstu.

Graf 7: Obchodní bilance ČR a Švýcarska dle SITC

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Co se týče komoditních struktur z hlediska bilance, vyvážíme tedy ve velkém množství skupinu SITC 7, jejíž vývoz evidentně přesahuje dovoz. Vývoz této skupiny má od roku 2003 vzrůstající tendenci. Od roku 2004 můžeme vidět i skupiny SITC 6 a SITC 8 v kladných hodnotách. Pouze u skupiny SITC 5 je viditelné záporné saldo, neboť se zde jedná o chemikálie a příbuzné výrobky, tedy léčiva apod., kterými je Švýcarsko dominantním exportérem, tudíž jsou dováženy ve větším množství. Největšího salda obchodní bilance této skupiny jsme dosáhli v roce 2007 258,3 mil. EUR.

Z výše uvedených tabulek a grafů tedy vyplývá, že po vstupu České republiky do Evropské unie se snažíme do Švýcarska více vyvážet než dovážet, o čemž svědčí kladná obchodní bilance v posledních čtyřech letech, započatá vstupem ČR do EU.

4.1.2 Zahraniční obchod České republiky a Islandu

Island má v českém zahraničním obchodě okrajové postavení, dle statistik českého statistického úřadu je naším asi 71. obchodním partnerem. Islandský trh je co do počtu obyvatel velmi malý, nicméně i přesto představuje solidní kupní sílu. S Českou republikou spolupracuje v oblasti zpracovatelského průmyslu a dopravního strojírenství. (www.businessinfo.cz)

4.1.2.1 Import zboží z Islandu z pohledu České republiky

Tabulka 6: Podíl importu zboží na celkovém importu z Islandu

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v procentech								
0	32,69%	15,92%	60,69%	15,03%	2,10%	4,49%	27,33%	51,98%	56,22%
1	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2	6,83%	2,23%	0,46%	3,85%	0,58%	0,00%	0,57%	0,00%	0,00%
3	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4	0,11%	0,56%	0,00%	1,00%	4,12%	0,00%	0,34%	1,82%	0,43%
5	1,56%	24,81%	1,30%	47,74%	21,57%	73,35%	67,04%	26,01%	35,81%
6	43,99%	47,58%	32,95%	26,06%	42,01%	4,12%	1,82%	1,25%	0,17%
7	10,95%	0,45%	2,11%	1,48%	5,27%	16,28%	2,04%	18,50%	6,54%
8	3,86%	8,45%	2,49%	4,83%	24,35%	1,75%	0,86%	0,44%	0,83%
9	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
CELKEM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

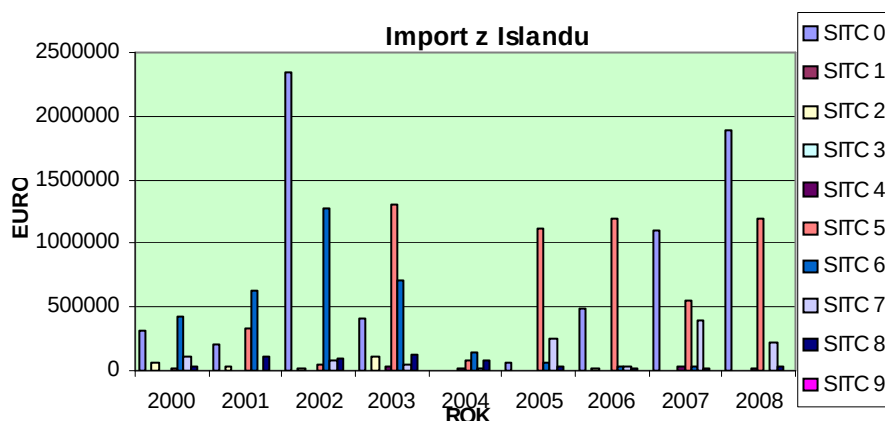
Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Z výše uvedené tabulky č. 6 je těžké vypožorovat, jaká komoditní skupina je nejvíce zastoupena v podílech na dovozu z Islandu. Komoditní skupiny jsou zde velice proměnlivé. Od roku 2000 po rok 2004 by se dalo hovořit o prvenství komoditní skupiny SITC 6, ovšem po roce 2004 se její podíl na dovozu rapidně snižuje. Prvenství zde přebírá skupina SITC 5, která před rokem 2004 vykazovala velmi kolísavé hodnoty podílů. Je evidentní, že silný pokles podílu importu SITC 6 od roku 2005 je způsobený velkým nárůstem importu skupiny SITC 5 a naopak v letech 2000 až 2004. Další relativně zastoupenou komoditní skupinou je SITC 0, která zaznamenala svůj komoditní „boom“ v roce 2002.

Skupina SITC 6 tedy během let 2000 až 2004 podílově kolísala mezi 47,6 % a 26 %, ovšem po roce 2004 její meziroční podíl poklesl skoro o 40 % a v roce 2008 se

na dovozu podílela již jen 0,17 %, což představovalo absolutní hodnotu pouze 5778 Euro. Skupina SITC 5 se v roce 2000 podílela na dovozu do ČR 1,6 %, přičemž v následujícím roce se její podíl zvýšil na skoro 25 % a v dalším roce 2002 opět klesl na 1,3 %, naproti tomu rok 2003 překvapil velkým růstem dovozu až na 47,7 %. Nejvyšší podíly tato skupina zaznamenala v letech 2005 a 2006, jinak je tedy celé sledované období této komodity velmi kolísavé a nevyrovnané. Skupina SITC 0 je opět charakteristická svou nevyrovnaností a kolísavostí, její podíly na dovozu se pohybují od 2 % do 61 % se znatelně vysokými meziročními růsty a poklesy.

Graf 8: Import zboží z Islandu dle SITC

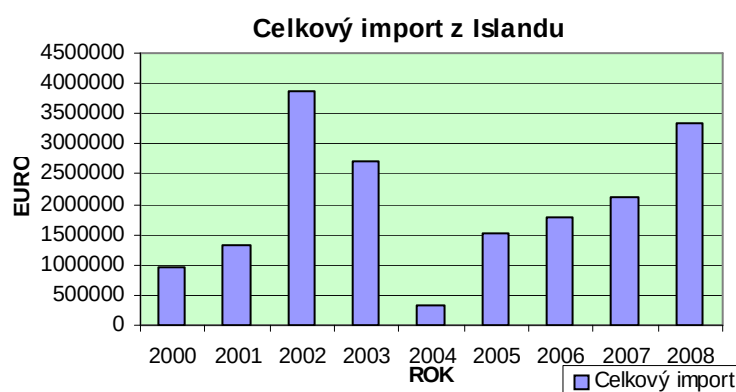

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Z grafu č. 8 lze vypožorovat nejfrekventovanější komoditní skupiny, které byly již zmíněny výše. Skupina SITC 6 dosáhla svého maxima v roce 2002 a dovážena ve větším množství byla od roku 2002 po rok 2004, poté ji střídá a do popředí vstupuje skupina SITC 5, za jejíž dynamické roky se dají považovat 2005, 2006 a 2008. Svého maxima skupina SITC 0 dosáhla v roce 2002 s absolutní hodnotou 2,3 mil. EUR, v následujících letech nebyla moc frekventovaným dovozním artiklem, ovšem od roku 2006 se u ní opět projevuje vrůstající tendence. V roce 2008 se dokonce dostává na hodnotu 1,9 mil. EUR. Z grafu č. 8 dále můžeme pozorovat evidentní pokles všech importů v roce 2004, kdy ČR vstoupila do Evropské unie, ovšem od roku 2005 je již znatelný určitý růst předních importních skupin.

Z nejfrekventovanější skupiny SITC 6 v rámci dovozu jsou nejobchodovanější podskupiny 684 (Hliník) a 671 (Surové železo), ovšem vzhledem ke k moc intenzivnímu obchodu s Islandem, nejsou vývozní hodnoty nikterak vysoké. U skupiny SITC 5 je nejvíce zastoupena podskupina 542 (Léčiva, včetně veterinárních) a mezi skupinou SITC 0 jsou neúspěšnější 081 (Krmiva pro zvířata), 037 (Ryby, korýši a měkkýši upravené pro konzervaci) a 043 (Ryby čerstvé, zamražené), ovšem zde je import taktéž ve velmi malém množství.

Graf 9: Celkový import zboží z Islandu

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Křivka celkového dovozu z Islandu do České republiky je velmi nestabilní v čase. Importy jednotlivých komoditních skupin prochází dynamickým vývojem. Nejdynamičtější rok během sledovaného osmiletého období vzhledem k celkovému importu je rok 2002, kdy jeho absolutní hodnota dosáhla 3,9 mil. EUR, což bylo do současné doby maximum. Nejméně dynamickým importním rokem ČR a Islandu v rámci celkového dovozu je rok 2004, jehož celková hodnota vykazuje 335 tis. EUR.

4.1.2.2 Export zboží na Island z pohledu České republiky

Tabulka 7: Podíl exportu zboží na celkovém exportu na Island

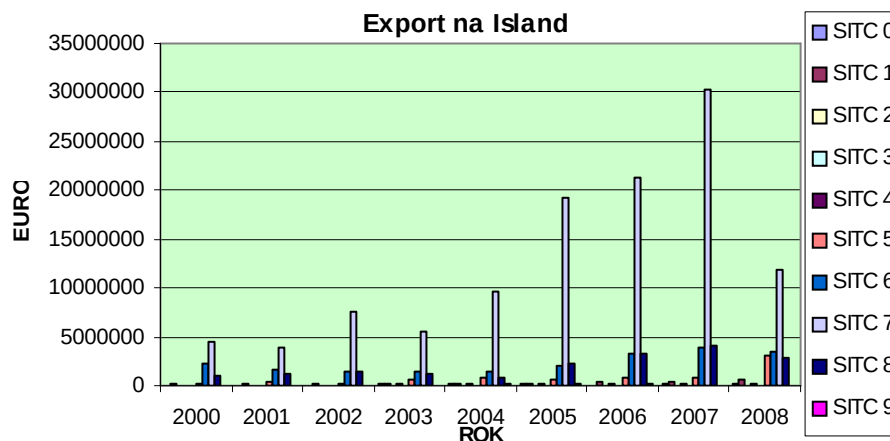
ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v procentech								
0	0,17%	0,34%	0,83%	1,20%	1,03%	0,61%	0,30%	0,56%	0,64%
1	3,38%	3,12%	1,72%	1,55%	1,29%	0,70%	1,27%	1,26%	2,57%
2	0,07%	0,11%	0,10%	0,12%	0,18%	0,20%	0,11%	0,06%	0,12%
3	0,03%	0,17%	0,77%	1,42%	1,16%	0,56%	0,67%	0,60%	1,16%
4	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5	1,79%	4,13%	1,10%	6,99%	6,60%	2,46%	2,72%	2,26%	13,88%
6	26,32%	22,65%	13,81%	15,03%	10,53%	8,26%	11,40%	9,48%	15,37%
7	55,45%	53,35%	68,21%	59,40%	70,47%	77,76%	72,26%	75,28%	53,21%
8	12,79%	16,14%	13,46%	14,28%	6,64%	8,82%	10,84%	10,41%	13,05%
9	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,10%	0,64%	0,42%	0,10%	0,00%
CELKEM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Z tabulky č. 7 lze vypořádat nosné komoditní skupiny, které se podílejí na vývozu ČR na Island. Mezi tyto nosné skupiny patří bezesporu skupina SITC 7, která má největší podíl na vývozu během celého sledovaného časového intervalu. Další důležitou exportní skupinou je SITC 6, která zaujímá druhé místo a za ní následuje skupina SITC 8, ostatní skupiny mají na vývozu zanedbatelný podíl, pohybující se od 0 % do 6 %.

Skupina SITC 7 se podílově pohupuje mezi 53 % a 78 % na celkovém dovozu. Dá se říci, že od roku 2000 má její podíl na exportu vzrůstající tendenci až do roku 2007, v roce 2008 následuje pokles absolutní hodnoty a meziroční pokles o přibližně 22 %. Největší podíl na celkovém vývozu tato skupina vykazovala v roce 2005, a sice skoro 78 %. Další sledovanou skupinou je SITC 6, která se podílí na vývozu mezi 8 % a 26 %. Třetí nejvíce zastoupenou skupinou je SITC 8, jejíž podíly na vývozu zaujímají 6 % až 16 %. Tyto tři zmíněné skupiny mají relativně vyrovnané podíly na vývozu, nejedná se zde o nějaké extrémní výkyvy. Dlouhodobě mají tyto skupiny stoupající tendenci.

Graf 10: Export zboží na Island dle SITC

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Na základě grafu č. 10 můžeme konstatovat evidentní nárůst absolutních hodnot vývozu u skupiny SITC 7 až do roku 2007, neboť v roce následujícím je zaznamenám viditelný pokles. V roce 2007 dosáhla hodnota vývozu 40,1 mil. EUR, po poklesu v roce 2008 už jen 22,3 mil. EUR. Nejméně úspěšným vývozním rokem pro SITC 7 byl rok 2001, kdy hodnota vývozu této skupiny dosahovala 4 mil. EUR. Skupina SITC 6 a SITC 8 má vzhledem ke SITC 7 relativně zanedbatelné hodnoty pohybující se od přibližně 1 mil. EUR do 3 mil. EUR v jejich absolutních hodnotách.

Skupina SITC 7 v největších podílech opět obsahuje podskupinu 781 (Osobní automobily) a 752 (Zařízení k automatickému zpracování dat), stejně jako u exportu do Švýcarska, neboť tyto dvě podskupiny jsou naším velkým vývozním artiklem, který napomáhá kladné obchodní bilanci, jak již bylo zmíněno v předešlé kapitole. U skupiny SITC 6 se nejrazantněji podílí podskupina 691 (Konstrukce včetně částí jen ze železa, oceli, hliníku) a SITC 8 má na prvních místech skupinu 811 (Budovy prefabrikované) a 894 Kočárky dětské, hračky, hry a sportovní potřeby).

Graf 11: Celkový export zboží na Island

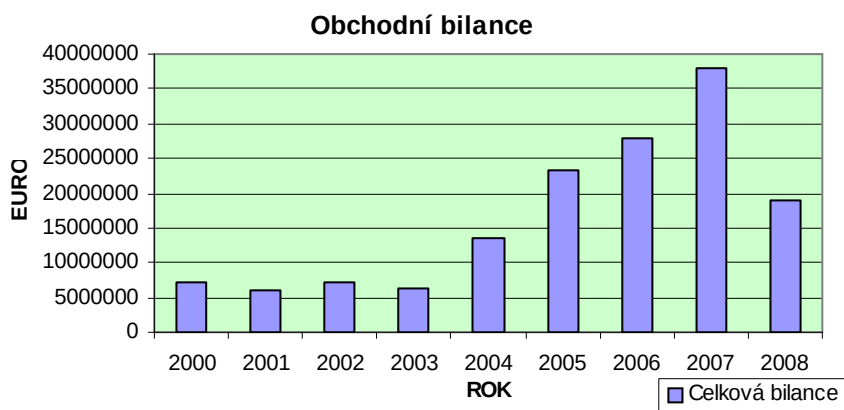

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Graf č. 11 celkového vývozu na Island nám ukazuje převážně vrůstající tendenci s lehkým kolísáním a poklesy v letech 2001, 2003 a hlubším propadem v roce 2008. Nejúspěšnějším rokem v rámci celkového vývozu v osmiletém intervalu sledovaného období je dle propočtů rok 2007, kdy celková hodnota vývozů dosáhla 40,1 mil. EUR. Jak dokazuje graf č. 11, období mezi lety 2003 a 2007 bylo velmi dynamické z pohledu růstu celkového vývozu.

4.1.2.3 Obchodní bilance ČR a Islandu

Graf 12: Obchodní bilance ČR a Islandu

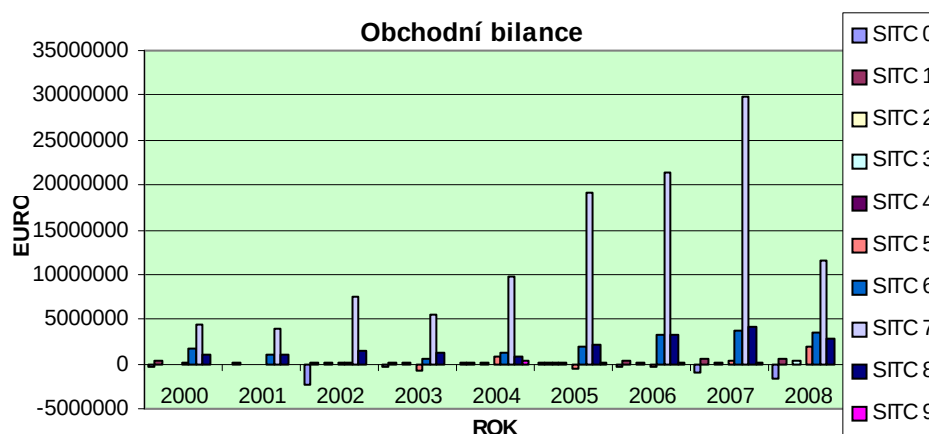

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Graf č. 12 znázorňuje celkovou obchodní bilance ČR a Islandu. Můžeme si zde povšimnout, že v celém sledovaném osmiletém intervalu vykazuje ČR kladnou

obchodní bilanci. Island je jedinou zemí ESVO, se kterou máme kladnou obchodní bilanci, pozitivní hodnoty vykazuje dlouhodobě. Graf obchodní bilance s malými výjimkami kopíruje graf vývozu ČR na Island, neboť dovoz je ve srovnání s vývozem zanedbatelný.

Graf 13: Obchodní bilance ČR a Islandu dle SITC

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Co se týče obchodní bilance dle komoditních skupin SITC, jsou zde opět evidentní převažující kladné hodnoty obchodní bilance, výraznější záporné saldo obchodní bilance se objevuje pouze u skupiny SITC 0, která měla kladnou obchodní bilanci jen v letech 2004 a 2005. Poté rovněž skupina SITC 4, která vykazuje záporné saldo obchodní bilance po celou dobu, ovšem ve velmi nízkých hodnotách.

4.1.3 Zahraniční obchod České republiky a Lichtenštejska

Zahraniční obchod mezi Českou republikou a Lichtenštejnskem nevykazuje velkou aktivitu, Lichtenštejnsko není v rámci ESVO pro Českou republiku tak významným partnerem jako například Švýcarsko a Norsko. Dynamika obchodní výměny je tedy velmi nízká. (www.bussinesinfo.cz)

4.1.3.1 Import zboží z Lichtenštejska z pohledu České republiky

Tabulka 8: Podíl importu zboží na celkovém importu z Lichtenštejska

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v procentech								
0	0,00%	0,48%	0,33%	0,62%	1,91%	3,19%	3,04%	0,61%	0,00%
1	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2	0,06%	0,00%	0,07%	0,15%	0,14%	0,01%	0,01%	0,00%	0,00%
3	0,00%	0,01%	0,00%	0,00%	0,01%	0,00%	0,00%	0,04%	0,00%
4	0,04%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5	3,31%	2,54%	4,88%	1,87%	4,63%	7,15%	6,55%	5,43%	1,74%
6	46,48%	38,40%	29,90%	20,57%	16,17%	8,36%	10,95%	19,86%	2,14%
7	45,24%	49,08%	59,35%	71,63%	66,74%	73,04%	67,11%	42,43%	19,33%
8	4,87%	9,49%	5,47%	5,16%	10,41%	8,26%	12,34%	31,62%	76,79%
9	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	0,00%	0,00%
CELKEM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

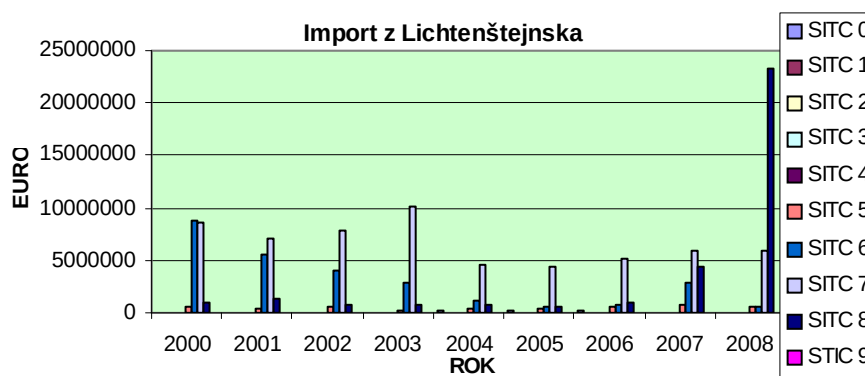
Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Z výše uvedené tabulky č. 8 lze vypožorovat, že dlouhodobě nejvyšší podíl na dovozu do České republiky má komoditní skupina SITC 7, podíl skupiny SITC 7 zaznamenává dlouhodobě stabilní růst až na poslední dva roky sledovaného období, kdy její podíl klesá na úkor zvýšení podílu skupiny SITC 8, která v roce 2008 zaznamenává velkou dynamiku, co se dovozu do ČR týče. Další relativně zastoupenou komoditní skupinou je SITC 6, jejíž podílové tendence jsou ve sledovaném období spíše klesajícího charakteru. Třetí nejvýznamnější importovanou komoditní skupinou je SITC 8, jejíž podílové tendence jsou naopak vzrůstající a navzájem se tak vytlačují a konkurují si se skupinou SITC 6. Můžeme si všimnout, že růst podílu jedné skupiny snižuje podíl druhé skupiny a naopak.

Podíl skupiny SITC 7 zaznamenává od roku 2000 do roku 2003 stabilní růst dosahující podílu 71,6 %, ovšem v roce 2004 dochází k propadu o skoro 5 %, rok 2005

je charakteristický svou dynamičností a podíl na importu komodit této skupiny tvoří 73%, poté nastává éra poklesu a v roce 2008 již zaujímá jen 19 % podílu importu do České republiky. Další zmiňovanou skupinou je SITC 6, jejíž vývoj má sestupnou tendenci, v roce 2000 se podílí 46,5 %, ovšem to je maximum této skupiny, a dále pak již následuje jen pokles, který v roce 2008 končí podílem 2,14 % na dovozu. Skupina SITC 8 je naopak charakteristická svým postupným růstem, a sice její začínající podíl na importu je necelých 5%, poté následuje relativně stabilní růst až do roku 2007, rok 2008 je dynamickým rokem skupiny SITC 8, neboť se zde její podíl dostává na 76,8 % s meziročním růstem o neuvěřitelných 45 %, což je způsobeno poklesem dovozu skupiny SITC 6.

Graf 14: Import zboží z Lichtenštejska dle SITC

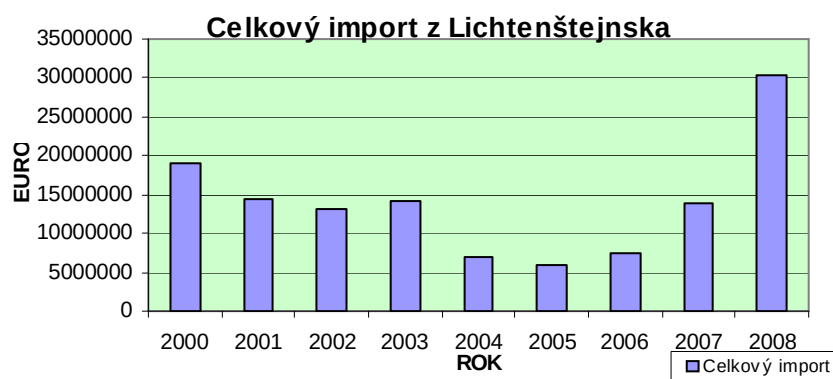
Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Graf č. 14 tedy ukazuje vývoj těchto nejzastoupenějších komoditních skupin, můžeme si povšimnout již zmíněného stabilního vývoje skupiny SITC 7, jehož pokles tedy začíná rokem 2004 a následuje čtyřletá relativní stagnace, kdy se absolutní hodnoty importu se pohybují mezi 500 tis. až 600 tis. EUR, ovšem pokles v roce 2004 je velmi znatelný, a to o rapidních 5,5 mil. EUR. Maxima dosahuje skupina SITC 7v roce 2003, kdy je hodnota dovozu této skupiny 10,2 mil. EUR. Evidentní z grafu č. 14 je i klesající tendence skupiny SITC 6, jejíž pokles se projevuje i v absolutních hodnotách dovozu. Nejvýznamnějším rokem z pohledu dovozu byl pro tuto skupinu rok 2000, kdy dosáhla svých maximálních hodnot. Skupina SITC 8, jejíž absolutní hodnota vývozu se prakticky od roku 2000 do roku 2007 držela pod 1 mil. EUR, začínala v roce 2007

nabírat na obrátkách a v roce 2008 rekordně vystoupala na hodnotu 23,3 mil. EUR, což představuje nárůst o skoro 19 mil. EUR z předchozího roku.

Nejimportovanější podskupiny hlavní komoditní skupiny SITC 7 v rámci Lichtenštejnska jsou 778 (Přístroje elektrické, baterie, žárovky) a 784 (Díly a příslušenství vozidel motorových). U druhé nejvíce zastoupené komoditní skupiny SITC 8 mají největší podíl na dovozu skupiny 899 (Výrobky ostatní, květiny umělé, svíčky, deštníky), 812 (Výrobky technicky zdravotnické, instalační, vytápěcí) a 871 (Přístroje a zařízení optické). Poslední zmíněná skupina SITC 6 v oblasti dovozu obsahuje jako nejzastoupenější podskupiny 694 (Hřebíky, šrouby, matice, svorníky) a 673 (Výrobky ploché, válcové ze železa a oceli).

Graf 15: Celkový import zboží z Lichtenštejnska

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Celkový dovoz má dle grafu zpočátku sledovaného období klesající trend až do roku 2005, kdy začíná opět růst a v posledním sledované periodě, tedy v roce 2008 dosahuje svých maximálních hodnot 30,4 mil. EUR, což je zřejmě způsobeno obrovským nárůstem komoditní skupiny SITC 8, která v tomto roce ve velkém objemu expandovala na náš trh. Ve srovnání celkových dovozů s ostatními zeměmi ESVO se absolutní hodnoty importů pohybují v nižších relacích.

4.1.3.2 Export zboží do Lichtenštejska z pohledu České republiky

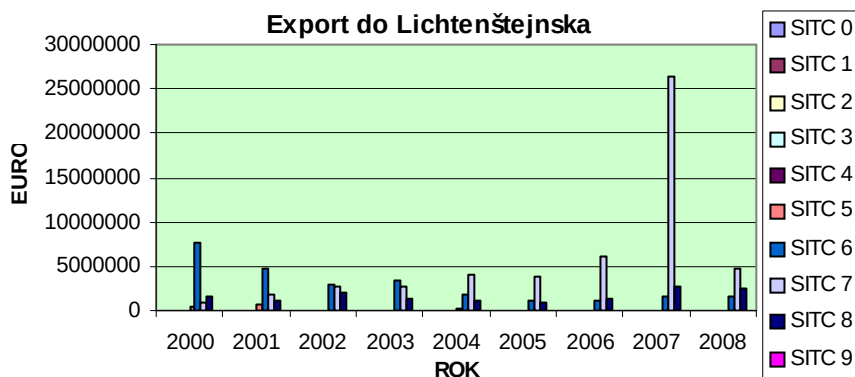
Tabulka 9: Podíl exportu zboží na celkovém exportu do Lichtenštejska

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v procentech								
0	0,00%	0,00%	0,00%	0,12%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%
1	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2	0,45%	0,47%	0,48%	0,52%	0,16%	0,03%	0,00%	0,00%	0,21%
3	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,04%
4	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5	3,85%	6,92%	0,54%	0,75%	2,02%	0,12%	0,11%	0,05%	0,27%
6	72,34%	56,82%	38,42%	44,85%	26,43%	19,63%	12,52%	5,15%	17,65%
7	8,15%	21,05%	34,69%	34,77%	56,11%	63,75%	71,72%	85,74%	53,75%
8	15,21%	14,74%	25,87%	18,99%	15,28%	16,47%	15,66%	9,06%	28,07%
9	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
CELKEM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Z tabulky jsou patrné skupiny, které dominují ve vývozu do Lichtenštejska, jedná se o skupinu SITC 7, SITC 6 a SITC 8, stejně jako u dovozu z Lichtenštejska. Podíly skupiny SITC 7 se vyznačují rostoucí tendencí, kdy v roce 2000 začínají na 8,15 % a svého maxima dosahují postupným růstem v roce 2007, v tuto dobu dosahují podílu 85,74% na celkovém vývozu. V roce 2008 ovšem následuje znatelnější pokles na 53,8%. Skupina SITC 6 se vyznačuje opačným vývojem, její podíl začíná v roce 2000 na 72,3 % a svého minima dosahuje v roce 2007, kdy se podílí 5,15 % na exportu. Následující rok je již z pohledu exportu příznivější, neboť podíl této skupiny se zvyšuje skoro na 18 %. Třetí a poslední skupinou, která figuruje ve vývozech do Lichtenštejska je SITC 8, jejíž podíl se pohybuje mezi 9 % a 28 %, v průměru však kolem 15 % a její vývoj je relativně stabilní, ve výkyvech nejsou enormní rozdíly. Ostatní skupiny nejsou v exportu do Lichtenštejska vůbec zastoupeny.

Graf 16: Export zboží do Lichtenštejska dle SITC

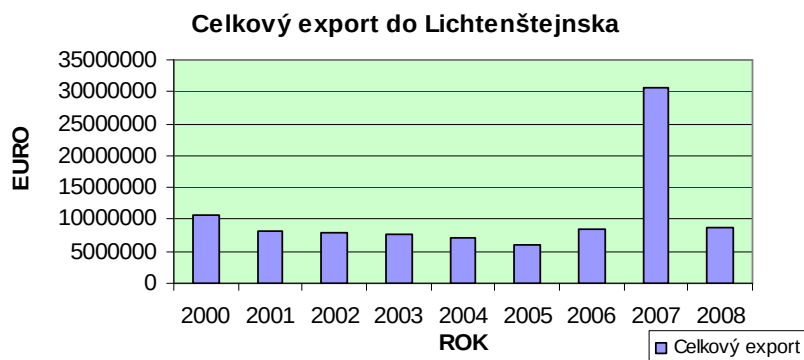
Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Graf č. 16 přehledně znázorňuje mírný růst hodnot skupiny SITC 7 s enormnějším výkyvem v roce 2007, kdy dosahuje absolutního maxima, a sice hodnotou 26,3 mil. EUR a v nadcházejícím roce se opět propadá na hodnotu 4,8 mil. EUR. Kromě roku 2007 se její vývoj dá považovat za rovnoměrný. Další diskutovanou komoditní skupinou je SITC 6, jejíž hodnoty jsou v čase klesající, maxima dosahuje v prvním roce sledovaného období hodnotou 1,6 mil. EUR. Export komoditní skupiny SITC 8 se pohybuje v relativně nízkých relacích, ovšem vykazuje velmi stabilní vývoj bez jakéhokoli extrémního kolísání, při detailnějším pohledu jeho křivka představuje jakousi pomyslnou sinusoidu, kdy chvíli export této skupiny roste a následně po nějakou dobu zase klesá. Svého maxima dosahuje v roce 2007 hodnotou 2,8 mil. EUR.

Hlavní podskupinou skupiny SITC 7 v oblasti exportu, která je dlouhodobě v určitých stabilních objemech a hodnotách exportována do Lichtenštejska je 723 (Stroje, zařízení pro stavebnictví), ovšem jak si můžeme všimnout v grafu prudkého vzestupu exportu SITC 7 v roce 2007, tak to má za následek skupina 752 (Zařízení k automatickému zpracování dat), která pouze v tomto roce byla vyvážena v enormním množství oproti minulým a budoucím letům. Její samotná hodnota vývozu činila skoro 20 mil EUR a nárůst oproti roku 2006 byl stoprocentní, protože nebylo vyvezeno žádné množství této skupiny a v roce 2008 už hodnota vývozu činila jen 16 tis. EUR. Tento

viditelný vzestup ovlivnil i celkový vývoz, jak deklaruje grafu č. 17. Mezi druhou nejvíce exportovanou skupinu se řadí SITC 6, ta je nejvíce zastoupena podskupinami 658 (Výrobky hotové z textilních materiálů) a 699 (Výrobky ze základních kovů).

Graf 17: Celkový export zboží do Lichtenštejska

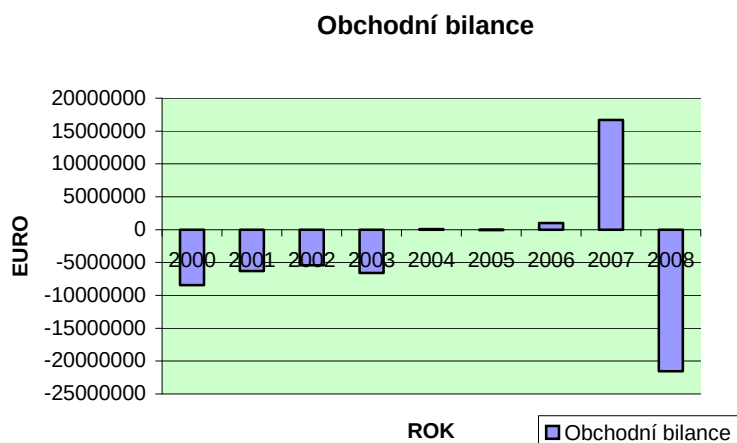

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Graf celkového vývozu č. 17 z ČR do Lichtenštejska disponuje relativně stálými hodnotami, vyjímaje rok 2007, kdy hodnoty celkového vývozu prudce stoupají z důvodu vysokého exportu strojů a přepravních zařízení (SITC7), poté se opakovaně vrací na své původních hodnoty.

4.1.3.3 Obchodní bilance ČR a Lichtenštejska

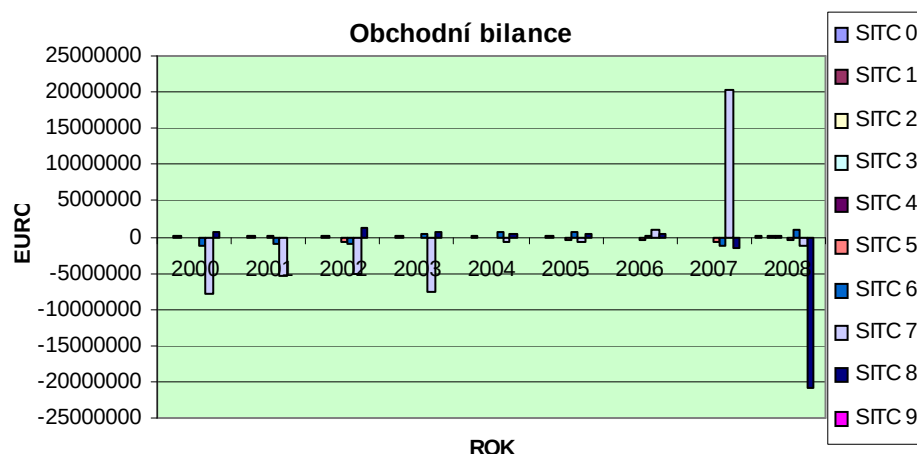
Graf 18: Obchodní bilance ČR a Lichtenštejska

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Z grafu č. 18 můžeme vidět, že obchodní bilance vykazovala dlouhodobě záporné hodnoty, tudíž jsem více dováželi, než vyváželi zboží z této země. V roce 2006 se ale obchodní bilance přehupuje do kladných hodnot a v roce 2007 díky enormnímu vývozu skupiny SITC 7 dostáváme na rekordní hodnotu obchodní bilance v rámci této země, a sice 16,7 mil. EUR. To je proti předchozímu roku neuvěřitelný skok o 15,7 mil. EUR. Ovšem v nadcházejícím roce z těchto kladných hodnot přichází opět obrovský propad na maximum záporného salda obchodní bilance, které tvoří 2,2 mil. EUR. Roky 2007 a 2008 se tedy nesly v extrémních hodnotách kladné obchodní bilance a záporného salda obchodní bilance způsobené vysokým vývozem SITC 7 v roce 2007 a enormním dovozem skupiny SITC 8 v roce následujícím, což zapříčinilo tento neobvyklý výkyv.

Graf 19: Obchodní bilance ČR a Lichtenštejnska dle SITC

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Z hlediska jednotlivých komoditních skupin graf č. 19 ukazuje relativně vyrovnanou obchodní bilanci pohybující se kolem osy x a nevykazující žádné extrémní kladné ani záporné hodnoty. Pouze již zmiňované skupiny SITC 7 a SITC 8 zasahují viditelněji dle grafu č. 19 do kladných a záporných hodnot.

4.1.4 Zahraniční obchod České republiky a Norska

Norsko patří k tradičním partnerům České republiky a norský trh je pro české podniky a podnikatele relativně lákavý, neboť ačkoli je to malý trh, přitahuje svou obrovskou kupní silou. K hlavním českým vývozcům do Norska patří Škoda Auto Mladá Boleslav, Sandvik Chomutov, Ferox Děčín nebo Slovácké strojírny Uherský Brod. Naopak k největším dovozcům se řadí firmy jako RWE Transgas, Moravia Steel Třinec nebo Mittal Steel Ostrava. (www.businessinfo.cz)

4.1.4.1 Import zboží z Norska z pohledu České republiky

Tabulka 10: Podíl importu zboží z Norska na celkovém importu

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v procentech								
0	1,25%	1,42%	1,73%	1,21%	2,05%	4,49%	7,04%	4,00%	1,36%
1	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%	0,03%	0,00%	0,00%	0,01%	0,10%
2	0,99%	0,86%	0,40%	0,37%	0,69%	1,84%	4,24%	7,72%	2,83%
3	81,40%	83,77%	83,54%	85,71%	68,02%	0,48%	0,47%	0,06%	65,25%
4	0,03%	0,02%	0,02%	0,01%	0,02%	0,02%	0,02%	0,06%	0,00%
5	2,23%	1,68%	2,60%	2,20%	4,90%	13,29%	12,16%	7,27%	1,65%
6	7,96%	8,06%	6,71%	6,41%	15,75%	45,72%	46,24%	48,71%	14,98%
7	4,20%	3,55%	4,08%	3,50%	6,46%	24,46%	21,05%	23,01%	10,02%
8	1,93%	0,64%	0,92%	0,59%	2,08%	9,70%	8,79%	9,15%	3,80%
9	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,17%	1,51%	2,14%	3,34%	0,00%
CELKEM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

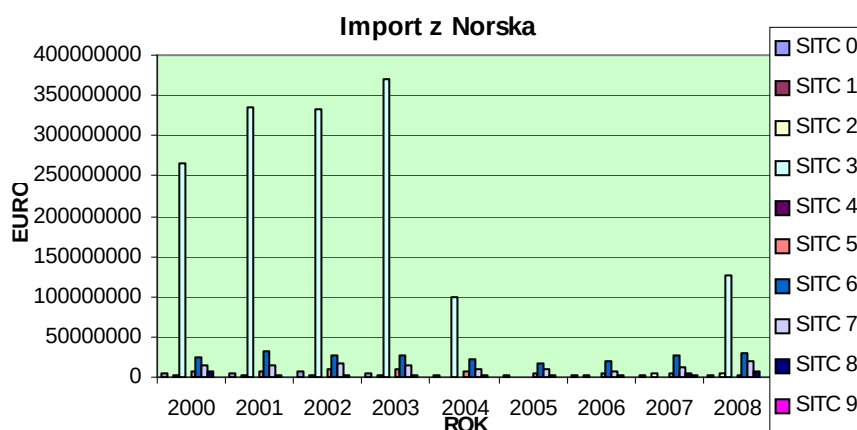
Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Co se týče dovozů z Norska, tak znatelný podíl zaujímá skupina SITC 3(minerální paliva a maziva), která se ve větším množství poprvé objevuje až u této země, u ostatních členů ESVO skupina SITC 3 zanedbatelný podíl na zahraničním obchodě. Další hojněji importovanou skupinou je SITC 6, jejíž důležitost se projevuje až v druhé polovině sledované periody a jako třetí nejvýznamnější skupinu importů bychom mohli na základě tabulky označit skupinu SITC 7. Ostatní skupiny nedisponují velkými podíly na dovozech z Norska.

Skupina SITC 3 vykazuje obrovský podíl od roku 2000 do roku 2004, kdy se drží mezi 81 % až 86 %, čímž je zjevné, že „vytlačila“ v rámci dovozů ostatní komoditní skupiny, jejichž podíly velmi klesly. Toto období je pro skupinu SITC 3

velmi dynamickým a zapříčiňuje následnou zápornou obchodní bilanci ČR a Norska. Ovšem rokem 2004 nastává útlum a její dovoz se snižuje na 68 % a začátkem roku 2005 dovoz prakticky končí, neboť jeho podíl je 0,48 %, tudíž meziroční pokles o necelých 67 %. Tento stav se drží i nadále mezi roky 2005 až 2007 a v roce následujícím nastává opětovná osvěta importu této skupiny do ČR. Její podíl v tomto roce dosahuje 65 %. Skupina SITC 6 má naopak ze začátku sledovaného období skromnější podíly, ovšem od roku 2004 se její vliv na dovozech začíná zvyšovat a během následujících tří let se její podíly pohybují kolem 46 %, rok 2008 ovšem zase přináší její pokles na přibližných 15% podílu. Další zmiňovaná skupina SITC 7 má relativně nízké vyrovnané podíly na importech činící zhruba 4 %. Po roce 2004 však začínají stoupat až k 24,5 %. Rok 2008 je provázen mírným poklesem na 10 %.

Graf 20: Import zboží z Norska dle SITC

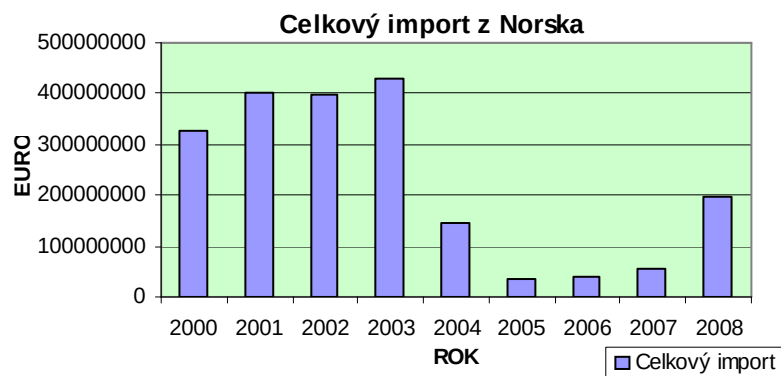
Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Z grafu je názorně vidět absolutní převaha skupiny SITC 3, absolutní hodnoty této skupiny dosahují mezi lety 2000 až 2003 369 mil EUR, což je v rámci dovozů z ESVO rekordní sumou, která velmi ovlivňuje a zasahuje do obchodní bilance s Norskem. Hodnoty dovozů skupiny SITC 6 a SITC 7 jsou v porovnání s hodnotami SITC 3 naprosto zanedbatelné až do roku 2005, od kdy SITC 3 upadá ještě pod úroveň obou výše zmíněných skupin. Co se týče skupiny SITC 6, její vývoj nepodléhá žádným obrovským výkyvům, akorát počínaje rokem 2005 je zaznamenán určitý pokles, který je v letech 2007 a 2008 opět dohnán na své původní hodnoty kolem přibližně 30 mil.

EUR. Skupina SITC 7 prakticky kopíruje vývoj skupiny SITC 6, její pokles je evidentní v roce 2004 a v roce 2007, 2008 opět stoupá ke svým počátečním hodnotám v rámci sledovaného období, ba dokonce rok 2008 je maximem dovozu této skupiny a nejdynamičtějším rokem, zde hodnoty dosahují 19,6 mil. EUR.

V oblasti importu z Norska do roku 2004 kraluje skupina SITC 3, její importy jsou tak vysoké, že mají za následek záporné saldo obchodní bilance ČR a celým sdružení ESVO. Svůj lví podíl na této situaci nese podskupina 343 (Zemní plyn), jejíž dovoz dosahuje, jak již bylo řečeno, velmi vysokých hodnot. V roce 2005 se přestává zemní plyn z Norska do Čech dovážet a do popředí se dostává SITC 6 se svými podskupinami 641 (Papír a lepenka), 671 (Surové železo) a 684 (Nikl), nicméně v naprosto jiných relacích. Jejich objemy i hodnoty dovozu jsou mnohonásobně nižší než u zemního plynu. Méně obsáhlou dovozní skupinou je tedy ještě SITC 7, která je zastoupena podskupinami 721 (Zemědělské stroje, ne traktory), 764 (Telekomunikační zařízení, příslušenství televizí a rozhlasu) a 751 (Kancelářské stroje).

Graf 21: Celkový import z Norska

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Celkový dovoz je charakterizován obrovským vzestupem v letech 2000 až 2003 díky vývozním komoditám skupiny SITC 3, které na tomto vzestupu mají prokazatelný podíl. Poté následuje od roku 2004 enormnější útlum, který se v následujícím roce ještě prohlubuje a tento rok je dokonce minimem v hodnotách dovozu z Norska, jehož celková hodnota činí 38,2 mil. EUR. Pro srovnání je rok 2003 maximem

a nejdynamičtějším obdobím, kdy hodnota dovozu dosáhla neuvěřitelných 430,5 mil. EUR. Od roku 2006 ovšem následuje poklidný růst, který v roce 2008 dosahuje celkové hodnoty 195,6 mil. EUR. Extremnější skok mezi celkovými dovozy je mezi rokem 2007 a 2008.

4.1.4.2 Export zboží do Norska z pohledu České republiky

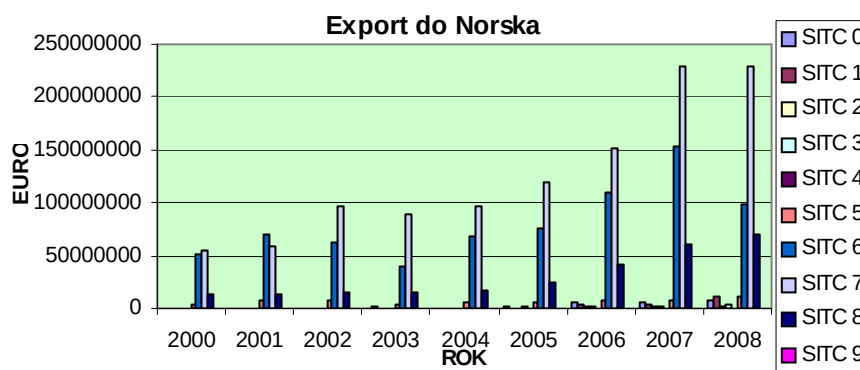
Tabulka 11: Podíl exportu zboží do Norska na celkovém exportu

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v procentech								
0	0,14%	0,19%	0,32%	0,17%	0,15%	0,56%	1,67%	1,35%	1,87%
1	0,07%	0,06%	0,36%	0,64%	0,07%	0,09%	0,90%	0,89%	2,42%
2	0,64%	0,35%	0,15%	0,16%	0,26%	0,36%	0,36%	0,31%	0,54%
3	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,29%	0,48%	0,47%	0,41%	0,70%
4	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5	2,68%	4,49%	3,90%	2,68%	2,70%	2,81%	2,33%	1,47%	2,63%
6	41,18%	46,42%	34,41%	26,05%	36,02%	33,15%	34,14%	32,90%	22,94%
7	43,88%	39,21%	52,69%	59,78%	51,43%	51,99%	47,09%	49,35%	52,84%
8	11,39%	9,28%	8,17%	10,53%	8,99%	10,43%	12,93%	13,23%	16,07%
9	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,09%	0,14%	0,11%	0,09%	0,00%
CELKEM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

V rámci exportu figurují markantněji dvě komoditní skupiny SITC 7 a SITC 6, v menším množství se vyváží skupina SITC 8, jak můžeme vypožorovat z tabulky č. 11. Exportním favoritem je podílově skupina SITC 7, jejíž tržní podíly se od roku 2000 do roku 2003 zvyšují, roku 2003 má největší podíl na vývozech skoro 60 %. Poté se její podíl lehce snižuje, ale i přesto si drží stále svou standardní podílovou laťku, s lehkými niancemi kolem 50 %. Tržní podíly SITC 6 mají naopak spíše klesající tendence, v roce 2001 dosahují svého maxima s 46 %, poté se jejich podíl už jen snižuje, svého minima dosahují v posledním sledovaném roce, zaujímají 23 % na celkovém vývozu daného roku. Skupina SITC 8 se podílí na vývozu zhruba 8 % až 16 %, její vývoj je také relativně stabilní bez velkých výkyvů, svůj minimální podíl vykazuje v roce 2002 a maxima dosahuje roku 2006. Ostatní komoditní skupiny skoro nejsou zastoupeny.

Graf 22: Export zboží do Norska dle SITC

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Graf č. 22 nám demonstruje vývoj absolutních hodnot, kdy hodnoty skupiny SITC 7 se prakticky stále zvyšují kromě roku 2003, kdy můžeme vidět určitý pokles. Maximum s hodnotou 229 mil. EUR vykazuje SITC 7 v roce 2007, kdy má i největší podíl na vývozu do Norska. Svou minimální hodnotu dosáhla roku 2000 hodnotou 54,6 mil. EUR. U komoditní skupiny SITC 6 se střídají krátká období růstu a poklesu, ovšem ne v extrémních hodnotách. Dlouhodobější období růstu je od roku 2003 do roku 2007, kdy také dosahuje svého maxima, jehož hodnota je 109,5 mil. EUR. Rok následující je provázen opětovným poklesem na 9,9 mil. EUR. Skupina SITC 8 je z grafu viditelnější až od roku 2006, kdy se její absolutní hodnoty dostávají do vyšších relací. Jinak jejich vývoj je ryze vzrůstající, v průběhu času vykazují stále vyšší hodnoty vývozu.

Vývozu do Norska vévodí opět skupina SITC 7, mezi jejíž nejobchodovatelnější zboží se řadí opět podskupiny 781 (Osobní automobily), 752 (Zařízení k automatickému zpracování dat), 744 (Manipulační a mechanizační zařízení). U SITC 6 mají největší podíl na exportu 625 (Pneumatiky pryžové a duše), 699 (Výrobky z kovů), 679 (Roury, trubky, profily duší) a 662 (Staviva z hlíny). Do na třetím místě zastoupené skupiny SITC 8 v oblasti vývozu patří 892 (Tiskoviny), 811 (Budovy prefabrikované) a 894 (Kočárky dětské, hračky, hry).

Graf 23: Celkový export zboží do Norska

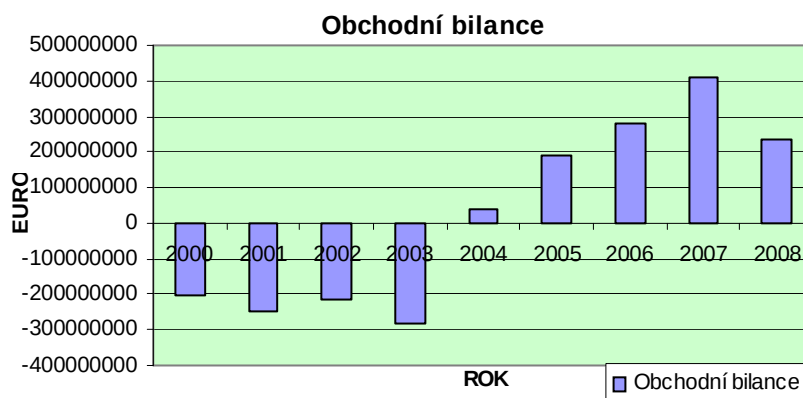

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Graf celkového vývozu č. 23 znázorňuje rostoucí trend s lehkým poklesem roku 2003 a roku 2008 vzhledem k roku předchozímu. Je zde tedy progresivní vývoj exportu, který následně zapříčiňuje prolomení bariéry záporného salda obchodní bilance s Norskem, čímž se dostáváme v posledních letech do kladných hodnot. Je tedy evidentní, že norský trh v poslední době české vývozce velmi láká.

4.1.4.3 Obchodní bilance ČR a Norska

Graf 24: Obchodní bilance ČR a Norska

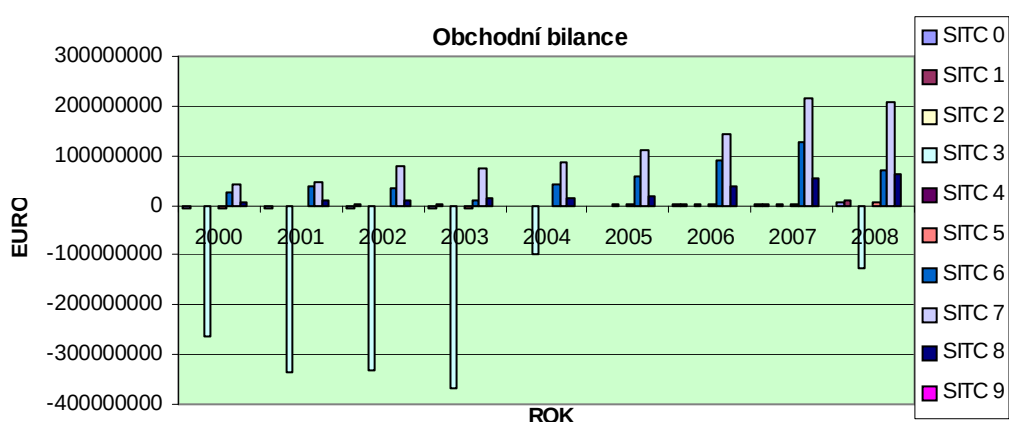

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Jak již bylo řečeno, hodnoty obchodní výměny ČR a Norska byly trvale v záporu, neboť jsme stále více dováželi, než vyváželi. Ovšem od roku 2004 začíná

obrat v obchodní bilanci a dostáváme se do kladných hodnot, které až do roku 2007 stoupají, rok 2008 je charakteristický určitým poklesem. Rok 2004 byl zlomovým rokem pro obchodní bilanci České republiky, která se v tu dobu začíná šplhat do plusových hodnot bilance obchodu, dokazuje to tedy síla našeho vývozu do Norska. V roce 2003 jsme vykazovali maximum záporného salda obchodní bilance v hodnotě 280 mil. EUR a již v roce 2007 během tříletého intervalu dosahujeme maxima kladné obchodní bilance hodnotou 409,5 mil. EUR.

Graf 25: Obchodní bilance ČR a Norska dle SITC

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Důvodem velkého záporného salda obchodní bilance České republiky byl vysoký objem dovozů komodit skupiny SITC 3, což bylo hlavní dovozní položkou od roku 2000 po rok 2004. V následujících letech se od dovozů této skupiny upustilo a negativní obchodní bilance se projevuje u této komodity až v roce 2008 v hodnotě 124,6 mil EUR. Maximální záporné saldo vykazovala tato komoditní skupina v roce 2003, jejíž hodnota činila 369 mil. EUR. Co se týkalo skupiny SITC 6, byla během celého období v lehkém přebytku a její kladné hodnoty obchodní bilance jsou zřetelnější až v roce 2006 a 2007, který je maximum této skupiny co do přebytku obchodní bilance. Skupina SITC 8 stejně tak disponuje dlouhodobě nízkými až nevýraznými kladnými hodnotami obchodní bilance, její znatelnější hodnoty jsou vykazovány až v předposledním a posledním sledovaném roce.

4.1.5 Zahraniční obchod České republiky a ESVO

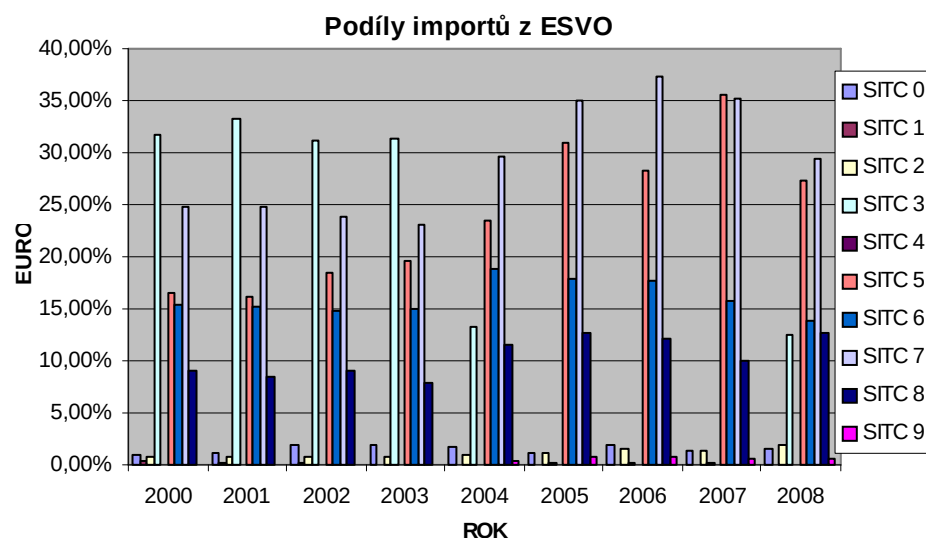
4.1.5.1 Import zboží z ESVO z pohledu České republiky

Tabulka 12: Podíl importu zboží na celkovém importu z ESVO

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SITC	v procentech								
0	0,95%	1,13%	1,85%	1,95%	1,77%	1,22%	1,90%	1,42%	1,59%
1	0,41%	0,18%	0,20%	0,05%	0,05%	0,01%	0,05%	0,05%	0,09%
2	0,84%	0,84%	0,81%	0,78%	1,04%	1,19%	1,48%	1,38%	1,89%
3	31,82%	33,23%	31,06%	31,43%	13,21%	0,19%	0,24%	0,14%	12,41%
4	0,05%	0,01%	0,01%	0,02%	0,01%	0,00%	0,00%	0,01%	0,00%
5	16,54%	16,14%	18,39%	19,66%	23,49%	30,98%	28,21%	35,55%	27,39%
6	15,48%	15,23%	14,73%	15,03%	18,86%	17,92%	17,76%	15,70%	13,88%
7	24,83%	24,86%	23,92%	23,11%	29,69%	35,03%	37,36%	35,27%	29,41%
8	9,02%	8,37%	9,03%	7,97%	11,55%	12,71%	12,20%	9,92%	12,78%
9	0,06%	0,01%	0,00%	0,00%	0,32%	0,74%	0,80%	0,56%	0,55%
CELKEM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Graf 26: Podíly importů zboží na celkovém importu z ESVO dle SITC

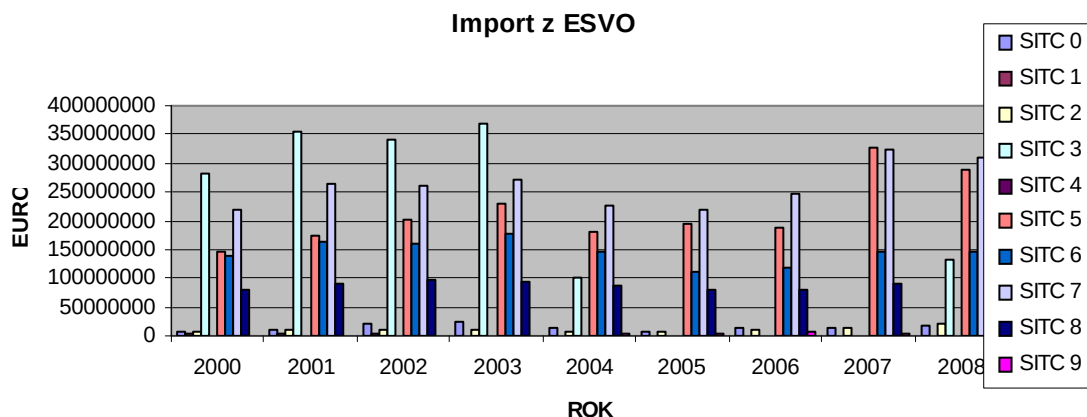

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Tabulka č. 12 a graf č. 26, který nám lépe pomůže znázornit podíly, ukazují komoditní skupiny dle tržního podílu na dovozech v rámci celého uskupení ESVO. Podílově se na dovozech účastní SITC 3, poté SITC 7, SITC 6 a SITC 8, ostatní položky nejsou výraznými dovozními artikly pro Českou republiku.

V první polovině sledovaného období se na dovozech z ESVO nejvíce podílí skupina SITC 3, což je způsobeno dovozem zemního plynu z Norska. Od roku 2000 do roku 2003 má tedy SITC 3 podíl nad hranicí 30 % a po celou tuto dobu je největším figurantem v oblasti dovozu z ESVO. V roce 2004 se projevuje značný pokles, v příštích letech je skupina v rámci dovozů v naprostém útlumu a její vliv se objevuje až v roce 2008. Další nosnou komoditní skupinou v této oblasti je SITC 7, jejíž velikost podílů je po celou dobu na druhém místě, nejnižšího podílu dosahuje v roce 2003 asi 23 %, ale v příštích letech se tržní podíly zvyšují až na 37% v roce 2006. Skupina SITC 5 má v rámci výše podílů převážně vrůstající tendenci až na rok 2006 a 2008, kdy její podíly na celkovém dovozu částečně klesají. Skupina SITC 6 si z celkového pohledu drží relativně standardně podobnou výši podílů během celého intervalu a skupina SITC 8 taktéž.

Graf 27: Import zboží z ESVO dle SITC

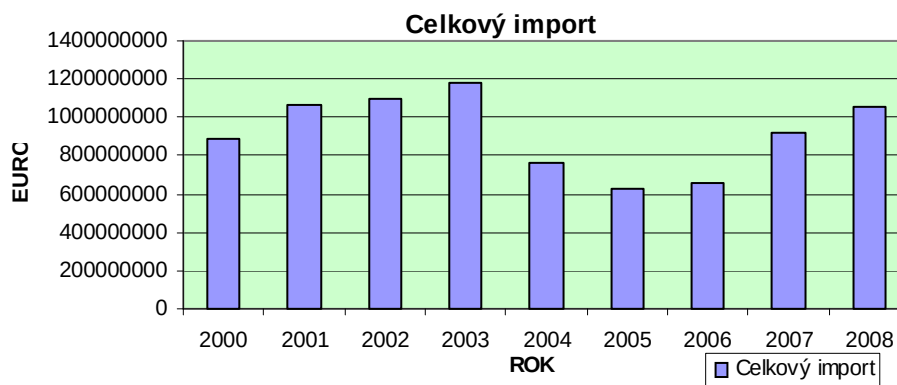
Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Tento graf č. 27 ukazuje hodnoty dovozů z ESVO do ČR a můžeme si povšimnout, že nejdováženější komoditní skupinou je v první polovině období SITC 3, po roce 2004 se prvenství ujímá SITC 7 a SITC 3 má tak nízké hodnoty dovozu, že je ani graf neznázorňuje, neboť se pohybují kolem 1,2 mil. až 1,5 mil. EUR. Skupina SITC 7 má dle grafu č. 27 relativně standardní vývoj, její hodnoty v určitých intervalech stoupají a poté zase klesají, ale v zásadě nepodléhají žádným extrémním

výkyvům. Minima dosahuje v roce 2005 s hodnotou 219 mil. EUR a naopak maxima v roce 2007, kdy dosáhla hodnoty 325 mil. EUR. Další poměrně zastoupenou skupinou mezi importy je SITC 5, jejíž vývoj je taktéž stabilní, akorát v roce 2007 a 2008 jsou zaznamenány její dynamičtější období, kdy jsou její hodnoty prakticky srovnatelné s hodnotami skupiny SITC 7. Další přední dovozní komoditní skupinou je SITC 6, která se prokazuje podobně jako předchozí skupiny nekolísavými tendencemi. Poslední relativně hojněji zastoupenou skupinou je SITC 8. Veškeré tyto zmíněné skupiny mají společný rys, a sice že mezi lety 2004 a 2005 vykazují pokles v importech do ČR a až od roku 2006 začíná mírný vzestup v hodnotách dovozů.

Z grafů a tabulek v této kapitole vyplývá, že vstupem České republiky do Evropské unie se ochlazují importy členských zemí ESVO do naší republiky, nicméně se jedná jen o bezprostřední období vstupu a následujícího roku, neboť v dalších letech opět prokazují svou dynamičnost a vzestup.

Graf 28: Celkový import z ESVO

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Graf celkového dovozu č. 28 nám potvrzuje předchozí tvrzení, že po vstupu České republiky do Evropské unie se načas snižuje intenzita importů směrem do ČR. Ovšem roky 2007 a 2008 opět vykazují vyšší hodnoty dovozů komoditních skupin a pomalu směřují k původním stavům.

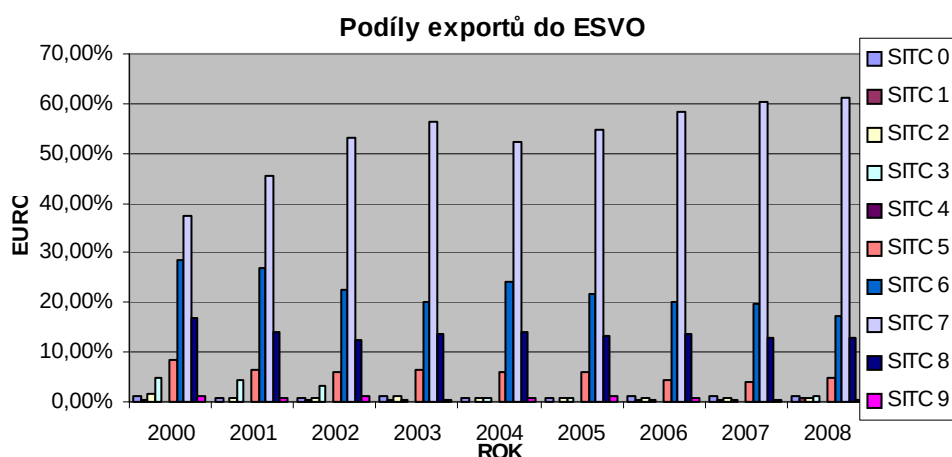
4.1.5.2 Export zboží do ESVO z pohledu České republiky

Tabulka 13: Podíl exptu zboží na celkovém exportu do ESVO

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SITC	v procentch								
0	1,08%	0,84%	0,74%	1,18%	0,95%	0,88%	1,02%	1,06%	1,07%
1	0,30%	0,16%	0,21%	0,29%	0,13%	0,12%	0,36%	0,32%	0,63%
2	1,68%	0,86%	0,89%	1,21%	0,91%	0,92%	0,74%	0,64%	0,91%
3	4,75%	4,27%	3,05%	0,53%	0,87%	0,76%	0,44%	0,47%	1,12%
4	0,04%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5	8,43%	6,27%	5,95%	6,28%	5,90%	6,18%	4,59%	3,96%	4,89%
6	28,38%	27,14%	22,50%	20,12%	24,03%	21,72%	20,08%	19,79%	17,17%
7	37,61%	45,56%	53,25%	56,33%	52,44%	54,91%	58,17%	60,20%	61,07%
8	16,71%	13,99%	12,36%	13,64%	13,93%	13,30%	13,83%	13,00%	12,89%
9	1,01%	0,91%	1,05%	0,42%	0,84%	1,22%	0,76%	0,56%	0,24%
CELKEM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Graf 29: Podíl exportu zboží na celkovém exportu do ESVO dle SITC

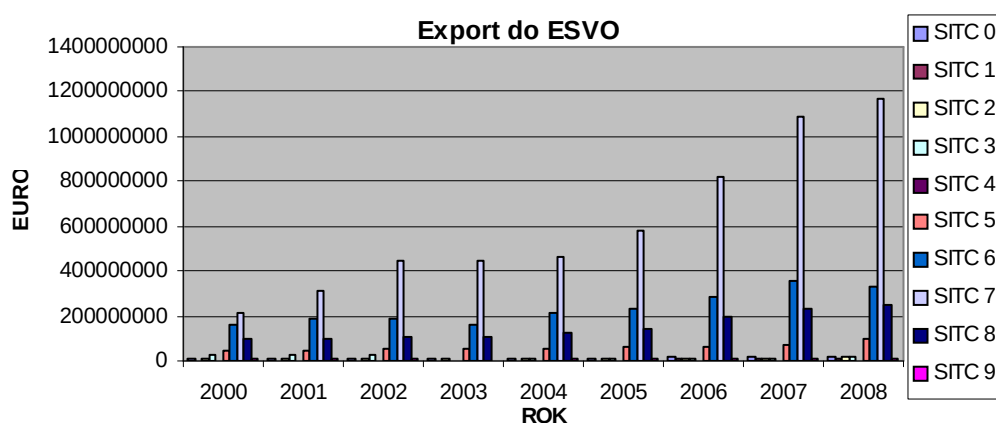

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

V rámci exportů dle výše uvedené tabulky č. 13 a grafu č. 29 je největším podílníkem na vývozech komoditní skupina SITC 7, jejíž největší procentuelní podíly trvají během celého sledovaného osmiletého období. Dále se jedná o skupinu SITC 6, která se na celkovém vývozu podílí oproti skupině SITC 7 o desítky procent méně, nicméně i přes to je však na druhém místě. V závěsu za SITC 6 se drží skupina SITC 8 a zanedbatelnějšími podíly vyniká ještě skupina SITC 5. Ostatní skupiny jsou vyváženy v minimálním množství.

V číselném vyjádření tvoří podíly vedoucí skupiny SITC 7 37,6 % až 61 %, přičemž maxima dosahuje v roce 2008. Od roku 2000 do roku 2003 její podíly vzrůstají, rok 2004 vykazuje lehký pokles a od dalších let opětovně zvyšování objemu exportů. S větším podílovým rozdílem následuje skupina SITC 6, která je naopak od roku 2000 až do roku 2003 charakteristická klesajícími podíly, ty se v roce 2004 se lehce zvyšují, ovšem poté následuje už jen lehounký pokles. Její procentuelní podíly se pohybují v rozmezí 17 % a 28 %. Skupina SITC 8 vykazuje stabilní průběh co do podílu na celkovém vývozu, ovšem nepodílí se více jak 17 %. Skupina SITC 5 v průběhu času vykazuje poměrně stále stejné výše podílů nacházející se v rozmezí 4 % až 6 %.

Graf 30: Export zboží do ESVO dle SITC

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

V absolutních hodnotách v rámci exportu vítězí taktéž SITC 7, jejíž hodnoty se neustále zvyšují a nejvyšších hodnot dosahuje v letech 2007 a 2008, ostatní skupiny proti SITC 7 tak progresivní vývoj nevykazují. Dynamický růst skupiny SITC 7 začíná od roku 2004, tedy opačně než to bylo u dovozů, kde rokem 2004 nastal krátkodobější útlum. SITC 7 v roce 2002 začínala na hodnotě v exportech 211,8 mil. EUR a v roce 2008 se dostala až na rekordní hodnotu 1,17 miliardy EUR. Skupina SITC 6 má taktéž nejdynamičtější roky 2007 a 2008, ovšem v o několik stovek milionů EUR nižších hodnotách. Částky exportů této skupiny se pohybují mezi 158 mil. a 328 mil. EUR. Skupina SITC 8 podobně kopíruje vývoj skupiny SITC 6, nicméně také v nižších hodnotách nepřesahujících 247 mil. EUR. Poslední důležitější skupinou je SITC 5, která

se vyvází stále v podobném množství a nezaznamenává žádné viditelné růsty a poklesy. Nějak prokazatelně neovlivňuje celkový vývoz.

Graf 31: Celkový export zboží do ESVO

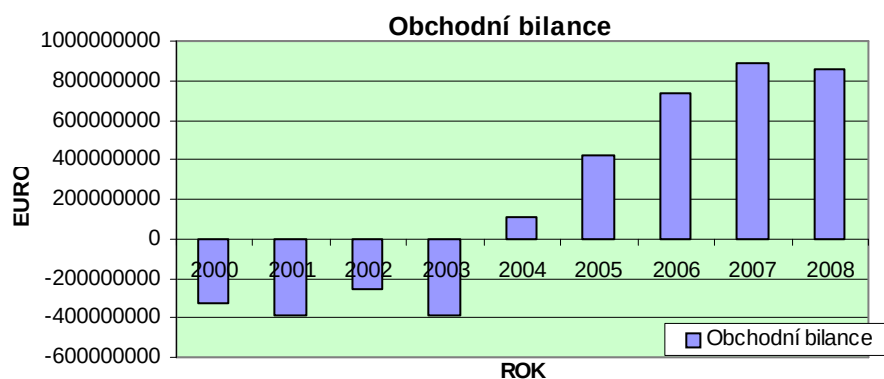

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Celkový vývoz má tedy jiné tendence než dovoz. Mezní rok 2004, kdy jsme vstoupili do EU, nějak nezapříčinil pokles celkového vývozu zboží do ESVO, ba naopak můžeme registrovat růst, který trvá až do posledního zkoumaného roku a jehož hodnota dosahuje 1,9 miliardy EUR. Rok 2008 je tedy velmi úspěšný, co se týče exportu do zemí ESVO.

4.1.5.3 Obchodní bilance ČR a ESVO

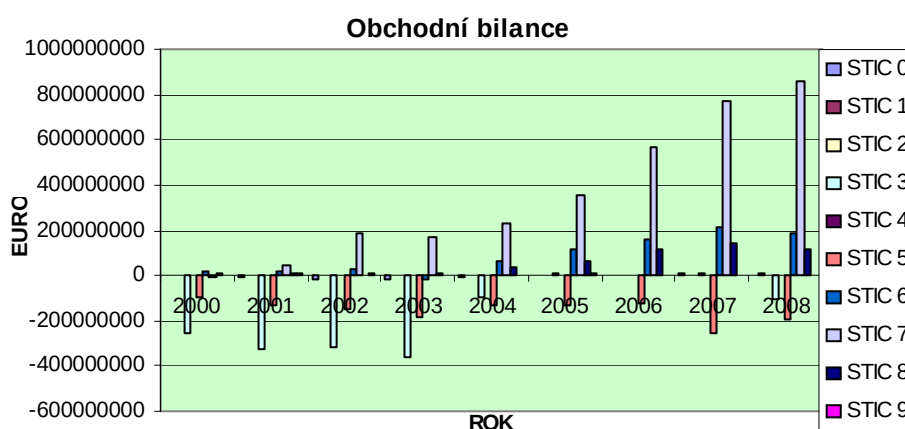
Graf 32: Obchodní bilance ČR a ESVO

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Jak je patrné z grafu č. 32 celkové obchodní bilance zemí ESVO, vzhledem ke sledovanému období začínala Česká republika záporným saldem obchodní bilance, které trvalo až do roku 2003, kdy vykazovalo nejvyšší záporné hodnoty 391,3 mil. EUR, což bylo způsobeno přebytkem dovozu ze zemí ESVO nad vývozem ČR do zemí ESVO. Od roku 2004 tedy zaznamenáváme kladnou obchodní bilanci, která roste až do roku 2007, kdy dosahuje svého maxima hodnotou 893 mil. EUR. V dalším roce lze na základě grafu č. 32 konstatovat menší pokles k nižším hodnotám, ale rozdíl není nějak markantní. Je tedy nutné podotknout, že od doby vstupu České republiky do Evropské unie vykazujeme kladnou obchodní bilanci se státy ESVO, tudíž náš vývoz do těchto zemí vykazuje, i co se týče absolutních hodnot exportu, vyšší dynamičnosti. Vývoz v letech od roku 2004 převyšuje absolutní hodnoty dovozu v letech, kdy jsme disponovali záporným saldem obchodní bilance.

Graf 33: Obchodní bilance ČR a ESVO dle SITC

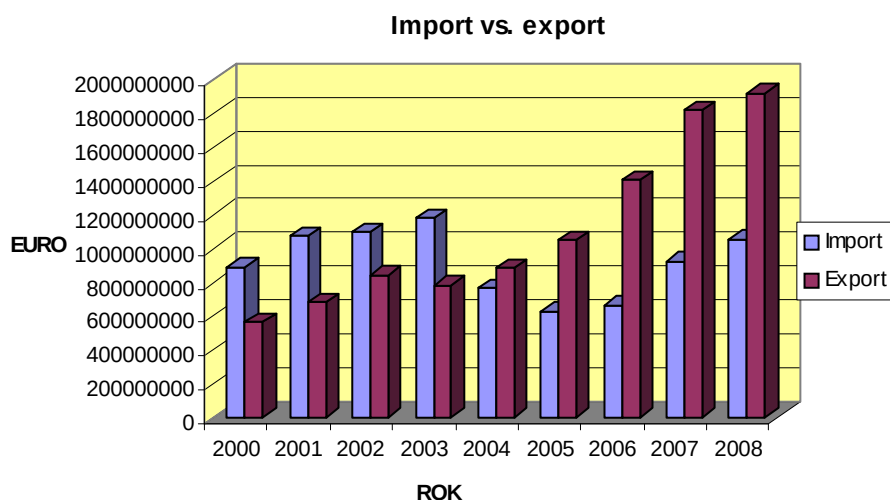
Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Graf č. 33 nám pomáhá vysvětlit důvody nejdříve záporné a následně kladné obchodní bilance s uskupením ESVO, lze říci, že záporné saldo a přebytek obchodní bilance mají za následek převážně dvě komoditní skupiny, a sice dovoz SITC 3 a vývoz SITC 7.

Záporné saldo obchodní bilance v prvních čtyřech letech zkoumaného období způsobuje dovoz komoditní skupiny SITC 3 z Norska, která v té době dosahovala svých

nejvyšších hodnot. V roce 2003 jsme i zaznamenali nejvyšší záporné saldo obchodní bilance, které nám koresponduje s dovozním maximem SITC 3, hodnoty importu SITC 3 z Norska byly tak vysoké, že ovlivnily i celkovou obchodní bilanci. V roce 2004 se dovoz skupiny SITC 3 rapidně snížil, což se samozřejmě projevilo v obchodní bilanci, kdy přecházíme díky tomuto jevu do kladných hodnot, které nejsou ještě nějak vysoké, přebytek obchodní bilance zde činí 113 mil. EUR (2004). Dále tedy následuje progresivnější vzestup v hodnotách přebytku obchodní bilance, který je evidentně způsoben růstem vývozu komoditní skupiny SITC 7. Vývoz této skupiny je značný do všech členských zemí, kde má svůj evidentní podíl. Ke kladné obchodní bilanci přispěly samozřejmě i ostatní komoditní skupiny, neboť i SITC 6 i SITC 8 jsou od roku 2004 vyváženy ve větší míře než dováženy a jsou až do roku 2008 v přebytku. Jediná s hlavnějších a důležitějších obchodovaných komoditních skupin, která má po celou dobu sledovaných osmi let záporné saldo obchodní bilance, je skupina SITC 5. Z toho vyplývá, že je stále ve větším objemu dovážena.

Graf 34: Porovnání importu a exportu zboží se zeměmi ESVO z pohledu České republiky

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Tento graf č. 34 přehledně demonstruje vývoj celkového importu a exportu s uskupením ESVO, je zde vidět tendence dovozů, které do roku 2003 značně přesahovaly vývozy, čímž způsobovaly zápornou obchodní bilanci. Ovšem zlomový byl

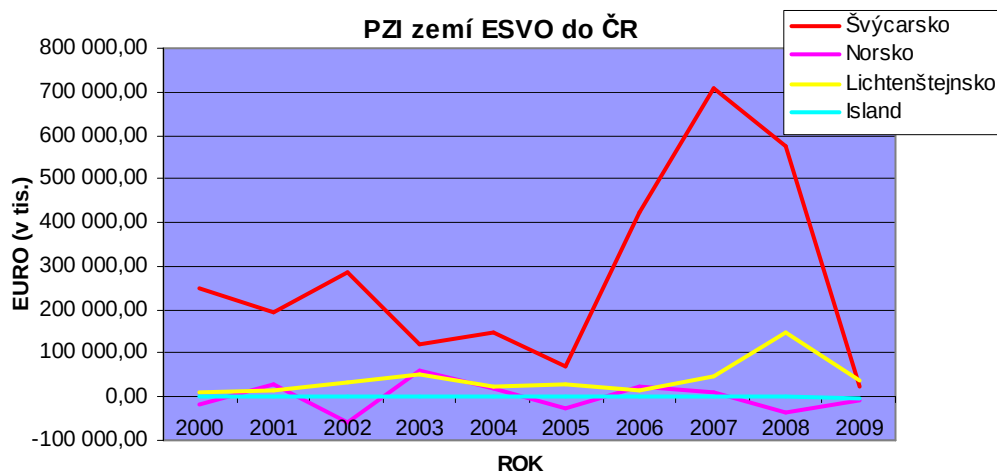
rok 2004, kdy dovozy začaly snižovat svou intenzitu a vývozy naopak zvyšovat, a tím v tomto roce došlo k předstihu exportů nad importy. Importy po nějakou dobu ještě klesaly, ale exporty stále více a více nabíraly na rychlosti a vyšplhaly se do svých maximálních hodnot, přičemž dovozy poté již také začaly růst, ale vývozy již nedostihly. To zapříčinilo i patřičný zvrat v obchodní bilanci, která se tím stala kladnou.

4.2 Přímé zahraniční investice plynoucí do České republiky ze členských zemí ESVO

Příliv přímých zahraničních investic (PZI) v mnoha ohledech vypovídá o zdraví hostitelské ekonomiky, je ukazatelem vnější ekonomické důvěry v domácí podnikatelské klima. Příčiny lokalizace PZI se liší a častokrát se postupem nějaké doby mění. V případě České republiky se nejčastěji uvádějí jako motivy vstupu PZI relativně levná a kvalifikovaná pracovní síla, stabilní ekonomické a politické prostředí, výhodná geografická poloha, možnost proniknout současně na domácí i evropský trh, investiční pobídky aj.

Přestože se obvykle zmiňují především kladné důvody přítomnosti PZI v ekonomice, mohou také vyplynout na povrch negativní projevy způsobené tím, jak se životní cyklus PZI dostává do dalších fází. Hostitelská ekonomika může z PZI profitovat díky nedluhovému financování investičních aktivit, zvýšené tvorbě pracovních míst, zvýšenému exportnímu výkonu či zvýšené produktivitě. Na druhou stranu rizika PZI mohou spočívat ve vzniku duální ekonomiky (duální ekonomika je situací, kdy domácí podniky zaostávají např. ve výrobě, produktivitě práce a jiných ukazatelích za podniky pod zahraniční kontrolou), nadměrném prohloubení deficitu bilance výnosů (způsobeném repatriací zisků) běžného účtu platební bilance. Na trhu práce může docházet ke zvyšování nezaměstnanosti v důsledku restrukturalizace hospodářství. (www.czso.cz)

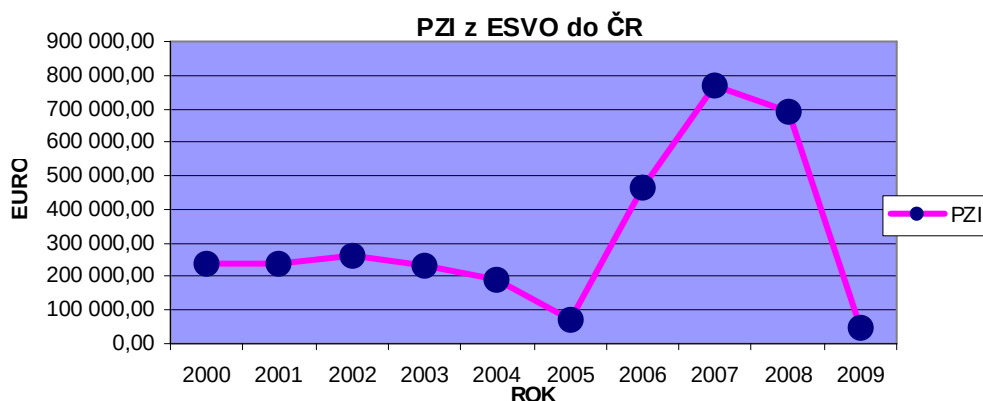
Graf 35: PZI jednotlivých států ESVO do ČR

Pramen: Sestavenou autorkou z dat získaných z ČNB / rok 2010

Graf č. 35 názorně demonstruje tok přímých zahraničních investic do České republiky dle jednotlivých zemí ESVO. Dá se říci, že jediným významným investorem je z tohoto uskupení Švýcarsko, neboť ostatní státy se drží prakticky pod hranicí sta milionů EUR, kromě Lichtenštejnska, které se v posledních letech vyhoupllo těsně nad tuto hranici. Velice nevyrovnaný a kolísavý průběh můžeme pozorovat u švýcarských investic, které v roce 2000 začínaly mezi 200 a 300 mil. EUR, pak následovalo období převažujícího poklesu až do roku 2005. Ovšem od tohoto roku nastává velmi dynamická perioda pro přímé zahraniční investice do ČR, a sice obrovským vzestup během jednoho roku až na rekordních 700 mil. EUR v rámci tohoto sledovaného období. Nicméně jak rychle začaly investice ze Švýcarska přitékat, tak rychle zase začaly ČR opouštět. Následuje velmi patrný odliv, kdy v roce 2009 hodnota PZI investovaných Švýcarskem činí pouhých 22 mil. EUR v porovnání s rokem 2007. Ostatní státy nejsou našimi předními investory a z těchto zemí nám kapitál převážně nepřitéká. Jedná se u nich o velmi malý objem investic.

Graf 36: Celkové PZI z uskupení ESVO do ČR

Pramen: Sestavenou autorkou z dat získaných z ČNB / rok 2010

Zde následuje graf č. 36, jehož křivka zobrazuje tok PZI z pohledu ESVO jako celku. Lze říci, že tato křivka zdánlivě kopíruje křivku toku PZI Švýcarska, což je samozřejmě správný úsudek, neboť Švýcarsko je majoritním investorem ve vztahu k ostatním zemím, a tak se většina realizovaných investic promítá i do celkového zobrazení toku PZI ze zemí ESVO. Můžeme tedy vidět, že během let 2000 až 2004 je vývoj relativně standardní, s lehce klesající tendencí, ovšem poté nastává zlomový rok 2005, kdy jsme jako ČR byli druhým rokem členy EU, a celkové PZI se šplhají prudce k hodnotám těsně pod 800 mil. EUR. Rok 2008 si ještě drží vysokou míru investic, ale rokem 2009 nastává markantní odliv švýcarských přímých investic z ČR. Za propadem objemu přímých investic ze zahraničí může stát ekonomická krize, která může být důvodem pro odliv investic, neboť investoři mohou hledat levnější výrobní lokality. Odliv PZI je evidentní v celkové teritoriální struktuře, netýká se jen ESVO a jeho států.

Ke zvýšení zájmu o investice v České republice po transformaci došlo nejen díky příznivé geografické poloze (blízkost východních trhů), ale také díky solidní infrastruktuře. Investoři hodnotí pozitivně jak dobrou ochranu investic tak nastavení systému investičních pobídek. Podmínky pro investice jsou ale v ČR příznivé i díky mnoha dalším faktorům. Podle českého zákona jsou si totiž zahraniční i domácí osoby ve všech oblastech rovny, ochranou majetkových práv počínaje a investičními

pobídkami konče. Česká republika je od roku 1990 členem mezinárodní organizace na ochranu investic (MIGA) a podepsala řadu dvoustranných mezinárodních smluv, které podporují a chrání zahraniční investice. (www.eu2009.cz) K markantnějšímu zájmu investorů přispělo i vládní nařízení a od roku 2000 zákon o investičních pobídkách daly vzniknout režimu, v jehož rámci se jak zahraničním, tak domácím investorům nabízí relativně konzistentní, transparentní a konkurenceschopný soubor vládních investičních pobídek a podpory. (www.cnb.cz)

5 Diskuze

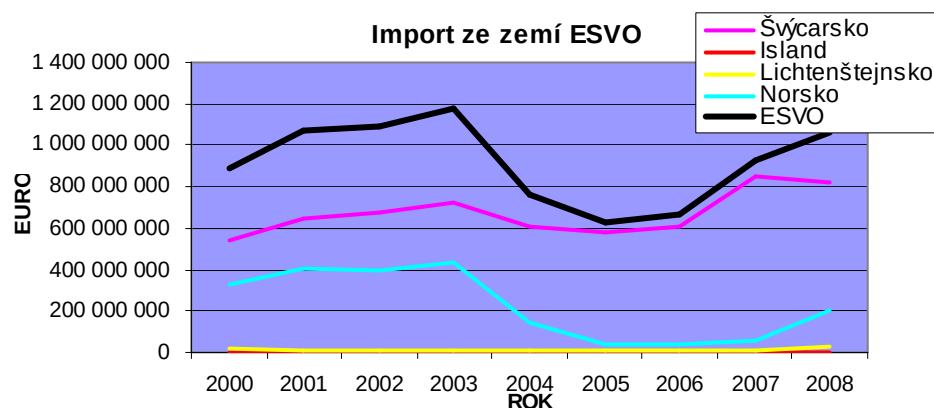
Než Česká republika vstoupila do Evropské unie, řídil se její zahraniční obchod Dohodou o volném obchodu mezi ČR a státy ESVO, ovšem po vstupu České republiky pozbyla dohoda platnosti a vzájemné vztahy se řídí dohodou o Evropském hospodářském prostoru. Vztahy ČR s členskými státy EU jsou podřízeny režimu jednotného vnitřního trhu a vůči třetím (nečlenským) zemím provádíme společnou obchodní politiku, kterou jsme převzali při vstupu do EU. ČR dále převzala po vstupu do EU i unijní celní sazebník. Švýcarsko má obchodní vztahy s EU upravené šestnácti dílčími smlouvami, zatímco další tři členové ESVO mají obchodní vztahy s EU řešené v rámci jedné smlouvy o Evropském hospodářském prostoru. Mnohé ale platí pro všechny čtyři. Státy ESVO se plně podílejí na tzv. čtyřech svobodách jednotného trhu – volném pohybu zboží, služeb, lidí a kapitálu. Jsou ale mimo Společnou zemědělskou politiku.²

Z analýzy dovozu z jednotlivých zemí ESVO do České republiky vyplynulo, že naším nejdominantnějším importérem je Švýcarsko, které dosáhlo svých maximálních dovozních hodnot v roce 2007, a sice 850 mil. EUR. Nejvíce importované komodity jsou stroje a dopravní prostředky a chemikálie. Na druhém místě v rámci importu do České republiky je Norsko, které je naším důležitým dovozcem zemního plynu, nýbrž pouze do roku 2003, poté začíná dovoz této komodity prudce klesat, což se projevuje na křivce norského dovozu. Island a Lichtenštejnsko jsou spíše nevýznamnými partnery s velmi malými podíly vzhledem k importu komodit do ČR. Z grafu si lze povšimnout určitého poklesu dovozu začínající v roce 2004, tento jev je evidentní u všech zemí ESVO, jedná se o rok vstupu České republiky do EU. Tato situace může být způsobena odklonem ČR od importérů z ESVO a orientací na

² HANNAN, D.: *Proč je EFTA lepší než volba EU*, Laissez-Faire : měsíčník pro svobodu jednotlivce, roč. 10, 2007. Vydává: občanské sdružení Laissez Faire. Redakční rada: Petr Mach, Tomáš Jirsa, Jaroslav Bachora, Dalibor Roháč. Registrace MK 8183. ISSN 1212-8597, str. 1-2, pdf., 9.4.2010

dovoz ze zemí EU. Ovšem po roce 2007 opět import začíná mít rostoucí tendence a vrací se tak skoro ke svým původním hodnotám. V případě Švýcarska dokonce hodnoty současného dovozu přesahují hodnoty před vstupem ČR do EU.

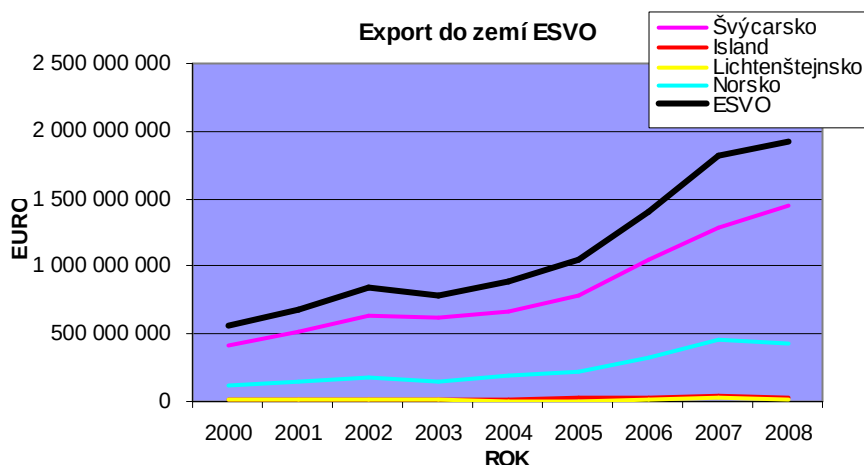
Graf 37: Import zboží států ESVO a uskupení ESVO jako celku

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

V případě analýzy vývozu zboží z České republiky do zemí ESVO lze konstatovat opačná tendence, kdy celkový vývoz celého uskupení i jednotlivých zemí převážně během sledované časové periody je charakteristické rostoucím trendem. Našimi nejdůležitějšími partnery v oblasti exportu zboží jsou opakovaně Švýcarsko a Norsko. Island a Lichtenštejnsko mají i v této oblasti relativně zanedbatelnou pozici, ačkoli rok 2007 byl z hlediska absolutních hodnot exportů dynamický vzhledem k ostatním rokům sledovaného období, rok 2008 však již vykazuje určitý pokles. Nejzastoupenější obchodovanou skupinou, jak u Švýcarska, tak u Norska, jsou stroje a dopravní prostředky (SITC 7), které vévodí vývozu snad během celých osmi let, dále je třeba také zmínit tržní výrobky tříděné podle materiálu (SITC 6), které zde zauímají také značný podíl. Nejdynamičtějšími obdobími jsou roky 2007 a 2008, kdy se celkové hodnoty vývozu blíží skoro dvěma miliardám EUR. Velký podíl na celkovém exportu má Švýcarsko, jehož hodnoty od roku 2004 stále stoupají a roku 2008 se blíží 1,5 miliardě EUR. Tendence celkového vývozu jsou tedy po vstupu ČR do EU bezesporu rostoucí.

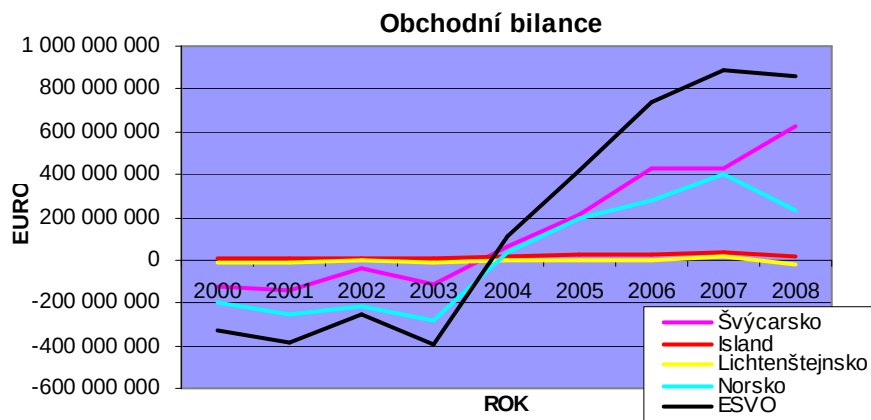
Graf 38: Export zboží do států ESVO a uskupení ESVO jako celku

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Z pohledu obchodní bilance rovněž zaznamenáváme po vstupu do EU pozitivní jev v rámci zahraničního obchodu ČR se zeměmi ESVO, neboť od roku 2004 je vzájemná obchodní bilance v přebytku. Na tuto skutečnost má velký vliv právě vývoz komoditní skupiny SITC 7 – strojů a dopravních prostředků do Švýcarska. Jeho hodnoty jsou tak vysoké, že se markantně promítají do obchodní bilance, která nám tak vstupuje do kladných hodnot. Do roku 2004 naše republika vykazovala se státy ESVO záporné saldo obchodní bilance, což bylo způsobeno velkými objemy dovozů zemního plynu z Norska a částečně dovozem strojů a dopravních prostředků a chemikálií ze Švýcarska. Co se týče obchodní bilance ČR a Islandu, tak ČR vykazuje po celou sledovanou periodu kladnou bilanci obchodu. Při obchodování s Lichtenštejnem dlouhodobě převažoval import nad exportem, až rok 2006 a 2007 byl ve znamení kladné obchodní bilance, na kterou navazuje opětovný propad do záporných hodnot v roce 2008 díky dovozu průmyslového spotřebního zboží (SITC 8) ve větších objemech.

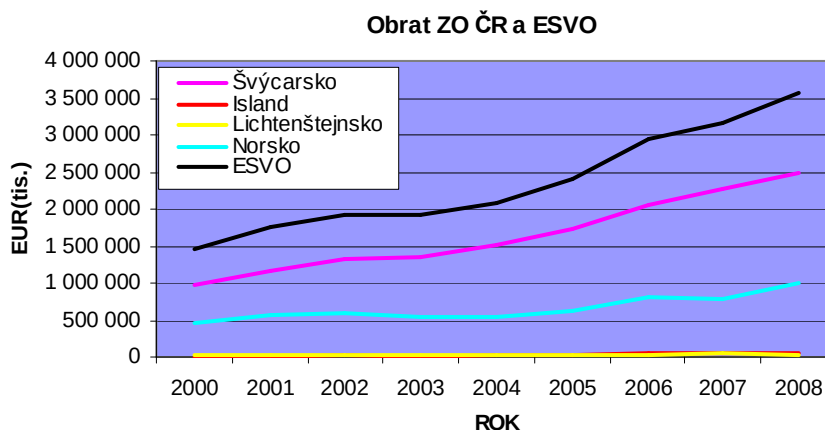
Graf 39: Obchodní bilance států ESVO a ESVO jako celku s ČR

Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Z následujícího grafu č. 39, ve kterém je znázorněn obrat zahraničního obchodu ČR a jednotlivých zemí ESVO, můžeme zřetelně pozorovat rostoucí trend obchodu mezi ČR a ESVO. Nejvyššího obrátu ČR v rámci ESVO dosahuje se Švýcarskem, poté následuje Norsko a prakticky na stejnoměrné pozici se nachází Island a Lichtenštejsko s nevýrazným postavením.

Graf 40: Obrat zahraničního obchodu a zemí ESVO z pohledu ČR

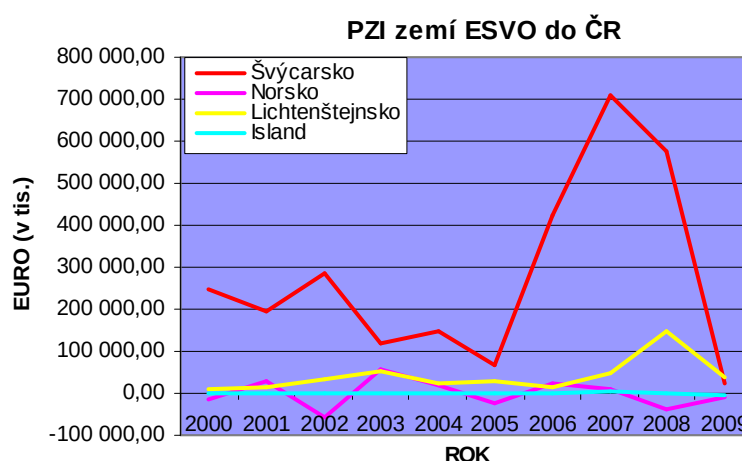
Pramen: Sestaveno autorkou z dat získaných z Eurostatu / rok 2010

Z výsledků provedené analýzy zahraničního obchodu ČR a uskupení ESVO mohou tedy vyvrátit svou první stanovenou hypotézu, která tvrdí, že zahraniční obchod ČR se zeměmi ESVO se po vstupu do EU snížil, což vzhledem k rostoucímu obrátu

a vysoké kladné obchodní bilanci přesahující 800 mil. EUR nemohu potvrdit. Dopad vstupu ČR do EU můžeme zřetelněji pozorovat u Norska a Švýcarska, kdy rok 2004 je v obou případech mezníkem přechodu ze záporné do kladné obchodní bilance, tedy větší otevřenost norského a švýcarského trhu českým exportérům, což je taktéž v rozporu s mou stanovenou hypotézou.

Dílčím cílem bakalářské práce bylo vyhodnotit druhou stanovenou hypotézu, která se týkala přílivu přímých zahraničních investic (PZI) z jednotlivých států ESVO. V tomto případě byla hypotéza potvrzena, neboť na základě získaných a dopočítaných hodnot lze dokázat, že Švýcarsko je v rámci ESVO majoritním investorem na českém trhu.

Graf 41: PZI jednotlivých států ESVO do ČR

Pramen: Sestavenou autorkou z dat získaných z ČNB / rok 2010

Dokazuje to graf č. 35, který znázorňuje skutečnost, že PZI plynoucí ze Švýcarska v roce 2007 dosáhly svého maxima v celkové hodnotě 708,5 mil. EUR. Od roku 2008 můžeme pozorovat značný odliv investic, který je způsoben nedůvěrou investorů, způsobenou pravděpodobně začínající hospodářskou krizí. Na to konto v roce 2008 zrealizovala agentura CzechInvest devět investičních projektů ze Švýcarska (z celkového počtu 182 projektů). Z hlediska finančního objemu se Švýcarsko umístilo v tabulce zahraničních investorů za rok 2007 na devátém místě. V oblasti chemického

a farmaceutického průmyslu zaujímá Švýcarsko dokonce čtvrtou příčku.³ Můžeme zde vidět i určitý vliv vstupu českého státu do EU na investiční klima ČR, neboť od roku 2005 se projevuje prudký růst přílivu PZI do ČR, investoři vstupem ČR do EU zřejmě dostávají pocit větší důvěry v místní firmy a trhy, vzhledem k povinnosti plnění ekonomických kritérií, které jsou požadována Evropskou unií při přijímání nových členů. To pak může mít za následek větší objem investic.

³ <http://services.czechtrade.cz/pdf/sti/svycarsko-2009-06-26.pdf> 6.4.10

6 Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zhodnotit vývoj vzájemných obchodních vztahů České republiky a zemí Evropského sdružení volného obchodu z pohledu České republiky pomocí komparativní analýzy vývoje komoditní a teritoriální struktury zahraničního obchodu ESVO během let 2000 až 2008. Prostřednictvím této analýzy mohu závěrem vyvrátit svou první stanovenou hypotézu, která tvrdila pokles vzájemné obchodní výměny mezi Českou republikou a uskupením ESVO po vstupu České republiky od Evropské unie. Výsledky analýzy ukázaly, že zahraniční obchodní vztahy České republiky se státy ESVO se stále vyvíjejí pozitivně.

Pokud se zaměříme na jednotlivé formy zahraničního obchodu, tak v oblasti exportu zaznamenáváme rovněž vrůstající tendenci po celé zmiňované období. Oblast importu v roce 2004 vykazuje určitý pokles následovaný lehkou stagnací v příštím roce, ovšem od roku 2006 již můžeme pozorovat opětovný růst. Snad nejpřekvapivější výsledek dokazuje obchodní bilance ČR a ESVO, ta se počínaje rokem 2004 dostává ze záporného salda obchodní bilance do oblasti kladných hodnot. Během let 2004 – 2007 je její růst velmi progresivní, v posledním sledovaném roce 2008 se její hodnoty lehce snižují.

Dílčím cílem bakalářské práce byla analýza kapitálové účasti zemí ESVO v České republice v podobě přímých zahraničních investic (PZI), která potvrzuje mou druhou stanovenou hypotézu. Tato hypotéza tvrdila skutečnost, že Švýcarsko je majoritním investorem České republiky v rámci PZI. Ostatní členské země se na investování podílí jen minimálně. Určitá dynamika přílivu PZI ze Švýcarska je příznačná pro roky 2005 – 2007, kdy růst investic zaznamenával vysoké tempo a hodnoty se vyšplhaly do svého maxima. Dále ovšem následuje odliv investic a roky 2007 - 2009 jsou charakteristické obrovským propadem, kdy se hodnota investic pohybuje v řádech deseti tisíců EUR.

Shrneme-li zahraniční obchodní vztahy České republiky se státy ESVO, jedná se převážně o rostoucí objem vzájemné obchodní výměny vyznačující se stabilním růstem obrátu zahraničního obchodu, na který neměl vliv vstup České republiky do Evropské unie, kdy se dal očekávat odklon českého zahraničního obchodu od trhů ESVO ve prospěch trhů EU. Jedinou viditelnější změnou bylo lehké snížení importu ze zemí ESVO po roce 2004, které ale nemělo dlouhé trvání a import se postupem času vrátil ke stejným hodnotám, jako v období před vstupem. Co se týče přílivu PZI, tak po vstupu do Evropské unie zřejmě švýcarští investoři začali více důvěřovat v české trhy a investice z ESVO hlavně díky nim začaly stoupat. Až ekonomická krize, která pravděpodobně způsobila opět větší opatrnost investorů, se projevila poklesem přílivu PZI do České republiky.

V současné době lze očekávat lehké ochabnutí či stagnaci vzájemných obchodních vztahů způsobenou hospodářskou krizí. Avšak dlouhodobější potenciál obchodní výměny mezi Českou republikou a zeměmi ESVO by mohl být příznivý, s přihlédnutím k faktu, že ani vstup ČR do EU v roce 2004, který mohl zdánlivě znamenat pokles objemu vzájemné obchodní výměny, nezpůsobil pokles intenzity obchodu mezi těmito státy.

7 Summary

International commerce is the oldest type of international relations and nowadays it is still very important for many countries, especially for small open economies like the Czech Republic. International commerce was highly influenced by development of international business relations after the Second World War, when a new phenomenon of international cooperation appeared. Many integration groupings began to take their shape. Their main objective was to maintain peace and stable environment for gradual development of the economies through liberalization of international trade by removing free trade barriers. European Free Trade Association (EFTA) was one of these new groupings.

The main objective of this thesis was to evaluate the trade relations between EFTA countries and the Czech Republic through comparative analysis of commodity and territorial trade structure development between 2000 and 2008. Results of the analysis show steady growth in total exchange so we can say that trade relations of the Czech Republic and EFTA are developing in a positive way. They are characterized by steady trade turnover growth, which remained unaffected even after 2004 when Czech Republic joined the European Union and when we could expect certain diversion of Czech trade from EFTA to EU markets. Only Czech imports from EFTA slightly decreased after 2004, but it didn't last long and the volume of imports gradually returned to the same values as before 2004. Czech integration to the EU also even helped to the FDI inflows from EFTA to Czech economy, because particularly the Swiss investors became more confident in the Czech market and investment from EFTA began to show increasing trend thanks to them. But economic crisis in 2009 renewed their caution and FDI to the Czech Republic decreased.

8 Přehled použité literatury

PLCHOVÁ, B., LUKÁŠ, Z., HRADOVÁ, M. *Česká republika a Evropská unie : Vybrané kapitoly*. Vyd. 1. Praha : Oeconomica, 2002. 133 s. ISBN 80-245-0452-9.

PLCHOVÁ, B., a kol. *Zahraničně ekonomické vztahy ČR*. Vyd. 3. Praha : Oeconomica, 2007. 154 s. ISBN 978-80-245-1285-3.

CIHELKOVÁ, E. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*. 1. vyd. Praha : C. H. BECK, 2003. 709 s. ISBN 80-7179-804-5.

PLCHOVÁ, B. *Zahraničně obchodní politika ČR v procesu asociace s EU*. Vyd. 1. Praha : Vysoká škola ekonomická, 2001. 122 s. ISBN 80-245-0195-3.

PLCHOVÁ, B., HAMARNEHOVÁ, I., TAUŠER, J.: *Zahraniční ekonomické vztahy České republiky*. Vyd. 1. Praha : Oeconomica, 2003. 168 s. ISBN 80-245-0608-4.

KALÍNSKÁ, E., ŠTĚRBOVÁ, L., a kolektiv. *Mezinárodní obchod : (pro 2MO 301)*. Vyd. 1. Praha : Oeconomica, 2007. 147 s. ISBN 978-80-245-1299-0 (brož.).

CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J., a kol. *Evropská integrace - Evropská unie*. Vyd. 1. Praha : Oeconomica, 2004. 377 s. ISBN 80-245-0854-0.

CIHELKOVÁ, E., a kolektiv. *Světová ekonomika – základní rysy a tendence vývoje*. 3. dotisk 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2003. 258 s. ISBN 80-254-0011-6.

MACHKOVÁ, H., SATO, A., ZAMYKALOVÁ, M. a kol.: *Mezinárodní obchod a marketing*. Vyd. 1. Praha, Grada Publishing, 2002. 266 s. ISBN 80-247-0364-5

SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice : teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. Praha : Linde, 2004. 171 s. ISBN 80-86131-52-1.

HLAD, M., STACH, S., URBAN, L. *Česká republika v Evropské unii : členství, přínosy, výzvy*. Praha : Linde, 2006. 200 s. ISBN 80-7201-611-3.

ČERNOCH, P., a kol. *O Evropské unii*. Praha : Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2000. 179 s. ISBN 80-86345-04-1.

ROZEHNALOVÁ, N., TÝČ, V. *Vnější obchodní vztahy Evropské unie*. Vyd. 1. Brno : Masarykova univerzita, 2006. 207 s. ISBN 80-210-4073-4.

VINTROVÁ, R., a kol. *Sociální a ekonomické dopady integrace České republiky do Evropské unie : Nové příležitosti a rizika*. Vyd. 1. Praha : Vysoká škola ekonomická, 2001. 256 s. ISBN 80-245-0197-X.

SVATOŠ, M., a kol. *Zahraniční obchod : teorie a praxe*. Vyd. 1. Praha : Grada, 2009. 368 s. ISBN 978-80-247-2708-0.

ADÁMKOVÁ, V., KALÍNSKÁ, E., KLÍMA, M., KRATOCHVÍL, P. *Ekonomická a politická integrace Evropy : vybrané kapitoly*. Vyd. 1. Praha : Oeconomica, 2003. 137 s. ISBN 80-245-0520-7.

TICHÁ, L. *Vnější ekonomické vztahy ČR*. Vyd. 1. České Budějovice : Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2007. 167 s. ISBN 978-80-7394-015-7.

<http://secretariat.efta.int/publications/this-is-efta/this-is-efta-2009.pdf>, 12.3.2010

<http://www.czech.cz/cz/ceska-republika/historie/vstup-ceske-republiky-do-evropske-unie>, 24.2.2010

<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/manual-exportera/formy-vstupu-firem-na-mezinarodni-trhy/1001370/41006/>, 3.4.2010

www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/ceska_republika_a_eu/historie_v_stupu_cr_do_eu.html, 24.2.2010

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/svycarsko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr/7/1000681/>, 15.3.2010

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/norsko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr/7/1000790/>, 15.3.2010

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/island-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr/7/1000956/>, 15.3.2010

<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckta120208.doc>, 24.2.2010

<http://www.eu2009.cz/en/czech-republic/business-opportunities/business-climate/podnikat--prostredi-420/>, 6.4.2010

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2004/cl_04_040219b.html, 5.4.2010

Seznam tabulek, grafů a obrázků

Obrázek 1: EU a ESVO 1960	- 21 -
Obrázek 2: EU a ESVO 2010	- 21 -
Obrázek 3: Klíčové dovozní komodity ESVO	- 26 -
Obrázek 4: Klíčové vývozní komodity ESVO	- 26 -
Obrázek 5: Přehled export. destinací ESVO.....	- 27 -
Obrázek 6: Přehled import. destinací ESVO	- 27 -
Tabulka 1: Preferenční smluvní vztahy	- 15 -
Tabulka 2: Největší partneři EU27 v zahraničním obchodě.....	- 28 -
Tabulka 3: Taxonomie PZI	- 34 -
Tabulka 4: Podíl importu zboží na celkovém importu ze Švýcarska	- 36 -
Tabulka 5: Podíl exportu zboží na celkovém exportu do Švýcarska.....	- 38 -
Tabulka 6: Podíl importu zboží na celkovém importu z Islandu.....	- 43 -
Tabulka 7: Podíl exportu zboží na celkovém exportu na Island.....	- 46 -
Tabulka 8: Podíl importu zboží na celkovém importu z Lichtenštejska.....	- 50 -
Tabulka 9: Podíl exportu zboží na celkovém exportu do Lichtenštejska	- 53 -
Tabulka 10: Podíl importu zboží z Norska na celkovém importu	- 57 -
Tabulka 11: Podíl exportu zboží do Norska na celkovém exportu.....	- 60 -
Tabulka 12: Podíl importu zboží na celkovém importu z ESVO	- 64 -
Tabulka 13: Podíl exportu zboží na celkovém exportu do ESVO	- 67 -
Graf 1: Zahraniční obchod EU 27 a ESVO	- 28 -
Graf 2: Import zboží ze Švýcarska dle SITC	- 37 -
Graf 3: Celkový import zboží ze Švýcarska do ČR.....	- 38 -
Graf 4: Export zboží do Švýcarska dle SITC	- 39 -
Graf 5: Celkový export zboží do Švýcarska	- 40 -
Graf 6: Obchodní bilance ČR a Švýcarska	- 41 -
Graf 7: Obchodní bilance ČR a Švýcarska dle SITC.....	- 41 -
Graf 8: Import zboží z Islandu dle SITC	- 44 -

Graf 9: Celkový import zboží z Islandu.....	- 45 -
Graf 10: Export zboží na Island dle SITC	- 47 -
Graf 11: Celkový export zboží na Island	- 48 -
Graf 12: Obchodní bilance ČR a Islandu.....	- 48 -
Graf 13: Obchodní bilance ČR a Islandu dle SITC	- 49 -
Graf 14: Import zboží z Lichtenštejnska dle SITC	- 51 -
Graf 15: Celkový import zboží z Lichtenštejnska	- 52 -
Graf 16: Export zboží do Lichtenštejnska dle SITC.....	- 54 -
Graf 17: Celkový export zboží do Lichtenštejnska	- 55 -
Graf 18: Obchodní bilance ČR a Lichtenštejnska	- 55 -
Graf 19: Obchodní bilance ČR a Lichtenštejnska dle SITC	- 56 -
Graf 20: Import zboží z Norska dle SITC.....	- 58 -
Graf 21: Celkový import z Norska	- 59 -
Graf 22: Export zboží do Norska dle SITC	- 61 -
Graf 23: Celkový export zboží do Norska	- 62 -
Graf 24: Obchodní bilance ČR a Norska	- 62 -
Graf 25: Obchodní bilance ČR a Norska dle SITC	- 63 -
Graf 26: Podíly importů zboží na celkovém importu z ESVO dle SITC	- 64 -
Graf 27: Import zboží z ESVO dle SITC.....	- 65 -
Graf 28: Celkový import z ESVO.....	- 66 -
Graf 29: Podíl exportu zboží na celkovém exportu do ESVO dle SITC	- 67 -
Graf 30: Export zboží do ESVO dle SITC	- 68 -
Graf 31: Celkový export zboží do ESVO	- 69 -
Graf 32: Obchodní bilance ČR a ESVO	- 69 -
Graf 33: Obchodní bilance ČR a ESVO dle SITC.....	- 70 -
Graf 34: Porovnání importu a exportu zboží se zeměmi ESVO z pohledu České republiky	- 71 -
Graf 35: PZI jednotlivých států ESVO do ČR.....	- 74 -
Graf 36: Celkové PZI z uskupení ESVO do ČR.....	- 75 -
Graf 37: Import zboží států ESVO a uskupení ESVO jako celku	- 78 -
Graf 38: Export zboží do států ESVO a uskupení ESVO jako celku	- 79 -

Graf 39: Obchodní bilance států ESVO a ESVO jako celku s ČR.....	- 80 -
Graf 40: Obrat zahraničního obchodu a zemí ESVO z pohledu ČR	- 80 -
Graf 35: PZI jednotlivých států ESVO do ČR.....	- 81 -

Přílohy

Příloha č. 1: Hodnoty dovozu, vývozu a obchodní bilance obchodní výměny zboží se Švýcarskem v EUR.

Dovoz

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v EUR								
0	4056051	6064254	10979387	17185789	10402298	5785517	8994431	9735996	12239015
1	3551862	1955422	2189391	609216	326992	91691	310423	500843	763764
2	4332915	5592499	7270904	7615122	6957702	6773702	8046010	8550303	14376268
3	17784811	18457770	6157261	511045	937313	1048142	1401765	1230259	3071039
4	357675	59919	6464	150479	61057	3892	1521	50437	846
5	139107252	164942069	189860970	220043515	172456629	187464181	179999227	322391162	283393819
6	102368430	124138640	128869582	145379433	120092162	95132041	97797006	115356077	116136917
7	198270024	244210519	237011371	246409201	213426086	205734811	233528493	306177066	283957951
8	72927091	85376793	94113762	90317267	84699605	75512797	76189292	81992375	103778333
9	500002	74400	8769	40417	2223539	4110007	4418546	3336268	5770167
CELKEM	543256113	650872285	676467861	728261484	611583383	581656781	610686714	849320786	823488119

Zdroj: Eurostat/2010

Vývoz

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v EUR								
0	5911441	5399762	5530704	8876566	7930098	7770519	8865750	12787876	12332732
1	1332217	745811	951705	1189030	810522	877277	1852541	1209360	984061
2	8635984	5302345	7106509	9203564	7473230	8748367	9173275	10160903	15072200
3	26739670	29045266	25492715	4044946	6957977	6687511	4489833	6293962	18097350
4	197253	651	0	0	1847	0	202	149	979
5	43563237	34987312	42576786	44512542	45773041	57865225	56143827	64126813	79227262
6	98687287	107917033	120910950	113797467	140475127	149219048	167706522	201046191	224826480
7	151729584	244769002	339475886	343692822	351201846	434751545	637443012	806899189	924755076
8	77252102	78686899	85133785	88372438	103702405	112718795	147967902	167609609	172097109
9	5655108	6195217	8784966	3285194	6935263	12362827	10199032	9714939	4650116
CELKEM	419703883	513049298	635964006	616974569	671261356	791001114	1043841896	1279848991	1452043365

Zdroj: Eurostat/2010

Obchodní bilance

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v EUR								
0	1855390	-664492	-5448683	-8309223	-2472200	1985002	-128681	3051880	93717
1	-2219645	-1209611	-1237686	579814	483530	785586	1542118	708517	220297
2	4303069	-290154	-164395	1588442	515528	1974665	1127265	1610600	695932
3	8954859	10587496	19335454	3533901	6020664	5639369	3088068	5063703	15026311
4	-160422	-59268	-6464	-150479	-59210	-3892	-1319	-50288	133
5	-95544015	-129954757	-147284184	-175530973	-126683588	-129598956	-123855400	-258264349	-204166557
6	-3681143	-16221607	-7958632	-31581966	20382965	54087007	69909516	85690114	108689563
7	-46540440	558483	102464515	97283621	137775760	229016734	403914519	500722123	640797125
8	4325011	-6689894	-8979977	-1944829	19002800	37205998	71778610	85617234	68318776
9	5155106	6120817	8776197	3244777	4711724	8252820	5780486	6378671	-1120051
CELKEM	-123552230	-137822987	-40503855	-111286915	59677973	209344333	433155182	430528205	628555246

Zdroj: Eurostat/2010

Příloha č. 2: Hodnoty dovozu, vývozu a obchodní bilance obchodní výměny zboží s Islandem v EUR.

Dovoz

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v EUR								
0	313072	211131	2343898	410010	7056	68612	487046	1094418	1882922
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	65455	29587	17770	104972	1931	0	10219	0	0
3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	1019	7443	0	27306	13825	0	5996	38231	14545
5	14946	328956	50139	1302362	72367	1120347	1194479	547663	1199185
6	421283	630888	1272473	711010	140925	62946	32407	26328	5778
7	104914	5950	81412	40424	17670	248626	36304	389433	218961
8	37005	112106	96168	131773	81684	26773	15406	9196	27722
9	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CELKEM	957694	1326061	3861860	2727857	335458	1527304	1781857	2105269	3349113

Zdroj: Eurostat/2010

Vývoz

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v EUR								
0	14029	24956	90641	110280	140984	152286	89936	225429	142451
1	278621	231775	188249	142521	177544	173462	376924	503752	572306
2	5833	8232	11373	11041	24891	48539	32349	23421	26842
3	2214	12784	84823	130806	160019	137907	198698	238869	258274
4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	147146	307445	120812	642395	908061	609356	804577	907556	3091535
6	2167856	1685040	1515450	1379928	1447863	2049111	3370237	3803618	3423395
7	4566881	3969271	7486242	5455590	9693199	19297284	21363361	30194852	11851435
8	1053023	1200619	1477532	1311161	913102	2189789	3204139	4173777	2907640
9	0	0	0	0	288512	158230	122904	39752	0
CELKEM	8235603	7440122	10975122	9183722	13754175	24815964	29563125	40111026	22273878

Zdroj: Eurostat/2010

Obchodní bilance

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v EUR								
0	-299043	-186175	-2253257	-299730	133928	83674	-397110	-868989	-1740471
1	278621	231775	188249	142521	177544	173462	376924	503752	572306
2	-59622	-21355	-6397	-93931	22960	48539	22130	23421	26842
3	2214	12784	84823	130806	160019	137907	198698	238869	258274
4	-1019	-7443	0	-27306	-13825	0	-5996	-38231	-14545
5	132200	-21511	70673	-659967	835694	-510991	-389902	359893	1892350
6	1746573	1054152	242977	668918	1306938	1986165	3337830	3777290	3417617
7	4461967	3963321	7404830	5415166	9675529	19048658	21327057	29805419	11632474
8	1016018	1088513	1381364	1179388	831418	2163016	3188733	4164581	2879918
9	0	0	0	0	288512	158230	122904	39752	0
CELKEM	7277909	6114061	7113262	6455865	13418717	23288660	27781268	38005757	18924765

Zdroj: Eurostat/2010

Příloha č. 3: Hodnoty dovozu, vývozu a obchodní bilance obchodní výměny zboží s Lichtenštejnskem v EUR.

Dovoz

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v EUR								
0	0	69172	43562	87740	133651	190645	229951	85920	0
1	265	63	0	0	0	0	0	0	0
2	11845	0	9215	21637	10109	311	1076	349	1081
3	417	1124	636	0	406	0	0	6123	0
4	7951	102	0	0	0	0	0	0	0
5	630795	367244	645951	265176	324018	427170	495955	759853	530229
6	8863089	5541553	3958685	2922509	1131311	499904	829054	2780565	650305
7	8626004	7082148	7857555	10179240	4669910	4366343	5083281	5941116	5877802
8	927696	1368926	724556	733775	728226	493773	934504	4427008	23349961
9	0	0	0	0	0	0	655	0	0
CELKEM	19068062	14430332	13240160	14210077	6997631	5978146	7574476	14000934	30409378

Zdroj: Eurostat/2010

Vývoz

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v EUR								
0	0	0	0	9432	0	0	0	0	764
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	48106	37982	37893	39708	11113	1499	0	0	18781
3	0	8	0	0	0	0	0	0	3927
4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	409648	564197	42096	57169	143029	7326	9137	14367	23911
6	7691133	4630036	3009611	3423690	1873265	1158107	1073194	1581170	1563963
7	866213	1715174	2717609	2654349	3976933	3760928	6149598	26315229	4763368
8	1617317	1201172	2027114	1449372	1083104	971833	1342430	2782273	2487843
9	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CELKEM	10632417	8148569	7834323	7633720	7087444	5899693	8574359	30693039	8862557

Zdroj: Eurostat/2010

Obchodní bilance

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v EUR								
0	0	-69172	-43562	-78308	-133651	-190645	-229951	-85920	764
1	-265	-63	0	0	0	0	0	0	0
2	36261	37982	28678	18071	1004	1188	-1076	-349	17700
3	-417	-1116	-636	0	-406	0	0	-6123	3927
4	-7951	-102	0	0	0	0	0	0	0
5	-221147	196953	-603855	-208007	-180989	-419844	-486818	-745486	-506318
6	-1171956	-911517	-949074	501181	741954	658203	244140	-1199395	913658
7	-7759791	-5366974	-5139946	-7524891	-692977	-605415	1066317	20374113	-1114434
8	689621	-167754	1302558	715597	354878	478060	407926	-1644735	-20862118
9	0	0	0	0	0	0	-655	0	0
CELKEM	-8435645	-6281763	-5405837	-6576357	89813	-78453	999883	16692105	-21546821

Zdroj: Eurostat/2010

Příloha č. 4: Hodnoty dovozu, vývozu a obchodní bilance obchodní výměny zboží s Norskem v EUR.

Dovoz

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v EUR								
0	4073776	5688247	6885449	5221826	3025722	1610293	2868141	2178148	2663865
1	53706	267	3664	3211	42494	1216	206	2739	186463
2	3217576	3451144	1585839	1589391	1014525	659608	1727061	4197780	5535417
3	265043051	336619424	333151995	368966271	100367934	170540	193288	35078	127634449
4	107272	71400	61144	35178	28657	7756	8647	32797	3180
5	7246136	6751053	10371301	9484158	7227636	4761665	4955909	3953539	3237054
6	25914900	32386364	26776497	27615511	23243771	16377744	18850600	26495634	29311735
7	13671536	14263024	16286112	15049335	9532617	8761661	8581325	12514110	19608935
8	6279340	2590204	3666611	2527958	3074289	3475175	3582537	4979300	7428757
9	0	0	0	0	244352	542237	873273	1814277	4501
CELKEM	325607293	401821127	398788612	430492839	147557645	35825658	40767714	54389125	195609855

Zdroj: Eurostat/2010

Vývoz

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v EUR								
0	171877	287734	585051	252244	277390	1283665	5343629	6252932	8076043
1	90068	87608	656865	958573	138836	196551	2887119	4150854	10465973
2	789977	536044	278848	239348	493291	812135	1151573	1415595	2317055
3	7054	2293	2265	0	537091	1099497	1501459	1906581	3033344
4	0	11	0	0	0	0	0	0	107
5	3335665	6813150	7152764	4025404	5074748	6396846	7487354	6821218	11342048
6	51229044	70467438	63120991	39171172	67715522	75527063	109466542	152608767	99068836
7	54592779	59526309	96650076	89869719	96668893	118439763	150991817	228910171	228229374
8	14175253	14082354	14983831	15825402	16899085	23750239	41478045	61372605	69408366
9	10631	0	0	0	163666	313259	364653	421658	0
CELKEM	124402348	151802941	183430691	150341862	187968522	227819018	320672191	463860381	431941146

Zdroj: Eurostat/2010

Obchodní bilance

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kód SITC	v EUR								
0	-3901899	-5400513	-6300398	-4969582	-2748332	-326628	2475488	4074784	5412178
1	36362	87341	653201	955362	96342	195335	2886913	4148115	10279510
2	-2427599	-2915100	-1306991	-1350043	-521234	152527	-575488	-2782185	-3218362
3	-265035997	-336617131	-333149730	-368966271	-99830843	928957	1308171	1871503	-124601105
4	-107272	-71389	-61144	-35178	-28657	-7756	-8647	-32797	-3073
5	-3910471	62097	-3218537	-5458754	-2152888	1635181	2531445	2867679	8104994
6	25314144	38081074	36344494	11555661	44471751	59149319	90615942	126113133	69757101
7	40921243	45263285	80363964	74820384	87136276	109678102	142410492	216396061	208620439
8	7895913	11492150	11317220	13297444	13824796	20275064	37895508	56393305	61979609
9	10631	0	0	0	-80686	-228978	-508620	-1392619	-4501
CELKEM	-201204945	-250018186	-215357921	-280150977	-40410877	191993360	279904477	409471256	236331291

Zdroj: Eurostat/2010

Příloha č. 5: Hodnoty dovozu, vývozu a obchodní bilance obchodní výměny zboží s ESVO v EUR.

Dovoz

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SITC	v EUR								
0	8442899	12032804	20252296	22905365	13568727	7655067	12579569	13094482	16785802
1	3605833	1955752	2193055	612427	369486	92907	310629	503582	950227
2	7496881	9014056	8848188	9121178	7980405	7433621	9763928	12748432	19912766
3	282828279	355078318	339309892	369477316	101305653	1218682	1595053	1271460	130705488
4	473917	138864	67608	212963	103539	11648	16164	121465	18571
5	146999129	172389322	200928361	231095211	180080650	193773363	186645570	327652217	288360287
6	137567702	162697445	160877237	176628463	144608169	112072635	117509067	144658604	146104735
7	220672478	265561641	261236450	271678200	227646283	219111441	247229403	325021725	309663649
8	80171132	89448029	98601097	93710773	88583804	79508518	80721739	91407879	134584773
9	500002	74400	8769	40417	2467891	4652244	5292474	5150545	5774668
CELKEM	888758252	1068390631	1092322953	1175482313	766714607	625530126	661663596	921630391	1052860966

Zdroj: Eurostat/2010

Vývoz

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SITC	v EUR								
0	6097347	5712452	6206396	9248522	8348472	9206470	14299315	19266237	20551990
1	1700906	1065194	1796819	2290124	1126902	1247290	5116584	5863966	12022340
2	9479900	5884603	7434623	9493661	8002525	9610540	10357197	11599919	17434878
3	26748938	29060351	25579803	4175752	7655087	7924915	6189990	8439412	21392895
4	197253	662	0	0	1847	0	202	149	1086
5	47455696	42672104	49892458	49237510	51898879	64878753	64444895	71869954	93684756
6	159775320	184699547	188557002	157772257	211511777	227953329	281616495	359039746	328882674
7	211755457	309979756	446329813	441672480	461540871	576249520	815947788	1092319441	1169599253
8	94097695	95171044	103622262	106958373	122597696	139630656	193992516	235938264	246900958
9	5665739	6195217	8784966	3285194	7387441	12834316	10686589	10176349	4650116
CELKEM	562974251	680440930	838204142	784133873	880071497	1049535789	1402651571	1814513437	1915120946

Zdroj: Eurostat/2010

Obchodní bilance

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SITC	v EUR								
0	-2345552	-6320352	-14045900	-13656843	-5220255	1551403	1719746	6171755	3766188
1	-1904927	-890558	-396236	1677697	757416	1154383	4805955	5360384	11072113
2	1983019	-3129453	-1413565	372483	22120	2176919	593269	-1148513	-2477888
3	-256079341	-326017967	-313730089	-365301564	-93650566	6706233	4594937	7167952	-109312593
4	-276664	-138202	-67608	-212963	-101692	-11648	-15962	-121316	-17485
5	-99543433	-129717218	-151035903	-181857701	-128181771	-128894610	-122200675	-255782263	-194675531
6	22207618	22002102	27679765	-18856206	66903608	115880694	164107428	214381142	182777939
7	-8917021	44418115	185093363	169994280	233894588	357138079	568718385	767297716	859935604
8	13926563	5723015	5021165	13247600	34013892	60122138	113270777	144530385	112316185
9	5165737	6120817	8776197	3244777	4919550	8182072	5394115	5025804	-1124552
CELKEM	-325784001	-387949701	-254118811	-391348440	113356890	424005663	740987975	892883046	862259980

Zdroj: Eurostat/2010

Příloha č. 6: Hodnota celkových PZI plynoucích z jednotlivých zemí ESVO

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	PZI celkem v EUR (tis.)									
Švýcarsko	247 493,20	195 561,90	287 855,50	120 756,80	148 389,30	67 959,10	423 686,30	708 549,30	576 436,50	21 933,20
Norsko	-15 454,00	28 968,50	-57 014,90	58 536,00	18 132,40	-25 259,40	24 893,00	9 731,00	-36 250,40	-7 822,60
Lichtenštejnsko	9 129,30	13 926,40	32 180,90	51 192,10	25 414,80	28 162,00	15 067,20	45 838,80	149 365,60	38 338,50
Island	13,7	0,00	-96,6	-416,6	1 024,00	821,00	241,3	2 989,80	1 907,30	-3 274,50
EFTA	241 182,20	238 456,80	262 924,80	230 068,40	192 960,50	70 943,80	463 887,90	767 109,00	691 459,00	49 174,60

Zdroj: ČNB/2010